ANNOTATIONES

CRITICAE ET PALAEOGRAPHICAE

AD

IULIANUM.

Est in Bibliotheca Lugduno-Batava Codex vetus et bonae notae, in quo Libanii Epistolae et multa Iuliani scripta continentur. Fuit olim Isaaci Vossii et notatur nunc in Vossianis numero LXXVII. Scriptus est in charta bombycina circa saeculum XIII. totus ab eadem manu tachygraphi, qui permultis uti solet more illius aetatis scripturae compendiis siglisque, in quibus tamen nihil est quod harum rerum peritum in errorem aut in dubitationem inducere possit. Certus est omnium compendiorum usus, certa significandi potestas, nusquam dubia vel ambigua scriptura est, dummodo hoc agas et Graece scias et in Codd. illius aetatis legendis expediendisque multum versatus sis. Deerant haec (dicam enim candide quod sentio) Ezechieli Spanhemio, per quem huius eximii libri notitia ad Philologos omnes pervenit, cuius viri variam et diffusam eruditionem multi praesertim apud patres nostros admirabantur et stupebant, mihi istam pereruditam farraginem evolventi in mentem venire solet dicti Heraclitei: *πουλυμαθηίη νόον οὐ διδάσκει*, et Timonis *τοῦ σιλλογράφου* versiculi:

πουλυμαθημοσύνη τῆς οὐ κενεώτερον οὐδέν.

Incredibile dictu est quantum plus bonae frugis insit in pauculis ad Iulianum annotationibus Dionysii Petavii, acutis-

simi viri et optime Graece scientis, qualem utinam vel unum hodie ostendere posset illa societas Iesu, cuius ille fuit, quae olim litterarum laude inclyta nunc aut obmutuit aut *παραληρεῖ* aut Iuliani exemplo (quid non mutabitis, anni?) Christianos prohibet quo minus in legendis et interpretandis antiquorum Graecorum monumentis intelligendi iudicandique facultatem insitam exerceant et acuant: sed plus est in uno Petavio quam in istorum catervis. Petavii laudes feliciter aemulatus est Daniel Wyttenbachius, qui in brevi *Epistola Critica super nonnullis locis Iuliani Imperatoris ad D. Ruhnkenium* scripta plura felicis Critices et *εὐϛοχίας* specimina edidit quam in multis aliis quae aetate provectior et doctrina refertior protulit in lucem. In his hoc quoque *εὐϛόχως* iecit Wyttenbachius quod p. 6. scribit Vossianum Codicem *non debita attentione* a Spanhemio *excussum esse*, quod quam sit vere ab illo coniectum, qui Codicem quum haec scriberet numquam oculis suis usurpasset, mox diligenter demonstrabo. Equidem veterem Codicem, qui bonam partem scriptorum Iuliani solus nobis servavit, saepe perscrutatus sum: nuperrime omnia quae in eo continentur cum pulvisculo excussi, unde ea nunc expromere in animo est, quibus Iuliani oratio multis adhuc mendis erroribusque obsita integrior emendatiorque reddi possit.

Primum omnium referam ordine omnia quae in Vossiano libro leguntur, nam hoc quoque indiligenter fecit Spanhemius in Praefat. p. 42 sq.

Priorem partem Codicis, in qua sunt Libanii Epistolae, non attingam. In secunda parte exstat p. 1.

Ἰουλιανοῦ αὐτοκράτορος εἰς τὸν βασιλέα ἥλιον πρὸς σαλούϛιον: —
Προσήκειν ὑπολαμβάνω τοῦ λόγου τοῦδε μάλιϛα μὲν
ἅπασιν, ὅσά τε γαῖαν ἐπιπνείει τὲ καὶ ἕρπει καὶ

quae leguntur apud Spanhemium p. 130. Continuantur usque ad finem p. 14. *ἀξύνετον ἴσως λέγω τοῖς ἕλλησιν. ὥσπερ δέον μόνον τὰ συνήθη καὶ γνώριμα λέγειν* (Spanhem. p. 146. D. 147. A). Sequitur pag. Cod. 15: *ϛάσις ἐϛὶ τῆς ἀπειρίας ἡ θρυλλουμένη παρὰ τοῖς πολλοῖς ἐκτομὴ*, apud Spanhem. p. 168. D. deinde continuatur in Codice oratio V. ad finem p. 24: *μετὰ τῆς ἀγαθῆς ἐλπίδος τῆς ἐπὶ τῇ παρ' ὑμᾶς πορείᾳ:* — apud Spanhem. p. 180. C. Quae in Codice nunc desiderantur non a librario

omissa sunt, sed folia quaedam interciderunt. Eadem est ratio reliquarum lacunarum omnium.

In Cod. sequitur p. 24:

Ἰουλιανοῦ Καίσαρος περὶ τῶν τοῦ αὐτοκράτορος πράξεων ἢ περὶ βασιλείας: —

Τὸν ἀχιλλέα φησὶν ἡ ποίησις ὁπότε ἐμήνισε καὶ διηνέχθη πρὸς τὸν βασιλέα, apud Spanhem. p. 49. Explicit Codicis p. 65: ἀλλ' ὥρα λοιπὸν πρὸς ἔργον τρέπεσθαι: — apud Spanhem. p. 101.

Sequitur in Cod. p. 65:

Ἰουλιανοῦ καίσαρος ἐγκώμιον εἰς τὸν αὐτοκράτορα κωνςάντιον: —

Πάλαι με προθυμούμενον ὦ μέγιςε βασιλεῦ τὴν σὴν ἀρετὴν καὶ πράξεις ὑμνῆσαι, apud Spanhem. p. 1. Explicit pag. Codicis 104. οὕτω σοι πρὸς ἐπιείκειαν ἡ πρᾶξις ῥέπουσα τελείας ἀρετῆς ὑπάρχει γνώρισμα: — apud Spanhem. p. 49.

Sequitur in Cod. p. 104:

Ἰουλιανοῦ καίσαρος εὐσεβίας τῆς βασιλίδος ἐγκώμιον: —

Τί ποτε ἄρα χρὴ διανοεῖσθαι περὶ τῶν ὀφειλόντων μεγάλα καὶ ὑπὲρ μεγάλων, apud Spanhem. p. 102. explicit pag. Codicis 127: πολλοὺς ἔχει τὲ ἤδη καὶ ἕξει τοὺς ἐπαινέτας: — apud Spanhem. p. 130.

In Codice sequitur p. 127:

Ἰουλιανοῦ αὐτοκράτορος ἀθηναίων τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ: —

Πολλῶν εἰργασμένων τοῖς προγόνοις ὑμῶν ἀγαθῶν, apud Spanhem. p. 268. Explicit pag. Codicis 142: καὶ τοιούτους σχεῖν ἐσαεὶ τοὺς αὐτοκράτορας, οἳ μάλιςα καὶ διαφερόντως αὐτὰ εἴσονται καὶ ἀγαπήσουσιν: — apud Spanhem. p. 287.

Sequitur in Cod. p. 142:

Ἰουλιανοῦ αὐτοκράτορος εἰς τοὺς ἀπαιδεύτους κύνας: —

Ἄνω ποταμῶν τοῦτο δὴ τὸ τῆς παροιμίας ἀνὴρ κυνικὸς διογένη φησὶ κενόδοξον, apud Spanhem. p. 180. explicit Codicis pagina eadem in verbis: ὥσπερ ὑπὸ κωνείου τῆς τροφῆς διαφθαρέντα· οὕτω πόρρω που σοφίας ἐλαύνει, apud Spanhem. p. 181. A.

Sequitur pag. Codicis 143:

ἔργα κρυπτόντων ἐν σκότῳ· φημὶ δὲ τῶν περιττωμάτων τὰς ἐκκρίσεις· ἐν μέσαις δὲ ταῖς ἀγοραῖς καὶ ταῖς πόλεσιν ἐπιτηδευόντων τὰ βιαιότατα, quae leguntur apud Spanhem. p. 202. B. deinde continuatur in Codice oratio VI. ad finem pag. Co-

dicis 144: ἡμῖν δὲ οὐ μεταμελήσει τῆς εἰς τὸν ἄνδρα εὐφημίας: — apud Spanhem. p. 203.

In Cod. sequitur p. 144:

Ἰουλιανοῦ αὐτοκράτορος θεμιςίῳ φιλοσόφῳ: —

Ἐγώ σοι βεβαιῶσαι μὲν ὥσπερ οὖν γράφεις τὰς ἐλπίδας καὶ σφόδρα εὔχομαι, apud Spanhem. p. 253. Continuatur haec epistola usque ad pag. Codicis 146. ubi ita legitur:

τῇ τύχῃ πιςεύειν καὶ τοὺς ἐν πολιτείᾳ ζῶντας οὐκ ἔνεςιν ἄνευ ταύτης ἀναπνεῖν τὸ δὴ,

λεγόμενον. πλὴν εἴ τις τὸν βασιλέα ἐπιδώσειεν ἀτακτοῦντας τινὰς αὐτίκα μάλα κολάζουσιν.

ἐπὶ δὲ τοὺς οὐ προσιόντας τοῖς θεοῖς, ἐςὶ τὸ τῶν πονηρῶν δαιμόνων τεταγμένον φῦλον κτέ. quae non sunt ex epistola ad Themistium sed ex alia ad nescio quem pontificem de ordinandis sacris et sacrorum antistitibus data. Continuatur haec nova epistola usque ad pag. Codicis 158. in cuius fine ita legitur: διὰ τῆς λεγομένης παρ' αὐτοῖς ἀγάπης καὶ ὑποδοχῆς καὶ διακονίας τραπεζῶν· ἔςι γὰρ ὥσπερ τὸ ἔργον, οὕτω δὲ καὶ ὄνομα παρ' αὐτοῖς πολύ· πιςοὺς ἐνήγαγον εἰς τὴν ἀθεότητα· καὶ πεποιήκασι καὶ ςρατηγὸν λόγοι. καθάπερ οἱ τὰς ἰδέας εἴτε ἀληθῶς θεωροῦντες εἴτε καὶ ψευδῶς ξυντιθέντες ἐν τοῖς (incipit Codicis pag. 159.) ἀσωμάτοις καὶ νοητοῖς ἱδρύσθαι που τῶν τυχαίων ὑπεράνω κτέ. Non latuit fraus Petavium, qui fragmentum hoc novae epistolae ex epistola ad Themistium exemit et seorsim edidit pag. Spanhemii 288—305. inde a verbis: πλὴν εἴτις τὸν βασιλέα ἐπιδώσειεν ἀτακτοῦντάς τινας αὐτίκα μάλα κολάζουσιν usque ad πιςοὺς ἐνήγαγον εἰς τὴν ἀθεότητα * * *, reliqua epistolae ad Themistium tribuens inde a verbis: καὶ πεποιήκασι καὶ ςρατηγὸν λόγοι κτέ. in qua re non multum fallitur, superest tamen aliquid dubitationis quoniam absurda et sensu vacua verba sunt: πλὴν εἴ τις τὸν βασιλέα ἐπιδώσειεν ἀτακτοῦντάς τινας, quae Petavio significare videntur: *Verum si quos in Principem tumultuantes viderint*, quorum nihil in Graecis esse vides, et ἐπιδώσειεν barbaries mera est ac nihili forma.

Continuatur deinceps in Codice epistola ad Themistium, quae explicit pag. Codicis 166. in verbis: αὐτός τε εἴσομαι καὶ ὑμᾶς προτρέπω τὴν χάριν εἰδέναι: — apud Spanhem. p. 267.

In Cod. sequitur p. 166:

Ἰουλιανοῦ αὐτοκράτορος ἀντιοχικὸς ἢ μισοπώγων: —

Incipit (p. 167):

Ἀνακρέοντι τῷ ποιητῇ πολλὰ ἐποιήθη μέλη χαρίεντα. τρυφᾶν γὰρ ἔλαχεν ἐκ μοιρῶν, apud Spanhem. p. 337. Explicit pag. Codicis 195: *ὑμῖν δὲ οἱ θεοὶ τῆς εἰς ἡμᾶς εὐνοίας καὶ τιμῆς ἣν ἐτιμήσατε δημοσίᾳ τὰς ἀμοιβὰς ἀποδοῖεν*: — apud Spanhem. p. 371.

In Cod. sequitur pag. 195:

Ἰουλιανοῦ καίσαρος ἐπὶ τῇ ἐξόδῳ τοῦ ἀγαθωτάτου σαλουςίου παραμυθητικὸς εἰς ἑαυτόν: —

Ἀλλ' εἰ μὴ καὶ πρὸς σὲ διαλεχθείην ὅσα πρὸς ἐμαυτὸν διελέχθην ἐπειδή σε βαδίζειν ἐπυθόμην χρῆναι, apud Spanhem. p. 240.

Explicit pag. Codicis 205.

νοςῆσαι οἶκον δὲ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν: —

apud Spanhem. p. 252.

Sequitur in Cod. p. 205:

Ἰουλιανοῦ αὐγούςου πρὸς ἡράκλειον κυνικὸν περὶ τοῦ πῶς κυνιςέον· καὶ εἰ πρέπει τῷ κυνὶ μύθους πλάττειν: —

Ἦ πολλὰ γίνεται ἐν μακρῷ χρόνῳ. τοῦτο ἐκ τῆς κωμῳδίας ἀκηκοότι μοι πρώην ἐπῆλθεν ἐκβοῆσαι, apud Spanhem. p. 204. Explicit pag. Codicis 235: *τί πέρας ἡμῖν ἔςαι τῶν λόγων εἰ ταῦτα μήπω σε πείθει*: — apud Spanhem. p. 239.

Sequitur in Cod. p. 235:

Ἰουλιανοῦ αὐτοκράτορος συμπόσιον ἢ κρόνια: —

Ἐπειδὴ δίδωσιν ὁ θεὸς παίζειν. ἔςι γὰρ κρόνια, γελοῖον δὲ οὐδὲν οὐδὲ τερπνὸν οἶδα ἐγώ, apud Spanhem. p. 306. Continuatur ad finem pag. Codicis 256: *πολλὰ εἶπε κτησάμενον πολλὰ χαρίσασθαι. ταῖς τε ἐπιθυμίαις ταῖς ἐμαυτοῦ*, apud Spanhem. p. 335. B.

Deinde interpolatum est in Codice folium recentius, in quo reliqua continuantur: *καὶ τῶν φίλων ὑπουργοῦντα* usque ad *ἑλέσθω δ' ἕκαςος ἑαυτῷ τὸν προςάτην τὲ καὶ ἡγεμόνα μετά*, apud Spanhem. p. 335. D. tum lacuna (ad quam in margine adscriptum est *ζήτει τὸ λεῖπον ἕως ὧδε*), deinde *ἐπέτριβον δ' αὐτὸν* (p. 336. B.) tum brevis lacuna *ὡς αἴτιον τῆς ἀθεότητος οἱ παλαμναῖοι δαίμονες* usque ad finem *ἡγεμόνα θεὸν εὐμενῆ καθιςὰς σεαυτῷ*: — apud Spanhem. p. 336. C.

Sequuntur in Codice

τοῦ αὐτοῦ ἐπιςολαὶ ἰουλιανοῦ: —

Ἐχρῆν τὸν ἐξελαθέντα usque ad *ἀθανάσιον δὲ πυνθάνομαι τὸν τολμηρότατον ὑπὸ τοῦ συνήθους ἐπαρθέντα* caetera desunt. Notatur epistola in margine *α*, *prima*. Deinde est magna lacuna et sequitur *γ* *tertia* epistola: *Ἤλυθες τηλέμαχε φησὶ τὸ ἔπος. ἐγὼ δέ σε καὶ ἰδὼν ἤδη τοῖς γράμμασιν* usque ad *οὗ τὸ μέτρον ἐςὶ πᾶν ὄνυχος* lacuna *οὕτω δ' ἐφ' ἑκάςῳ τῆς τέχνης ἔχεται*, in quibus verbis explicit folium recentius, redit charta et manus antiquior pag. Codicis 259. in verbis: *ὥςε ὁ μὲν ἀλέξανδρος ἤδη τὸ θηρίον βάλλει*, quae continuantur ad finem epistolae *ὁ μῦς τὸν λέοντα τῷ μισθῷ σώσας ἀρκούντως δείκνυσιν*: — Harum Epistolarum prior est apud Spanhemium XXVI. p. 398, altera VIII. p. 376.

Sequitur in Codice epistola *quarta* (*δ'*)

Ἰουλιανὸς ἐκδικίῳ ἐπάρχῳ αἰγύπτου: —

Ἡ μὲν παροιμία φησὶν ἐμοὶ σὺ διήγει τοὐμὸν ὄναρ usque ad *παρ' ἡμῶν ἀκούων εὐφραίνου*: — quae est apud Spanhem. L. p. 432.

Sequitur *quinta*: *Ἰουλιανὸς τῷ αὐτῷ*: —

Εἰ καὶ τῶν ἄλλων ἕνεκα μὴ γράφεις ἡμῖν usque ad *ἐτόλμησεν ἑλληνίδας ἐπ' ἐμοῦ γυναῖκας τῶν ἐπισήμων βαπτίσαι. διωκέσθω*: — quae est Spanhemii VI. p. 376.

Sequitur sexta: *Ἰουλιανὸς τῷ αὐτῷ*: —

Ἄλλοι μὲν ἵππων ἄλλοι δὲ ὀρνέων usque ad *καὶ ταῦτα ἔλαβε πάλιν*: — quae est Spanhemii IX. p. 377.

Sequitur: *Ἰουλιανὸς ἑρμογένει ἀπουπάρχῳ* (sic) *αἰγύπτου*: —

Δός μοι τί κατὰ τοὺς μελητὰς εἰπεῖν ῥήτορας usque ad *ἥκειν παρακελεύομαι*: — quae Spanhemii est XXIII. p. 389.

Sequitur: *Ἰουλιανὸς ἰουλιανῷ θείῳ*: —

Η. *τρίτης ὥρας νυκτὸς ἀρχομένης* usque ad *ὅπερ ἂν αὐτῶν τῇ φιλανθρωπίᾳ δόξῃ*: — quae est Spanhemii XIII. p. 382.

Sequitur: *Ἰουλιανὸς λιβανίῳ σοφιςῇ καὶ κοιαίςωρι* (sic): —

Ἀνέγνων χθὲς τὸν λόγον usque ad *ὦ ἁρμονία ὦ συνθήκη*: — Spanhem. XIV. p. 382.

Sequitur: *Ἰουλιανὸς μαξίμῳ φιλοσόφῳ*: — *Ἀλέξανδρον μὲν τὸν μακεδόνα* usque ad *τοῖς παρὰ σοῦ γραφομένοις ἐντυχεῖν ἔξεςιν*: — Spanhem. XV. p. 383.

Sequitur: Ἰουλιανὸς τῷ αὐτῷ: —

Ὁ μὲν μῦθος ποιεῖ τὸν ἀετὸν usque ad τὴν τοῦ παιδὸς σωτηρίαν ἀντιδωρούμενος: — Spanhem. XVI. p. 383.

Sequitur: Ἰουλιανὸς ὀριβασίῳ: —

Τῶν ὀνειράτων δύο πύλας εἶναι φησὶν ὁ θεῖος ὅμηρος usque ad τοῖς ἐγνωσμένοις ἐμμένειν: — Spanhem. XVII. p. 384.

Sequitur: Ἰουλιανὸς εὐγενίῳ φιλοσόφῳ: —

Δαίδαλον μὲν ἰκαρίῳ φασὶν ἐκ κηροῦ πτερὰ συμπλάσαντα usque ad ᾗ τοὺς ἑταίρους μεταθεῖναι δύνασαι καὶ πανταχόθεν ὡς παρὼν εὐφραίνειν: — Spanhem. XVIII. p. 386.

Sequitur: Ἰουλιανὸς ἐκηβόλῳ: —

Πινδάρῳ μὲν ἀργυρέας εἶναι δοκεῖ τὰς μούσας usque ad οὐχ ὥσπερ ὁ χρυσὸς ἐπὶ τῆς γῆς κρυπτόμενος ἢ φεύγων αὐτῶν τὴν ὄψιν, in quibus verbis explicit pag. Codicis 264. Leguntur haec in Epist. apud Spanhem. XIX. p. 386.

Sequitur in pag. Codicis 265: διότι καὶ μόνον γλυκὺ τῶν ἄλλων ἐστὶν· καὶ μέλι μὲν ἱπποκράτης, quae leguntur apud Spanhem. p. 393, A. in epistola XXIV. Continuatur in Codice epistola ad finem πρὸς τὴν τῆς θέας ἡδονὴν ἀπολαῦσαι: —

Sequitur pag. Codicis 269: Ἰουλιανὸς ἰουδαίων τῷ κοινῷ: — Πάνυ ὑμῖν φορτικώτερον γεγένηται usque ad καὶ ἐν αὐτῇ δόξαν δώσω μεθ' ὑμῶν τῷ κρείττονι: — apud Spanhem. XXV. p. 396.

Sequitur: Ἰουλιανοῦ νόμος περὶ τῶν ἰατρῶν: —

Τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην σωτηριώδη τοῖς ἀνθρώποις τυγχάνειν usque ad ἀνενοχλήτους ὑμᾶς τοὺς λοιποὺς χρόνους διάγειν: — apud Spanhem. p. 398.

Sequitur: Ἰουλιανὸς θεοδώρᾳ τῇ αἰδεσιμωτάτῃ: — Τὰ πεμφθέντα παρὰ σοῦ βιβλία usque ad γράφοις ἀεὶ τοιαῦτα: — apud Spanhem. V. p. 375.

Sequitur: Ἰουλιανὸς λιβανίῳ σοφιστῇ καὶ κοιαίστωρι (sic): —

Μέχρι τῶν λιτάρβων ἦλθον usque ad καὶ ἐν αὐτῷ μικρὸν ἄλσος πάνυ κυπαρίττων μέσων (sic) καὶ τῷ τριγχίῳ δὲ πολλὰ τοιαῦτα quibus explicit pag. Codicis 272. Leguntur haec apud Spanhem. in Epist. XXVII. p. 399. et ultima pagina 401. A.

Sequitur in pag. Codicis 273:

τῶν πώποτε γεγονότων ἄμοιρον οἰκείου πάθους ἔχων εὑρεῖν, quae leguntur apud Spanhem. in Epistola XXXVII. p. 413. C. Continuatur in Codice epistola ad finem: αἰσχύνη τοῦ λογισμοῦ

γένοιτ' ἂν εἰ μὴ ταυτὸν γένοιτο χρονίῳ: — Editur: *εἰ μὴ ταυτὸν δύναιτο τῷ χρόνῳ*, quae lectio e nescio cuius correctiuncula profecta esse videtur. Ex antiqua scriptura *ταυτὸν γένοιτο χρονίῳ* elicio *εἰ μὴ ταὐτὸν σθένοι τῷ χρόνῳ*. Plurima Iulianus sumsit a Tragicis, multa ex Euripidis Phoenissis, cuius fabulae nota verba *αὐτὸς οὐ ταὐτὸν σθένει* ei haec scribenti obversari potuerunt; sed haec obiter. In Codice sequitur:

Ἰουλιανὸς ἀλυπίῳ ἀδελφῷ καισαρίου:

Ὁ συλοσῶν ἀνῆλθε φησὶ παρὰ τὸν δαρεῖον usque ad *ὅς σε τότε καίπερ οὔπω γινώσκειν ὅσος εἶ δυνάμενος ὅμως περιεῖπον*: — apud Spanhem. XXIX. p. 402.

Sequitur: *Ἰουλιανὸς τῷ αὐτῷ*: —

Ἤδη μὲν ἐτύγχανον ἀνειμένος τῆς νόσου usque ad *ἀδελφὲ ποθεινότατε καὶ φιλικώτατε*: — apud Spanhem. XXX. p. 403.

Sequitur: *Ἰουλιανὸς ἀετίῳ ἐπισκόπῳ*: —

(*Λοιποῖς μὲν*) *ἅπασι τοῖς ὁπωσοῦν* usque ad *καὶ ἑνὶ παρίπτῳ*: — apud Spanhem. XXXI. p. 404.

Sequitur: *Ἰουλιανὸς λουκιανῷ σοφιςῇ*: —

(*Καὶ*) *γράφω καὶ ἀντιτυχεῖν ἀξιῶ τῶν ἴσων* usque ad *τῶν ὁμοίων παθῶν*: — apud Spanhem. XXXII. p. 404.

Sequitur: *Ἰουλιανὸς δοσιθέῳ*: —

(*Μι*)*κροῦ μοι ἐπῆλθε δακρύσαι* usque ad *σαυτῷ δὲ ὅτι μηδὲν ὄφελος μέμψῃ*: — apud Spanhem. XXXIII. p. 404.

Sequitur: *Ἰουλιανὸς ἰαμβλίχῳ φιλοσόφῳ*: —

Ὀδυσσεῖ μὲν ἐξήρκει τοῦ παιδὸς τὴν ἐφ' αὐτῷ φαντασίαν ἀναςέλλοντι usque ad *ἐπ' εὐδαιμονίᾳ τῶν ὅλων παραπεμφθῆναι*: — apud Spanhem. XXXIV. q. 405.

Sequitur: *Ἰουλιανὸς ἀργείοις*: —

(*Ὑπ*)*ὲρ τῆς ἀργείων πόλεως πολλὰ μὲν ἄν τις εἰπεῖν ἔχοι σεμνύνειν αὐτὴν ἐθέλων* usque ad *εἴρηται φασὶν οἱ ῥήτορες ὅγ' ἐμὸς λόγος· κρίνοις* (*δ' ἂν*) *αὐτὸς τὰ δέοντα*: — apud Spanhem. XXXV. p. 407.

Sequitur pag. Codicis 281: *Ἰουλιανὸς καίσαρ* (sic) *θεοδώρῳ ἀρχιερεῖ*: —

Ἐμοὶ πρὸς σὲ πεποίηται παρὰ τοὺς ἄλλους ἰδιαίτερον ἐπιςολῆς εἶδος. Continuatur eadem epistola usque ad finem paginae 282, cuius haec sunt ultima verba: *ἀλλ' ἡμῖν οἴονται τοῖς*

*ἔθνεσιν ἀποκεκλη(ρῶ)σθαι μόνοις αὐτοὺς ἀλαζονείᾳ βαρβαρικῇ πρὸς ταυτηνὶ τὴν ἀπόνοιαν ἐπαρθέντες * ἐκ τῆς γαλιλαίας δυσσεβεῖς ὥσπερ τι νόσημα τῷ βίῳ τὴν ἑαυτῶν.* reliqua Codicis folia perierunt. Leguntur haec apud Spanhemium in Epist. LXIII. p. 452.

Haec igitur insunt in Codice Vossiano, qui si integer superesset nihil ex Iulianeis scriptis, quae quidem aetatem tulerunt, in eo desideraremus. Quae desunt olim non deerant sed temporum hominumque iniuria perierunt. Praeterea complures loci sunt in quibus antiqua scriptura situ et madore expalluit, charta subinde detrita est et nonnumquam perrosa. Quae nunc in Iuliani oratione lacunae conspiciuntur eae ad unam omnes ex optimae notae libro sarciri poterunt, ubi vetus lectio chemicae artis ope refocillata et in lucem revocata fuerit. Sunt quae etiam sine illo auxilio, ubi aciem oculorum diu ac multum intenderis, tandem videas pellucere, sed alia sunt olim chemicorum venenis oblita et nunc densa caligine obscurata, unde oculis nihil umquam extundas. Praeterea continet Vossianus liber multas egregias lectiones a Spanhemio in Codicibus huiuscemodi legendis non satis exercitato oscitanter neglectas: quibus addam correctiones quasdam locorum, ubi inveteratum est in libris mendum, addam identidem observationes palaeographicas, quibus mendorum origo patefiat et novis correctionibus aut reperiendis aut stabiliendis certum praesidium paretur. Libero pede quemadmodum soleo Iuliani scripta percurram ea delibans undique ubi me operae pretium facere posse sperem. Plurima sunt apud Iulianum foede corrupta, in quibus complura mihi quidem videntur *ἀνιάτως ἔχειν*, nisi forte libri multo meliores quam Vossianus liber est ex aliquo angulo protrahantur, cuius rei perexigua apud me spes est. Quum ante multos annos sedulo Italiae bibliothecas nobilissimas et Codicibus Graecis instructissimas perscrutarer et quidquid bonae frugis reperissem cupide colligerem, duo tantum Iuliani Codices Mss. in manus meas inciderunt quos conferendi labore non indignos esse intellexi, nam quid attinet ex apographis minimi pretii acervos discrepantium scripturarum exstruere, quae nemini prosint? Sunt duo Marciani notati numeris

CCLI et CCCLXVI. Cum illo contuli orationem IV, quae legitur in eo libro Fol. 91. rect. et inscribitur:

Ἰουλιανοῦ καίσαρος εἰς τὸν βασιλέα ἥλιον πρὸς σαλουςῖνον (sic): —

et orationem, quae ibid Fol. 100. rect. scripta est et inscripta: *Ἰουλιανοῦ αὐτοκράτορος καίσαρος* (sic) *ἀντιοχικὸς ἢ μισοπώγων*. Cum Marciano Codice CCCLXVI. contuli orationem I. Fol. 238. vers.: *τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον πρὸς τὸν αὐτοκράτορα κωνςάντιον*, et II: *τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν τοῦ αὐτοκράτορος πράξεων ἢ περὶ βασιλείας* Fol. 223. rect. et III: *τοῦ αὐτοῦ ἐγκώμιον πρὸς τὴν βασίλισσαν εὐσεβίαν* Fol. 251. vers. et Iuliani *Caesares:* qui liber Fol. 215. rect. inscribitur ut in Vossiano: *Ἰουλιανοῦ αὐτοκράτορος συμπόσιον ἢ κρόνια.*

Vossianum Codicem notabo V, Marcianum 251. Ma et 366. Mb.

Ac primum quidem probe animadvertendum est in nonnullis Iuliani scriptis Vossianum Codicem *archetypum esse reliquorum librorum omnium, utpote ex illo ipso aut eius apographis descriptorum*, quod ubi semel erit compertum patet *nullam reliquorum librorum rationem haberi oportere ubi de archetypi lectione liquido constet.* Habebunt reliqui libri tum demum aliquem usum, ubi Vossianus Codex iniuria temporis detritus vel commaculatus non servat amplius antiquae lectionis vestigia, quae olim quum apographa conficerentur in illo libro apparebat. Dabo exemplum. Epistola apud Spanhemium LXIII. p. 452. non aliunde quam ex Vossiano libro ad nostram notitiam pervenit. Legitur in Codicis folio ultimo pag. 281 sq. quod folium multis modis est corruptum, detritum, perrosum et maculatum. Quo tempore apographa confecta sunt pleraque satis commode poterant expediri: sed quanta fuerit eorum qui descripserunt socordia et imperitia, et quam sit propterea utile etiamnunc archetypi Codicis scripturam indagare paucis ostendam. Editur p. 452. B. *χρόνος δὲ οὐ βραχὺς ὅτε διατρίβων ἔτι ἐς τὴν ἑσπέραν ἐπειδή σε λίαν ἀρέσκειν ἐπυθόμην αὐτῷ φίλον ἐνόμισα.* Ecquis est qui concoquere possit: *διατρίβων ἔτι ἐς τὴν ἑσπέραν?* Non opinor. In Codice est *ἔτι κ* ** in fine versus et in sq. *τὴν ἑσπέραν*, itaque satis certum est *ἔτι κατὰ τὴν ἑσπέραν*, id quod loquendi usus postulat, olim

ibi recte scriptum fuisse. Quod continuo sequitur: apud Spanhem.: *καίτοι συμβαίνειν ἔχον ἐκεῖνο καλῶς εἴωθεν ἐμοὶ διὰ περιττὴν εὐλάβειαν· τὸ σοῦ γὰρ εἶδος οὐδὲ εἶδον καὶ ὡς ἡγεῖσθαι χρὴ φιλίας μὲν γνῶσιν, γνώσεως δὲ πεῖραν*, non est sic in antiquo libro scriptum sed: *καίτοι* * * tribus litterulis perrosis, deinde *ἔχον* — *εὐλάβειαν*. *Τὸ, οὐ γὰρ ἔγω* * * *ην* * * * in fine versus et in sq. vs. *οὐδὲ εἶδον· καὶ ὡς ἡγεῖσθαι κτέ.* In priore lacuna quid lateat non exputo: *συμβαίνειν* a nescio quo temere fictum de nihilo est. Secunda lacuna certa emendatione sarciri potest, nam *τό*, indicat nobilem aliquam sententiam aut poëtae verba omnibus nota a Iuliano laudari. Ecce ipsa eius manus emicat: *τὸ, οὐ γὰρ ἔγωγε ἤντησ' οὐδὲ ἴδον, καὶ ὡς ἡγεῖσθαι χρὴ κτέ.* ex Homeri Iliad. Δ. 374:

ὡς φάσαν οἵ μιν ἴδοντο πονεύμενον· οὐ γὰρ ἔγωγε
ἤντησ' οὐδὲ ἴδον· περὶ δ' ἄλλων φασὶ γενέσθαι.

Res manifesta est: quid igitur eo facias qui nobis impudenter obtrudit *τὸ σοῦ γὰρ εἶδος οὐδὲ εἶδον*, quod credunt significare » *tuum enim vultum haud equidem vidi* " quasi esset haec Graeca et Iuliano digna oratio et compositio. Sed nihil attinet *νεκρὸν ἐπισφάττειν*, ad reliqua transeo. A quo sumserit Iulianus: *ἡγεῖσθαι χρὴ φιλίας μὲν γνῶσιν, γνώσεως δὲ πεῖραν*, suspicor magis quam certo scio. Vide autem quae continuo sequantur: *ἀλλ' ἦν τις ὡς ἔοικεν οὐκ ἐλάχιστος παρ' ἐμοὶ λόγος. καὶ τοῦτο αὐτὸς ἔφης.* Haud vidi magis. Petavius comminiscitur aliquid in versione, quo nihil proficimus. In Vossiano libro una tantum litterula discrepat: legitur enim perspicue *καὶ τοῦτο αὐτὸς ἔφας*, non *ἔφης*: scriptum est *ἔφ* cum notissimo compendio syllabae *ας*. Scin quid Iulianus scripserit? nempe: *ἀλλ' ἦν τις ὡς ἔοικεν οὐκ ἐλάχιστος παρ' ἐμοὶ λόγος καὶ τοῦ αὐτὸς ἔφα.* Ego te non novi, inquit, sed *plurimum apud me valet* communis nostri doctoris *auctoritas*. Itaque tibi quamquam ignoto sacerdotium mando illius commendatione fretus. Scripserat enim paulo ante: *ἔστι γὰρ ἡμῖν ὁ κοινὸς καθηγεμὼν οὐ μικρά. καὶ μέμνησαι δήπου*, in quibus verbis *οὐ μικρὰ καὶ* mendosa esse et *τοῦ καθηγεμόνος* nomen in se continere suspicor. Dubitanter coniicio *ὁ κοινὸς καθηγεμὼν Ὀριβάσιος. μέμνησαι δήπου.* Qui dixerat: *ex quo te illi vehementer placere intellexi habeo te in amicorum*

numero, rectissime pergit dicere se tantum ei tribuere atque olim praeceptori suo tribuebant illi quibus αὐτὸς ἔφα esset in ore. Solent τοῦ et τοῦτο inter se permisceri: ἔφας pro ἔφα sciolus substituit. Etiam quae continuo sequuntur egregie nostram rationem confirmant: διόπερ ἐγὼ καὶ τότε σε τοῖς γνωρίμοις ᾤμην δεῖν ἐγκαταλέγειν καὶ νῦν ἐπιτρέπω πρᾶγμα κτέ. Quid est enim διόπερ? nempe *propterea quod illi places, cuius ego auctoritatem securus sequor.* Simillimus locus est in Epistola eiusdem argumenti ad alium Pontificem p. 298. B. εἰ μὴ ἠπιςάμην ἅμα μὲν τοῦ καθηγεμόνος ἅμα δὲ τῶν μεγίςων θεῶν μαρτυρούντων ὅτι τὴν λειτουργίαν ταύτην διαθήσῃ καλῶς — οὐδ' ἂν ἐτόλμησά σοι μεταδοῦναι τοσούτου πράγματος, ubi vide quam negligenter haec vertantur: *partim* ducis ipsius *partim maximorum deorum testificatione.*" Nemo nescit quo sensu quis et in aliis studiis et in philosophia praesertim καθηγεμών alicuius fuisse dicatur. Sequitur p. 452. C: σὺ δὲ καλῶς, ὥσπερ ἦν ἄξιον ἐλπίζειν, αὐτὸ μεταχειρίσαιο πολλὴν μὲν εὐφροσύνην ἐνταῦθα παρέξων', ἐλπίδα δὲ ἀγαθὴν μείζονα τὴν εἰς τὸ μέλλον. In Codice est σὺ δὲ * καλῶς. [perroso folio periit εἰ cuius voculae tenuia quaedam vestigia supersunt: deinde ὥσπερ οὖν ἄξιον ἐλπίζειν, ut Iulianus scribere assolet. Risum movet ἦν pro ἐςὶ positum. In caeteris nihil variat, sed manca est sententia: requiro (ἴσθι) πολλὴν μὲν εὐφροσύνην ἐνταῦθα παρέξων aut aliquid huiusmodi. Post pauca in Codice est οὓς δὴ καὶ μάλιςα, vulgo δή omittitur. Sequitur locus pessime mulcatus et in apographis temere expletus. Perspicue legitur ἄρχειν τῶν περὶ τὴν ἀσίαν ἱερῶν ἁπάντων — — — — πόλ * * ἱερ * * καὶ ἀπονέμοντι τὸ πρέπον ἑκάςῳ. πρέπει δὲ ἐπιείκεια μὲν πρῶτον ἄρχοντι χρηςότης τε ἐπ' αὐτῇ καὶ φιλανθρωπία πρὸς τοὺς ἀξίους αὐτῶν τυγχάνειν. Inter ἁπάντων et πόλ * * perierunt litterae circiter viginti. Sententia, credo, huc redierat: προεστῶτι τῶν κατὰ χώραν καὶ πόλεις ἱερέων καὶ ἀπονέμοντι τὸ πρέπον ἑκάςῳ. Statim addit: ὡς ὅςις γε ἀδικεῖ μὲν ἀνθρώπους, ἄνομος ἐςὶ πρὸς θεούς, θρασὺς δὲ πρὸς πάντας ἢ διδακτέος μετὰ παρρησίας ἐςὶν ἢ μετ' ἐμβριθείας κολαςέος. In his turpe mendum latet quod absque librorum auxilio corrigi ab unoquoque potest. Quis audivit umquam ἄνομος πρὸς θεούς? Audivit autem? Quis non statim intelligit illud neque cogitari neque

dici umquam potuisse? Ut *ius* et *fas* sic Graece *δίκη καὶ θέμις* certo usu ubique distinguuntur. Quemadmodum Latine nomini *fas* respondet *pium*, et *iustum piumque duellum* appellatur quod secundum *ius*] ac *fas* susceptum est, sic Graece quoque *θέμις* habet sibi respondens *ὅσιον*, nam *θεμιτὸς*, *ἀθέμιτος* et *ἀθέμιςος* sunt Ionica. Itaque *δίκαιος καὶ ἄδικος περὶ τοὺς ἀνθρώπους*, *ὅσιος καὶ ἀνόσιος περὶ τοὺς θεούς* perpetuo omnium usu trita sunt. Plane eodem sensu quo *ὅσιος* dicitur *εὐσεβής*, et *ἀσεβής* quo *ἀνόσιος*. Sic pro *εὐσέβεια* apud Euripidem noto loco appellatur *Ὁσία, πότνα θεῶν*. Saepe coniuncta leguntur *ὅσιος μὲν περὶ θεοὺς*, *δίκαιος δὲ περὶ ἀνθρώπους*. In Xenophontis Apologia § 22. ubi editur: *Σωκράτης τὸ μήτε περὶ θεοὺς ἀσεβῆσαι μήτε περὶ ἀνθρώπους ἄδικος φανῆναι περὶ παντὸς ἐποιεῖτο*, verissime R. B. HIRSCHIG *ἀσεβής* emendavit. Iulianus itaque poterat dicere: *ἄδικος μὲν πρὸς ἀνθρώπους*, *ἀνόσιος δὲ πρὸς θεούς*, maluit autem orationem sic variare ut diceret: *ὅςις ἀδικεῖ μὲν ἀνθρώπους, ἀνόσιος δ' ἐςὶ πρὸς θεοὺς*, *θρασὺς δὲ πρὸς πάντας*. Inspiciamus nunc veterem Codicem: liquido apparet *ἀνό * * ός ἐςι πρὸς θεοὺς*, ut nulla sit dubitatio quin olim *ἀνόσιός ἐςι* male omissa vocula *δέ* fuerit scriptum. Satis apparet iterum describentium oscitantia. Caeterum in Codice vitiose *μετὰ ἐμβριθείας* legitur. Post pauca conspirat liber vetustus in absurda lectione *ἐντελέςερον αὐτίκα μάλα σὺν τοῖς ἄλλοις εἰσὶ· μικρὸν δὲ τέως ὑποθέσθαι σοι βούλομαι.* Verum vidit Wyttenbachius in Epist. Crit. p. 38. pro *εἰσί* reponens *εἴσῃ*, *scies*. Leviter tamen errat, nam *εἴσει* more Attico Iulianum scripsisse et ΕΙΣΕΙ a scribis in *εἰσί* deformatum esse mox demonstratum dabo. Apparet statim novus error in verbis p. 453. B: *οἰόμενος χρῆναι ἂν πατρίους ἐξ ἀρχῆς φυλάττεσθαι νόμους*, nam quid sibi vult, quaeso, importunum et ineptum *ἄν* in tali loco? Diu et multum rimatus Codicis scripturam vidi sic emendate scriptum esse: *οἰόμενος χρῆναι τοὺς πατρίους ἐξ ἀρχῆς φυλάττεσθαι νόμους*. Quanto melius qui Codicem sic descripserunt voculam *ἄν* revocassent in vicinia ubi liquido scriptum est in Codice *οὐ γὰρ ἂν ἦσαν οὕτω καλοί*, sed vulgo *ἄν* necessarium omissum est. Quod addit *παρὰ ἀνθρώπων ἁπλῶς γενόμενοι* dictum est Iuliani more qui *παρά* perperam sexcentis locis pro *ὑπό* ponere consuevit.

Deinde pro τῆς ἀκαθάρτου τρυφῆς· in Codice est τῆς ἀκαθάρτου * * * τρυφῆς quinque fere litterulis deletis, fortasse ταύτης: tum ἀεὶ μὲν οὖν ὠδυράμην habet, vulgo οὖν abest: deinde τοὺς μὲν — — ων — ειασ σχολῆ προσέχοντας οὕτω διαπύρους et post pauca μὴ γεύσαιντο μὴ δὲ * * τοῦ μὴ παρὰ * * * ἀποθλιβέντος. Nil iuvat liber scriptus in sqq. ἐπείπερ ὂν τιμῶσιν * * ἀλλ' ἀληθῶς ὄντα δυνατώτατον. In ON latet ΘN id est θεόν, quae sic scripserim: ἐπείπερ θεὸν τιμῶσι τὸν ὡς ἀληθῶς ὄντα δυνατώτατον. Etiam in novissimis verbis titubatum est: impedita est verborum compositio in ἐκεῖνο μόνον ἁμαρτάνειν, ubi ἁμαρτάνοντες vel καὶ ἐκεῖνο μόνον ἁμαρτάνειν locum expediret. Pro ὅτι μὴ καὶ τοὺς ἄλλους θεοὺς ἀρέσκοντες αὐτῷ μάλιςα τῷ θεῷ θεραπεύουσιν requiritur: ἀρέσκοντες τούτῳ μάλιςα τὸν θεὸν θεραπεύουσιν. Sequitur: ἀλλ' ἡμῖν οἴονται τοῖς ἔθνεσιν ἀποκεκλεῖσθαι μόνοις, in Codice est ἀποκεκλη in fine versus, tum * * σθαι μόνοις. Exciderunt duae litterulae et accentus. Non est igitur ulla dubitatio quin olim lectum fuerit: ἀποκεκλη(ρῶ)σθαι μόνοις. Denique pro ἐκ τῆς γαλιλαίας δυσσεβεῖς, quod liquido in Vossiano legitur repone δυσσεβείας. Reliqua perierunt.

Percurram nunc duos alios Iuliani libellos, quorum similiter omnis emendatio uno Codice Vossiano nititur, ex quo solo in nostras manus pervenerunt. Duas dico Epistolas, alteram ad Themistium datam, alteram ad nescio quem Pontificem, quae in Codice Vossiano librarii socordia mirum in modum implexae sunt et in unum mixtae, deinde a Petavio diremtae. Utramque diligentissime in Codice relegam et si quid incidet animadversione dignum paucis animadvertam.

Pag. Spanhem. 253. A. ὥσπερ οὖν γράφεις, solet in talibus, ut iam vidimus, οὖν apud Iulianum ineleganter παρέλκειν. Eodem modo, id est perinepto, Aelianus ὁσπεροῦν solet scribere pro ὅς vel ὅςις vel ὅσπερ.

(Pag. 253. B. φρίκη τις προσείη: sic Codex et Edd. pro προσήει tralaticio errore. Caeterum melius Iulianus ὑπήει scripsisset: non *adire* aliquem Graecis horror dicitur, sed *subire* (ὑπιέναι). Infelix est Wyttenbachii suspicio in Epist. Crit. p. 23. φρίκην τε προσείεις reponentis: neque enim φρίκην προσείειν Graecum est, ut φόβον vel ἐλπίδα, nam *spem* aut

metum alicui intentare possumus, *horrorem* non magis quam *febrim* aut aliud quodlibet morbi genus: praeterea haec cura *olim* Iuliani animum remordebat, non ex recentibus Themistii litteris erat iniecta.

Non est Graecum p. 253. B: *τῆς τελείας ἀρετῆς οὐδὲ ἐπ' ὀλίγον ἀφίκωμαι*. Quis a me docendus est ἐφικέσθαι in tali re necessarium esse? In Codice prima manus quum ἀφίκωμαι dedisset statim supra ἀ scripsit ἐ manifestum errorem corrigens.

Pag. 254. A: *πᾶσαν ἀποσεισάμενον σχολῆς ἔννοιαν καὶ ῥαςώνην*: sic Codex quoque exhibet, ῥαςών cum compendio syllabae ην. Emenda: *καὶ ῥαςώνης*.

Ibid. *τῶν νομοθετῶν [ἁπάντων] μέμνησαι — καὶ τούτων ἁπάντων μείζονα χρῆναι — λέγεις νῦν περιμένειν*: reseca prius ἁπάντων. Ridiculum est Solonem, Pittacum et Lycurgum appellare *τοὺς νομοθέτας ἅπαντας*.

Pag. 254. B. *ἕως ἐπὶ νοῦν ἦγεν ὁ θεός*: Codex ἤγαγεν, quod verum est.

Pag. 254. C. *ὥσπερ εἴ τις — ἀκούει*: nil mutat Codex. Lege ἀκούοι, ut recte λέγοι in sqq. editur. Post pauca recipe *προσειπεῖν τοὺς ἐμπλέοντας* pro ἐπιπλέοντας. Hostes infesti dicuntur ἐπιπλεῖν.

Pag. 255. A. *καὶ τοὺς ἐμπλέοντας ἀπαθεῖς τοῖς οἰκείοις κακῶν παραςῆσαι*: sic iterum Codex ἐμπλέοντας pro ἐπιπλέοντας; sed nunc quidem mendose, nam συμπλέοντας requirit loquendi usus. Qui mecum eadem navi vehitur dicitur *σύμπλους μοι εἶναι* vel *συμπλεῖν*. *Vectores* igitur si in alia navi sunt *οἱ ἐμπλέοντες* appellantur, si in eadem *οἱ συμπλέοντες*. Notum est ἐν et σύν in vetusta scriptura vix oculis discerni posse. Praeterea transpone *ἀπαθεῖς κακῶν τοῖς οἰκείοις*. Vide nunc mihi quantum mali perversa interpunctio afferat. Num tu intelligis: *τοῦτο δὲ ἐσόμενον ἴσως, ἄδηλον ἔςαι σοι μέχρι τῆς τελευταίας ἐκείνης ἡμέρας*? non crediderim. Petavius certe non intellexit, sed perplexa versione fere dixerim Iesuit*ικῶς* et per ambages occultavit labem: tu dele virgulam et ἴσως cum ἄδηλον ἔςαι coniunge. In Codice passim, ut in plerisque libris Mss., praepostera et absurda interpunctio est, ut continuo: *γνωρίμων πολλῶν· ξενικῆς φιλίας· ἱςορίας· ἐθνῶν καὶ πόλεων*

ὑπεριδόντα, scriba non sensit ἱϛορίας ἐθνῶν καὶ πόλεων coniuncta esse.

Duplex mendum est in sqq. σοφὸν ἀποφαίνειν τὸ τοῦ Νεοκλέους ὃς κελεύει λαθεῖν βιώσαντα: emenda ἀποφανεῖν τὸν τοῦ Νεοκλέους, id est Epicurum Neoclis F. Tralaticium mendum est ἀποφαίνειν pro ἀποφανεῖν, ut saepe alibi ostendimus. Non minus frequens error librorum conspicitur in vicinia: προεξαίρειν τὴν τοιαύτην γνώμην: rescribe sodes προεξαιρεῖν.

Quod legitur pag. 255. C. πειρασθῆναι μὲν ἐπισχεῖν vitiosum est. Graeculi pro πειρᾶσθαι dicebant πειράζειν, non πειράζεσθαι. Codex servat veram lectionem πειραθῆναι. Post pauca exhibet ὑπὲρ τηλικούτων ἔργων κελεύοντες, vulgo ἔργων omittitur. Vitiosiora sunt quae sequuntur: ὡς οὖν οὐκ ἀρετὴ μόνον ἐϛὶν οὐδὲ προαίρεσις κυρία καὶ ὀρθὴ, πολὺ δὲ πλέον ἡ τύχη κτέ. Quid multa? Rescribe: ὑπὲρ τηλικούτων ἔργων —, ὧν οὐκ ἀρετὴ μόνον ἐϛὶν οὐδὲ προαίρεσις κυρία ὀρθή, πολὺ δὲ πλέον ἡ τύχη. Stuporem mihi vide hominis, qui inter κυρία et ὀρθή copulam credidit poni oportere. Iterum duplex mendum expelle e verbis: Χρύσιππος δὲ ἐῴκει τὰ μὲν ἄλλα σοφὸς εἶναι καὶ νομισθῆναι δίκαιος, imo vero: Χρύσιππος δὲ δοκεῖ et νομισθῆναι δικαίως.

Interstrepit sciolus p. 256. B. εἰ μὲν εὐσχημόνως ἔφερον — τὴν τύχην [οὐκ δυνώμενοι] παραμυθίαν ἔσχον ἐκ τῆς ἀρετῆς οὐ μικράν. Facile apparet non sat recte composita haec esse; namque, ut opinor; ὁ εὐσχημόνως φέρων τὴν τύχην sentit ille quidem animi dolorem, sed dissimulat, praeterea ὁ μὴ δυνώμενος solatio non indiget. Expungendum est emblema οὐκ δυνώμενοι, sive ita magistellus in ora libri annotaverit sive οὐκ ὀδυρόμενοι, quod esset paulo melius, sed utrumque perinde Iuliano indignum est et una litura delendum.

Pag. 256. C. κρεῖττον εἶναι τὸ κατ' ἐκείνην μακαριϛὸν τέλος τοῦ κατ' ἀρετὴν ἐπαίνου μαντευόμενον: Codex ἐπαινετοῦ μαντευόμενον. quorum ἐπαινετοῦ probum est ac recipiendum: quid faciam participio μαντευόμενον non reperio.

Est in vicinia locus ubi repente alia epistola diversissimi argumenti epistolam ad Themistium interrumpit, ut supra indicavimus. Seponemus eam nunc primum et absolvemus id quod instituimus. Et priora quidem p. 256. C. καὶ πεποιήκασι

καὶ ϛρατηγὸν λόγοι prorsus sunt *ἀδιανόητα*. Paulatim aliqua sententiae lux affulget. Exponitur quam sit molesta res imperare, in qua adversus fortunae inconstantiam nihil sit praesidii, nam regem non esse illum quem fingant philosophi, neque quem dicat Diogenes, fortunae non obnoxium *οὐκ ἔχοντα μὲν εἰς ὅ τι παρ' αὐτῆς* (sic solet Iulianus pro *ὑπ' αὐτῆς*) *εὖ πάθῃ καὶ τοὐναντίον ἐπὶ τίνι* (lege *ἐν τίνι*) *σφαλῇ*, sed illum regem *ὃν ἡ συνήθεια καλεῖν εἴωθε*, quem (inquit) *πῶς ἄν τις ἔξω τύχης ἀπαγαγὼν μὴ θέσιν φυλάσσοι, πάλιν δὲ αὐτὸν ὑποτίθης ταύτῃ πόσης αὐτῷ δεῖν οἰήσεται τῆς παρασκευῆς*, in his hoc solum video pro *ὑποτίθης* participium *ὑποτιθείς* esse reponendum: *πάλιν δὲ αὐτὸν ὑποτιθεὶς ταύτῃ πόσης αὐτῷ δεῖν οἰήσεται κτέ.* quid lateat in *μὴ θέσιν φυλάσσοι* quaerant alii. Post pauca scribe: *θαυμαϛὸν — πολὺ δὲ θαυμαϛότερον* pro *θαυμασιώτερον*, nam in huiuscemodi comparatione *idem* adiectivum retineri debet. Corrige ex Codice foedum mendum p. 257. C: *εἰ γὰρ ὤφειλεν ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος ἀπορεῖν κτέ.* recte *ὤφελεν* habet Vossianus.

Mendosum est p. 259. A. *ταύτην τὴν ῥῆσιν — ὅλην παρεγραψάμην μή με κλέπτειν ὑπολάβῃς*, emenda *παρέγραψα μή*, quae male iuncta *παρεγραψάμην* pepererunt, quo facto *μή* repetitum est. In tali re *παραγράφειν* usitatum est dicere, non *παραγράφεσθαι*. Est in vicinia exemplum p. 257. D. *παραγέγραφά σοι τὴν ῥῆσιν*, et p. 260. D. *Ἀριϛοτέλους παραγράψω λόγον*, et p. 263. D. *ἐξ ὧν παραγέγραφας*, et passim ita loquuntur.

Vitiosa forma legitur p. 259. B. *καὶ τὸ Σωκράτους δομάτιον*: recte Codex *δωμάτιον* servat, quod Iulianus ponit pro *οἰκίδιον*, *aedicula*, *parvae aedes*, quum apud Veteres ubique sit *cubiculum*, id est pars aedium in qua somnum capere solebant.

Conspirat Codex in stulto errore p. 259. B. *τὰ ἐπικρεμασθέντα — δείγματα* pro *δείματα*; apparet quam nihil isti cogitent. Mendo caret in sqq. *ἄκλητος ὑπὲρ αὐτοῦ δεησόμενος* ubi editur *ὑπὲρ δὲ αὐτοῦ*.

Stulte abundat praepositio p. 259. D. *πρὸ τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα διαγενομένης ἡμῖν ἀφίξεως*. Codex nil iuvat, sed nil opus libris ut vincam legendum esse: *εἰς τὴν Ἑλλάδα γενομένης*.

Optime Codex omittit articulum p. 260. A. *ὁποίας ἔγραφον ἐπιστολὰς πρὸς σέ* exhibens, non *τὰς ἐπιστολάς*.

Qui aegre ferunt vocales quasdam a Criticis resecari propter intolerabiles hiatus a solis librariis importatos retineant scripturam Codicis p. 260. C:

ἔρδοι δὲ ἕκαστος ἥντινα εἰδείη τέχνην.

Tria menda insunt in his verbis p. 260. D: *οὐ γλαῦκα Ἀθηναίοις ἄγων, ἀλλ' ὅτι μὴ παντάπασιν ἀμελῶν τῶν ἐκείνου λόγων δεικνύμενος*, repone *Ἀθήναζε ἄγων* et *ἀμελῶ*, et a Codice recipe *ἐπιδεικνύμενος*, et mox ex eodem *τὰ περὶ τῶν τέκνων* pro *παρά*.

Pag. 261. C. scribe *φησὶ γὰρ τῷ ῥήματι οὕτω λέγων* pro *οὕτω ῥήματι τοῦτο*. Compara locum Demosthenis in Prooemiis p. 1457, 17: *Ἰφικράτης ἔφη δεῖν οὕτω προαιρεῖσθαι κινδυνεύειν τὸν στρατηγὸν ὅπως μὴ τὰ καὶ τὰ γενήσεται ἀλλ' ὅπως τά· οὕτω γὰρ εἶπε τῷ ῥήματι.* Deinde scribe: *πρὸς τοσαύτην τύχης ὑπεροχήν*, non *τοσαύτης*.

Pag. 262. B. *καὶ ποταπὸν τἀδίκημα τεθεαμένος*, Codex *ποταπόν ἐστι τἀδίκημα.*

Pag. 263. B. *καὶ περὶ μὲν τούτων εἴτε ὀρθῶς ἔγνωκα νῦν, εἴτε — σφάλλομαι — διδάξεις αὐτός τε καὶ μάλα*, nullo negotio vera scriptura eruitur e Codicis lectione *αὐτός τϊ καὶ μάλα*, in quo latet *αὐτὸς αὐτίκα μάλα*. Saepe apud Iulianum *αὐτίκα μάλα* recurrit, ut in loco, quem supra emendavimus: *αὐτίκα μάλα εἴσει*, et alibi passim.

Non est sana scriptura p. 263. C. *ἔφησθ' ἅπαν τὸν ἐν τῇ πράξει παρὰ τὸν φιλόσοφον ἐπαινεῖς βίον*, Codicis lectio vix apparet. Videor tamen mihi *ἔφησθα ὅτι τὸν* videre, quae optime se habent et locum restituunt. Mox Codex *διαπορεῖν ἅττα* pro *ἄττα*: indocti scribae titubant in *ἄττα* et *ἅττα* et *ὁποῖ' ἄττα* et sim. quae omnia olim obsoleta erant et a Iuliano ex Platonis potissimum frequentissimo usu recocta.

Post pauca corrige: *οὐδαμοῦ κατὰ τὴν ὑπὸ σοῦ προστεθεῖσαν λέξιν*: pro *κατὰ* in Cod. et Edit. est *καὶ*, sine sensu.

Leve sed non negligendum p. 264. B. *τοῦτ' ἀληθές* in Cod. esse pro *τοῦτο ἀληθές* similiterque p. 266. A. *εἰ τοῦτ' ᾤετο* pro *τοῦτο*.

Reseca *ἐκεῖνος* ineptissime repetitum p. 264. C: *ἆρ' οὖν οὐκ*

ἦν ἐκεῖνος πρακτικὸς, ἐπεὶ μηδενὸς ἦν [ἐκεῖνος] κύριος;

Recte Codex τὴν ἀντισθένους ἀνδρείαν pro ἀνδρίαν. Emendate scribitur p. 265. A. νικᾶν μὲν γὰρ ἀνδρείας ἐςὶ μάλιςα καὶ τῆς τύχης, κείσθω δὲ εἰ βούλει καὶ τῆς ἐντρεχοῦς ταύτης φρονήσεως, sed in his κείσθω vitium concepit. Elapsa est vetus praepositionis sigla, quam sic revoca: προςκείσθω δὲ εἰ βούλει κτέ.

Non iuvat Cod. p. 265. D. εἰ μὴ διὰ τῶν — λόγων ἀπελογήσατο — ὤφειλεν ἂν εἰς τέλος αἰσχύνην ἀναπάλλακτον. Iam olim in verbis ὀφλισκάνειν, ὀφλεῖν et ὀφείλειν impingebant eruditi. Fieri potest ut ipse Iulianus peccaverit: si culpa caret ὦφλεν ἂν dederat et scribae in permiscendis ὀφλεῖν et ὀφείλειν antiquum obtinuerunt.

Post pauca turpi errore scribitur: Μουσώνιος ἐξ ὧν ἔπαθεν ἀνδρείως καὶ μὴ διήνεγκεν ἐγκρατῶς τὴν τῶν τυράννων ὠμότητα γέγονε γνώριμος. Docti homines μὴ eliminarunt, sed nil prodest, nam Graecum est ἐγκρατῶς φέρειν non διαφέρειν. Emendandum esse arbitror: καὶ νὴ Δί' ἤνεγκεν ἐγκρατῶς.

Nonnulla male habita sunt p. 266. A: σὺ δὲ αὐτὸς ἡμῖν ἄπρακτος εἰ (Cod. recte εἶ) μήτε ςρατηγῶν μήτε δημηγορῶν — ἀλλ' οὐκ ἂν φαίην νοῦν ἔχων ἀνήρ. ἔξεςι γάρ σοι φιλοσόφους ἀποφήναντι εἰ δὲ μὴ τρεῖς ἢ τέτταρας μείζονα τὸν βίον εὐεργετῆσαι — πολλῶν ὁμοῦ βασιλέων. Mendosum est φαίην. Tricatur Petavius: » *nequaquam id sapiente viro dignum esse dixerim.*" tu scribe οὐκ ἂν φαίη νοῦν ἔχων ἀνήρ. Iisdem verbis Iulianus utitur p. 84. C: τούτους δὲ οὐδὲ ἰσχυροὺς ἂν φαίη νοῦν ἔχων ἀνήρ. Praeterea facile senties aliquid desiderari in verbis: φιλοσόφους ἀποφήναντι εἰ δὲ μὴ τρεῖς ἢ τέτταρας. Concedentis est εἰ δὲ μή et aliquid remittentis. Itaque *maiorem numerum* prius posuisse Iulianum patet, deinde tribus vel quatuor contentum esse se dixisse. Sine dubitatione suppleo: ἀποφήναντι δέκα, εἰ δὲ μὴ τρεῖς ἢ τέτταρας. In huiuscemodi re Graeci *decem* ponere assolent, ut Agamemnon:

αἲ γὰρ, Ζεῦ τε πάτερ καὶ Ἀθηναίη καὶ Ἄπολλον,
τοιοῦτοι δέκα μοι συμφράδμονες εἶεν Ἀχαιῶν.

et ipse poëta:

οὐδ' εἴ μοι δέκα μὲν γλῶσσαι, δέκα δὲ ςόματ' εἴη.

Accedit quod sic liquido apparet cur interciderit numerus.

Praecedentis participii ΑΠΟΦΗΝΑΝΤΙ vocalis ultima numeri denarii notam I. absorpsit, quod saepius apud alios factum esse alibi demonstravimus, et apud Iulianum saepius ita peccatum esse in sqq. ostendemus.

Violatur loquendi usus p. 266. D. in verbis δεδιὼς μὴ φιλοσοφίαν, ἧς ἐρῶν οὐκ ἐφικόμην, εἰς τοὺς νῦν ἀνθρώπους οὐδὲ ἄλλως εὐδοκιμοῦσαν διαβάλλω, nam constanter omnes διαβάλλειν πρός τινα dicebant, ut κατηγορεῖν πρός τινα, et similia. Itaque repone: πρὸς τοὺς νῦν ἀνθρώπους.

Semel eximendum est τε ex sqq. ἔκ τε τοῦ κρείττονος τὸ [τε] πλέον καὶ παρ' ὑμῶν τῶν φιλοσοφούντων.

Excidit copula p. 267. A. εἰ δέ τι μεῖζον ἀγαθὸν τῆς ἡμετέρας παρασκευῆς, ἧς ὑπὲρ ἐμαυτοῦ γνώμης ἔχω τοῖς ἀνθρώποις δι' ἡμῶν ὁ θεὸς παράσχοι. Scriptum olim in Codice recte erat: παρασκευῆς καὶ ἧς ὑπὲρ ἐμαυτοῦ, cuius lectionis in charta perrosa tenuissima quaedam sed certa vestigia supersunt.

Pervulgatus error obsidet locum p. 267. B. τῷ θεῷ — προανατεθεικὼς ἅπαντα, imo vero προσανατεθεικώς, quo composito sequiores in tali re uti solent. Προανατιθέναι in hac sententia sensu vacuum esse facile senties.

Venio nunc ad illam Epistolam, quam ad Pontificem nescio quem scriptam soli Codici Vossiano debemus. Initio et fine truncata librarii oscitantia mediae Epistolae ad Themistium implexa est, ut supra ostendimus.

Prima pars opprobria et maledicta in Christianos continet, unde mirificum quemdam errorem eximamus. ἐπὶ δὲ τῶν οὐ προσιόντων τοῖς θεοῖς, inquit, pag. Spanhem. 288. A: ἐςὶ τὸ τῶν πονηρῶν δαιμόνων τεταγμένον φῦλον, ὑφ' ὧν οἱ πολλοὶ παροιςρούμενοι τῶν ἀθέων ἀναπείθονται θάνατον, ὡς ἀναπτησόμενοι πρὸς τὸν οὐρανὸν ὅταν ἀπορρήξωσι τὴν ψυχὴν βιαίως. In his intelligi non possunt et mendosa sunt verba ἀναπείθονται θάνατον. Comminiscitur aliquid Petavius: »*mortem appetendam esse persuadent sibi.*" Quid id, quaeso, est aliquid appetendum esse *sibi persuadere?* Fortius aliquanto et acrius Iulianus scripserat sed librarii una vocali corrupta perdiderunt omnia. Quod in antiquo libro scriptum erat ΘΑΝΑΤΑΝ isti in θάνατον stulte refinxerunt, quum dare debuissent: ἀναπείθονται θανατᾶν. Noto omnium usu ponitur θανατᾶν de iis, qui *ultro*

ad mortem ruunt, quod quam recte de Christianis Iulianus posuerit perspicuum est. Scribae θανατᾶν aut in θανατιᾶν depravant, quae non est forma Graeca, aut aliis modis vitiant. Plane idem vitium alibi exemimus ex Antiphanis versiculo, qui dixerat:

τίς δ' οὐχὶ θανατᾷ μισθοφόρος, ὦ φιλτάτη,
ὃς ἕνεκα τοῦ ζῆν ἔρχετ' ἀποθανούμενος;

sed θανάτου pro θανατᾷ legitur in libris scriptis et editis Stobaei Floril. 53, 9. Quod affertur ex Luciano *de morte Peregrini* cap. 32; μακρὰν χαίρειν φράσας θανατιῶντι σοφιστῇ, tam vitiosum est θανατιῶντι quam μακρὰν χαίρειν. Rescribe et θανατῶντι et μακρὰ χαίρειν. Dicebant veteres πολλὰ χαίρειν et μακρὰ χαίρειν. Graeculi sequiores, sexcentis locis mendosum suum μακρὰν veteribus obtrudunt, non raro impune. Sed ad Iulianum revertor.

Revoca necessariam particulam p. 288. C: ὅθεν (δ') ἐξέβην εἰς τοῦτο ἐπανήξω.

Fugit Petavii acumen manifestus error p. 289. A. ἐπεὶ δὲ τὸν ἱερατικὸν βίον εἶναι χρὴ τοῦ πολιτικοῦ σεμνότερον ἀκτέον ἐπὶ τοῦτον καὶ διδακτέον. ὄψονται δὲ ὡς εἰκὸς οἱ βελτίους. Acute vidit Wyttenbachius *Epist. Crit.* p. 24. »pro ὄψονται legendum ἕψονται, *sequentur*." Liquido ἕψονται in Vossiano Codice scriptum exstat, sed ἕψ noto nexu complexa sunt, qui videtur homunciones fugisse. Spanhemius quam nihil in hoc genere videat in multis aliis deinde apparebit.

Conspirat Codex in vulgatae vitio p. 289. B: οἱ τοῖς ἑαυτῶν δεσπόταις συνδιαθέμενοι περί τε φιλίας καὶ σπουδὰς καὶ ἔρωτας ἀγαπῶνται πλέον τῶν ὁμοδούλων, nam ferri non potest *medium* συνδιαθέμενοι, necessario requiritur *passivum*, quamobrem συνδιατιθέμενοι est reponendum. Ecquis est qui in talibus θέσθαι et τεθῆναι inter se permutari posse existimet? Praeterea θέσθαι et τίθεσθαι tam saepe confunduntur atque βάλλειν et βαλεῖν, λείπειν et λιπεῖν, φεύγειν et φυγεῖν et sim., in quibus omnibus libera datur optio contemta futili librorum et librariorum auctoritate. Continuo istiusmodi error apparet p. 290. B. ὑποβαλλόμενοι τοὺς οἰκέτας καὶ προθέντες πανταχοῦ τὰ ἀγγεῖα, imo vero ὑποβαλόμενοι, ut tu vides.

Peccat cum editis Codex p. 290. B. θαυμάσειε δ' ἄν τις εἰ

τοῦτο μὲν ἀξιοῦμεν — τὰ δυνατὰ δὲ μὴ πράττωμεν, rescribe: *πράττομεν*. Post pauca Codex verum servat p. 290. C: *βασιλικαῖς παραβάλλεσθαι χορηγίαις* pro vulgata *παραβαλέσθαι*.

Animadvertit errorem Petavius sed non sustulit p. 290. D: *ἀπεσώθη μοι τέλειος ὁ κλῆρος τῆς τίτθης* »*aviae meae hereditas*" vertit, sed Graeca sonant »*meae nutricis*." Emenda *τῆς τήθης* et tralaticium hunc scito esse in permultis libris errorem.

Non satis est p. 291. A. *διὰ τοὺς ἀναιτίους οἶκτόν τινα νέμειν [ἐν] τοῖς πονηροῖς*, molestam praepositionem *ἐν* expungere: requiritur *νέμειν καὶ τοῖς πονηροῖς*, quemadmodum recte in vicinis legitur: *τῶν πονηρῶν ἕνεκα καὶ περὶ τοὺς οὐδὲν ἠδικηκότας ἀνηλεῶς διακεῖσθαι*.

Quod sequitur: *φοιτᾷ πρὸς τὸν νεὼν — ἐπιλαθόμενός τε·*

πρὸς γὰρ Διός εἰσιν ἅπαντες
πτωχοί τε ξεῖνοί τε,

emenda: *ἐπιλαθόμενος τοῦ*, ut supra vidimus: *τὸ· οὐ γὰρ ἔγωγε ἤντησ' οὐδὲ ἴδον*, et passim *τό* in talibus usurpari ecquis est qui nesciat?

Emenda ex Codice vulgatam lectionem p. 290. C: *πῶς δὲ ὅταν ἑταίριον θεραπεύων Δία — οἴεται τὸν Δία καλῶς θεραπεύειν*; quamquam Codice nihil opus est ut intelligas pro *ὅταν* corrigi oportere *ὁ τὸν ἑταίρειον θεραπεύων Δία*, nam manifestum est et *ὁ* et *τὸν* necessario requiri. Eadem opera *ἑταίρειον* rescripsi: Codex *ἑταίριον* servat, ut solent scribae in vocabulis omne genus propter linguae imperitiam ΕΙ et Ι susque deque habere.

In sqq. recipe *μέν* ex Codice: *τὰς μὲν ἐπωνυμίας τῶν θεῶν —, ἔργῳ δὲ κτέ.*

Neglecta tenuis lineola exemit Ν necessarium et corrupit locum p. 292. A: *ὃν τρόπον τότε ἕνα καὶ τὴν μίαν τὸν αὐτὸν τρόπον τοὺς πολλούς τε καὶ τὰς πολλάς*. Repone *τόν τε ἕνα καὶ τὴν μίαν*.

Iterum deprensum vitium intactum reliquit Petavius p. 292. D. ubi ex Codice editur: *κἀκεῖνο δεξιὸν ἐννοεῖν ὅσοι παρὰ τῶν ἔμπροσθεν ἀνάλωνται λόγοι περὶ τοῦ φύσει κοινωνικὸν εἶναι τὸ ζῷον τὸν ἄνθρωπον*. Nihil plane est *δεξιόν*. Petavius quum verteret »*consideratione est dignum*" probe perspexit *κἀκεῖνο*

δ' ἄξιον ἐννοεῖν genuinum esse, sed nescio quomodo scribarum hallucinationem incorrectam reliquit. Saepiuscule eum ita vidi facientem etiam in apertissimis vitiis, cuius rei luculentum exemplum apponere iuvat. Edidit in Orat. III. p. 115. C. ubi enumerantur beneficia ab Eusebia in multos collata: ὅδε μὲν τὸν πρῶτον δι' ἐκείνην νέμεται κλῆρον, ἐκεῖνος δὲ ἀπηλλάγη τιμωρίας, ἄλλος συκοφαντίαν διέφυγε κτέ. Dubius haerebis si quis ex te quaeret quid sit τὸν πρῶτον κλῆρον νέμεσθαι. Sensit vitium Petavius et emendavit quum verteret »*quod hic illius beneficio* paternam hereditatem *obtineat*." Scilicet vera lectio est τὸν πατρῷον κλῆρον, quae sine mendo elapsa est p. 290. A. οἷς πατρῷος μὲν κλῆρος οὐ γέγονεν, sed saepius a scribis in πρῶτος depravata fuit. Quemadmodum enim in libris vetustis pro πατήρ scribitur ΠΗ̄Ρ, eodem modo ΠΡ̄ΙΣ, ΦΙΛΟ̄ΠΡΙΣ, ΠΡΙΟ̄Σ, ΠΡΩ̄ΙΟΣ et similia passim occurrunt pro πατρίς, φιλόπατρις, πάτριος et πατρῷος, et saepius viri docti, ubi in libris nostris πρῶτος legitur, verissime πατρῷος emendarunt. ΠΡΩ̄ΙΟΣ et ΠΡΩΤΟΣ nihil propemodum differunt et vix oculis discernuntur. Exempla passim obvia: apud Dionem Chrysost. in Orat. XII. p. 394. Reisk. in libris est: πρῶτον διακαλοῦμεν pro πατρῷον Δία καλοῦμεν. Duplici errore apud Hesychium v. Ἐννηής pro πρᾷος scriptum est πατρῷος. Notabilis in paucis error est commissus apud Aelianum in H. A. p. 168, 16, ubi libri habent:

ὅσοι κατὰ τὸ πατρῷον καὶ μύρων ἐπιςάται,

pro:

ὅσοι κατόπτρων καὶ μύρων ἐπιςάται,

ex Euripidis Oreste vs. 1112, ubi vide notam Porsoni. Redibo mox ad illud mendorum genus, quorum correctione nihil potest esse certius et evidentius. Petavius tamen, ut vides, manifestam fraudem certis indiciis a se deprehensam intactam relinquere maluit. Redi nunc ad locum ubi δεξιὸν pro δ' ἄξιον imperiti Graeculi descripserunt: sciendum est autem αξ et εξ in libris paullo vetustioribus oculis quidem vix discerni posse, sed in talibus quoque νοῦς ὁρῇ et nulla umquam potest esse ambiguitas et optio incerta, veluti hoc ipso loco quis ambigat utrum κἀκεῖνο δεξιὸν ἐννοεῖν an κἀκεῖνο δ' ἄξιον ἐννοεῖν sit Iuliani manus? Adscripsi et reliquam loci partem

ut novum ex ea mendum eluam. Non est enim sanum: *λόγοι περὶ τοῦ φύσει κοινωνικὸν εἶναι τὸ ζῷον τὸν ἄνθρωπον*, sed expuncto molesto articulo legendum: *φύσει κοινωνικὸν εἶναι ζῷον τὸν ἄνθρωπον*, ut emendate legitur p. 201. C: *ξυνίεσαν φύσει κοινωνικὸν καὶ πολιτικὸν ζῷον τὸν ἄνθρωπον εἶναι*, ex quibus locis nullo negotio revocabis veram scripturam p. 288. B. *ὄντος τἀνθρώπου φύσει πολιτικοῦ ζῴου*, ubi nunc male omisso articulo *ἀνθρώπου* scribitur. Saepe apud Iulianum antiquas crases Atticas a Graeculis obliteratas esse alio loco diligenter ostendam. Nunc institutum iter perficiam.

Quae lacuna est p. 294. C: *ὅςις οὖν ἐςι * * βασιλεὺς ἡδέως ὁρᾷ τὴν τοῦ βασιλέως εἰκόνα* nata est ex Codicis scriptura situ et madore corrupta. Quatuor litterulae perierunt, sed quid lateat luce clarius est et a Petavio olim repertum, nempe *ὅςις οὖν ἐςι φιλοβασιλεὺς ἡδέως ὁρᾷ κτέ.* dubitationem omnem vicina eximent. Notissima est omnibus haec nominis forma ex Alexandri dicto: *Κράτερος μὲν γὰρ φιλοβασιλεὺς, Ἡφαιςίων δὲ φιλαλέξανδρος*, nec dubito quin eadem forma Plutarcho reddenda sit in Aemilio Paulo cap. 24. *φιλοβασιλεῖς Μακεδόνες* pro *φιλοβασίλειοι*, nec me movet Lobeckii auctoritas Graecitatis aetates omnes in unum confundere soliti, cuius patrocinio formam *φιλοβασίλειοι* munivit Dindorf. ad Steph. Thes. Scilicet *φιλοβασίλειος*, si esset Graecum, non significaret *φιλῶν τὸν βασιλέα*, sed *τοὺς βασιλείους*.

Non est Graecum quod p. 296. A. legitur *βοῶσι μεγάλα*, sed *μέγα*. Dominatur in talibus usus, qui certus est et stabilis et innumerabilibus locis compertus labefactari non potest paucis scribarum erroribus aliena de more permiscentium. Fac inter legendum periculum, videbis *clamandi* verba omnia *βοᾶν*, *κεκραγέναι*, *γεγωνέναι*, *φθέγγεσθαι* caet. coniungi cum *μέγα*, *ὀξύ*, *τραχύ*, *τορόν*, *λαμπρόν*, *οὐράνιον ὅσον* et sim. neque quemquam in talibus plurali numero uti.

Excidit vocabulum prorsus ad sententiam necessarium p. 296. D. *ἄξιον εἶναί μοι διελθεῖν ἐφεξῆς ὁποῖός τις ὢν ὁ ἱερεὺς αὐτός τε δικαίως τιμηθήσεται.* Supplendum esse apparet *ἄξιον εἶναί μοι (δοκεῖ) διελθεῖν*. Desiderantur complura in fine, nam *αὐτός τε* arguit *alteram* sententiae partem a Iuliano fuisse additam. Nisi forte liberiore orationis compositione Iulianus usus est,

qui ubi dixerat se expositurum qualem esse oporteat sacrorum antistitem ut propter se ipsum merito colatur, statim ita perrexit: *τὸ γὰρ ἡμέτερον οὐ χρὴ σκοπεῖν οὐδὲ ἐξετάζειν*, quibus satis perspicue hoc dicit nemini *sua causa*, ut sibi gratum faciat, sacerdotes esse colendos et honore prosequendos, sed ipsos sacerdotes suis meritis virtutibusque dignos qui colantur esse oportere, sin minus sacrorum ministerio arcendos. Satis superque vel ex ipso Iuliano intelligitur sacrorum Romanorum antistites illis temporibus tales fuisse, quales posthac Christiani multi sacerdotes et monachi, praesertim in Italia, fuerunt *κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί*. Istos igitur sacerdotio movendos scribit p. 297. A: *εἰ δὲ εἴη πονηρὸς ἀφαιρεθέντα τὴν ἱερωσύνην ὡς ἀνάξιον ἀποφανέντα περιορᾶν* (*χρή*), in quibus verbis *ἀποφανέντα* mendosum est. Una literula inserta scribe *ἀποφανθέντα*: dicebant enim *ἀνάξιον φανῆναι* et *ἀνάξιον ἀποφανθῆναι*, quorum hoc de iis dicitur qui in iudicium adducti sunt et iudicum sententiis absoluti sunt aut damnati, probati aut reiecti. Idoneum exemplum est in hac ipsa Epistola p. 291. A. *πολλῶν ἀποκεκλεισμένων ἐπὶ κρίσει καὶ τῶν μὲν ὀφλησόντων τῶν δὲ ἀθῴων ἀ π ο φ α ν θ η σ ο μ έ ν ω ν*. Num tu putas bene Graece *ἀποφανησομένων* ibi scribi potuisse? Eadem igitur de causa *ἀνάξιον ἀποφανέντα* dici non potuit.

His scriptis oculos in Codicem coniicio, in quo liquido scriptum esse video *ἀνάξιον ἀ π ο φ α ν θ έ ν τ α*. Hoc igitur recipiamus censeo, quod et ex se spectatum et propter testium fidem unice verum esse intelligitur.

Post pauca p. 297. B. sacrorum antistitem appellat *ἄνδρα κ α θ ο σ ι ο ύ μ ε ν ο ν τοῖς θεοῖς*, sed tu rescribe *καθωσιωμένον*. Ferresne paulo ante: *διὰ τὸ καθιεροῦσθαι τοῖς θεοῖς* pro vulgata *καθιερῶσθαι*? Non opinor: prorsus enim necessarium sentis esse perfectum. Eadem plane est ratio loci ubi nunc *καθοσιούμενον* aequis animis Editores tulerunt.

Scribae iterum minime coniungenda stulte coniunxerunt p. 297. C: *οὐδὲ γὰρ εὔλογον — οὐ τούτων μόνον ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπιτηδείων τιμᾶσθαι* [*καὶ*] *τὴν τιμὴν προσαφαιρεῖσθαι*. Duos infinitivos alias res agentes per copulam iunxerunt, ne hoc quidem intelligentes *τῶν ἐπιτηδείων τιμᾶσθαι* esse *τῶν τιμῆς ἀξίων* et hoc dicere Iulianum: *ἄλογον γὰρ τὴν τιμὴν προσαφαιρεῖ-*

σθαι οὐ μόνον τῶν ἀναξίων τιμῆς ἀλλὰ καὶ τῶν ἀξίων.

Δέ in δή convertendum est et aliis locis et p. 297 C: ὥσπερ ἄρχων οὕτω δὴ καὶ ἱερεὺς πᾶς αἰδέσιμος. Saepissime Iulianus ὥσπερ — οὕτω δή coniungit, etiam alibi eodem modo depravatum.

Codex explet lacunam p. 298. B: τοῦτο μὲν γὰρ εἰ μὴ τὸ * ἠπιςάμην liquido exhibens εἰ μὴ τονῦν ἠπιςάμην. per nexum implexa ῦν homuncionibus imposuerunt.

Scribarum socordia fudit mendum p. 298. C: οὐκ αὐτόθεν αὐτὸ νοεῖς καὶ πράττεις μόνος, ἔχειν δὲ καὶ ἐμὲ σύμψηφον σεαυτῷ, pro ἔχειν, quod diserte in Cod. scriptum est, ἔχεις substituendum esse apparet.

Elapsa praepositio orationem obscuravit p. 299. A. (οἱ θεοὶ) οἷοί τε ὄντες καὶ τῆς ἐν τῷ βίῳ τούτῳ γενέσθαι ταραχῆς καὶ τὸ ἄτακτον αὐτοῦ καὶ τὸ ἀλλόκοτον ἐπανορθοῦν: ita demum haec verba intelligi poterunt ubi rescripseris: τῆς ἐν τῷ βίῳ τούτῳ περιγενέσθαι ταραχῆς. Quis non saepe περιγίγνεσθαι eo sensu positum legit, quo πρωκτὸς λουτροῦ περιγιγνόμενος proverbio dicitur? Contra περιγενέσθαι vitio circumfertur in alio quodam Iuliani loco, quem obiter emendare iuvat. Legitur in Orat. III. p. 128. D. historia de Pericle, quam Iulianus, ut permulta alia, ex Plutarchi Vitis sumsit. Periclis amici res praeclaras ab illo domi militiaeque gestas illo audiente inter se concelebrant: ὁ δὲ τοιούτοις μὲν οὐδὲ ἀχθόμενος οὔτε γαννύμενος δῆλος ἦν, ἐκεῖνο δὲ ἠξίου τῶν αὐτῷ πεπολιτευμένων ἐπαινεῖν, ὅτι τοσοῦτον ἐπιτροπεύσας τὸν Ἀθηναίων δῆμον οὐδενὶ θανάτου αἴτιος γέγονεν οὐδὲ ἱμάτιον μέλαν τῶν πολιτῶν τις περιβαλόμενος περιγενέσθαι ταύτης αἴτιον αὐτῷ τῆς συμφορᾶς ἔφη. Ex his primum minora quaedam menda sic eximie ut scribas: ὁ δὲ τούτοις μὲν οὔτε ἀχθόμενος οὔτε γανύμενος δῆλος ἦν, et inseras χρόνον negligenter omissum ὅτι τοσοῦτον (χρόνον) ἐπιτροπεύσας κτέ. Nunc vide an περιγενέσθαι concoquere possis. Scin quid Iulianus dederit? nempe Περι(κλέα) γενέσθαι ταύτης αἴτιον αὐτῷ τῆς συμφορᾶς ἔφη,

Revoca ex Codice fugitivam voculam p. 299. B: ὁρῶσι μὲν ἡμᾶς οὐχ ὁρωμένοις (δὲ) ὑφ' ἡμῶν.

Negligenter relata est scriptura Codicis in veteri oraculo p. 299. D. ubi editur:

καὶ διὰ κυανέης ἀλὸς ἔρχεται· οὐδ' ἐλελήθει
πλήθους ἀςερόεσσα

et ex Vossiano pro ἐλελήθει affertur ἐληθει (sic). Codicis scriptura haec est: οὐδέ ἑ λήθει πλήθουσ ςερόεσσα. Vera lectio est, ut vides, οὐδέ ἑ λήθει, quid lateat in πλήθουσα ςερόεσσα quaerendum. Non diu quaerere opus erit: in ΠΛΗΘΟΤΣΑΣΤΕΡΟΕΣΣΑ una litterula vitiose abundat quam si exemeris veram lectionem habebis, quae haec est: οὐδέ ἑ λήθει πληθὺς ἀςερόεσσα. Producit πληθύς ultimam, ut constat: Hom. Iliad. B. 278:

ὣς φάσαν ἡ πληθύς· ἀνὰ δ' ὁ πτολίπορθος Ὀδυσσεὺς
ἔςη σκῆπτρον ἔχων.

Librarius veterem librum describens, in quo ΠΛΗΘΤΣΑΣΤΕΡΟΕΣΣΑ legeretur, visus est sibi participium πλήθουσα videre, quo recepto addidit ςερόεσσα nihili vocabulum et sic loci sententiam pessumdedit funditus.

Idem homo in ultimo oraculi versiculo sic dedit metri securus:

εὐσεβέσιν δὲ βροτῶν γάννυμαι τόσσον ὅσσον Ὀλύμπῳ,

pro γάνυμαι τόσον. Eodem modo librarii omnes passim grassantur et consonantes contra rationem et usum stulte geminant, unde plurimi errores inveterarunt, qui vix hodieque radicitus evelluntur. Multum delectatur Iulianus verbo γάνυμαι pro ἥδομαι, χαίρω, ut supra de Pericle vidimus: ὁ δὲ τούτοις μὲν οὔτε ἀχθόμενος οὔτε γανύμενος δῆλος ἦν, sed constanti errore Graeculi γάννυμαι substituunt de suo. Antiqua et genuina forma est γάνυμαι, ἐγανώθην et γεγάνωμαι (namque haec usus loquendi coniunxit, quod diligenter notandum) neque tantum χαίρω vel γέγηθα significat sed dicitur de ea laetitia *quae in vultu renidet*: γανύμενος est (ut Aristophanis verbis utar) φαιδρὸς λάμποντι μετώπῳ. In consonantibus inepte et stulte geminandis nihil est quod scribae non committant. Nihil est frequentius, ut hoc utar, quam ut μέλλει μοι pro μέλει scribatur. In Iuliani vetusto Codice legitur locus ex p. 256. A. sic scriptus: οἷς τοῦ μὲν ἀποθανεῖν ἔμελλεν ἴσως οὐδέν, τοῦ δὲ μὴ λείπειν ἀτελεῖς τὰς πράξεις ἐφ' ἃς ἐξ ἀρχῆς ὥρμησαν καὶ σφόδρα ἔμελλεν, et ubique talia recurrunt, sive

longa vocalis praecedit ut in ἐριννύς, Κηφισσός, Ἁλικαρνασσός, sive correpta ut in τιθασσός, τιθασσεύειν et θρυλλεῖν, τεθρύλληται, διατεθρύλληται et sim. Sic Νισαῖοι ἵπποι dicebant Veteres, iidem a Graeculis νισσαῖοι appellantur. Addam ex Iuliano insigne huiuscemodi erroris exemplum. ΑΛΗ sicubi in vetustis libris occurrebat a stolidis scribis in ἄλλη convertitur, iugulata loci sententia. Duo haec habe ex Iuliano exempla: p. 58. B: ὥσπερ δὲ ἔκ τινος ταλαιπωρίας καὶ ἄλλης δυςυχοῦς τῆς σὺν τῷ τυράννῳ βιοτῆς κατάγειν σφᾶς ἐπ' ἀκεραίοις τοῖς πρόσθεν ἠξίου. Intelliges locum ubi emendaveris καὶ ἄλης δυςυχοῦς. Proprie ἄλη et ἀλᾶσθαι dicuntur de iis qui *patria extorres* miseri et inopes vagantur. Saepius sic et alii et Dio Chrysostomus suum exilium appellat. Imposuit error Petavio qui locum non intellectum sibi utcumque interpretatur. Acutius vidit p. 439. B. in verbis: καθάπερ τὸν Ὀδυσσέα φασὶν ὅτε ἐκ τῆς ἄλλης τὴν Ἰθάκην εἶδεν, nam quum ita verteret: »*cum post diuturnos* errores *Ithacam revisit*" satis ostendit se ἄλης, non ἄλλης, interpretari. Quum igitur sint menda id genus in omnibus libris frequentissima, futile est ista omnia ex libris cum pulvisculo expromere. Imo vero sic habendum *nostri ubique esse arbitrii* ex linguae ratione et usu et ex cuiusque loci sententia *constituere utrum geminanda sit consonans an non sit*, spretis ac derisis librariis, qui neque Graece sciant neque quid quoque loco legatur intelligant. Cui, quaeso, non absurdum esse videbitur utrum ἔβαλον an ἔβαλλον, ἐβαλόμην an ἐβαλλόμην scribendum sit, quaerere ex libris, in quibus ἔμελε et ἔμελλε et sim. perpetuo confundantur? Editur p. 58. A. ὃς πρῶτος ἐπὶ νοῦν ἐβάλλετο — ἀφελέσθαι τοῦ γέρως ἡμᾶς. Apparet dici »qui consilium *cepit*" non *capiebat*: itaque invitis libris omnibus ἐβάλετο verum esse satis apud nos constabit.

Barbara scriptura commaculat locum p. 300. B. Θέα δὲ τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ θεοῦ, quantocyus restitue θεῶ, *specta, vide.*

Si hoc ages facile odoraberis mendum in his p. 301. A: (οἱ θεοὶ) ἐργάζονται οὐδὲ ἓν κακὸν οὐδὲ ἀνθρώπους οὐδὲ ἀλλους φθονοῦντες καὶ βασκαίνοντες καὶ πολεμοῦντες. ὁποῖα γράφοντες μὲν οἱ παρ' ἡμῖν ποιηταὶ κατεφρονήθησαν, οἱ δὲ τῶν

Ἰουδαίων προφῆται διατεταγμένως κατασκευάζοντες — θαυμάζονται. Intelligisne quid sit *οὐδὲ ἄλλους*? Petavio nihil suboluit quum verteret »*nihil mali neque hominibus neque* caeteris *inferre.*" Enumerantur ipsa mala *φθόνος*, *βασκανία*, *πόλεμος*, atque ea commisisse Dii a poëtis Graecis (ut Iulianus scribit) arguebantur. Quibus igitur *invidere*, quibuscum *bellum gerere* Dii praeterquam cum hominibus dici potuerunt? Vel caecus videat: nempe *ipsi inter sese*: idque, si fides Poëtis, fecere saepius. Itaque emenda *οὔτε ἀνθρώπους οὔτε ἀλλήλους*, ac memento, si forte adhuc nesciveris, perpetuo in libris *ἄλλων* et *ἀλλήλων*, *ἄλλοις* et *ἀλλήλοις*, *ἄλλους* et *ἀλλήλους* ridiculum in modum inter se permutari. Quantum ea res sententiae afferat detrimenti facilis coniectura est ac habes exemplum, cui alterum ex Iuliano addam. In Orat. VIII. p. 244. D. ad Sallustium amicorum carissimum ita scribit: *κακὸν μὲν δοῦναι τῶν πολιτῶν τινι τοσοῦτον δέω λέγειν ἀπέσχομεν ὥστε οὐδὲ ἐβουλευσάμεθά ποτε μετ' ἀλλήλων· χρηστὸν δὴ εἴ τι γέγονεν ἤ τι βεβούλευται κοινῇ παρ' ἡμῶν τοῦτο ἀλλήλοις εἰπεῖν μελήσει.* Alibi animum habebat occupatum Petavius quum verba *τοῦτο ἀλλήλοις εἰπεῖν μελήσει* sic verteret: »*de hoc privatim inter nos agebatur.* Non potuit *agetur* scribere et tantum absurditatis concoquere: itaque verbis Graecis vim attulit ut nihil diceret. Videamus autem quid Iulianus dixerit, qui, praeterquam ubi de rebus theologicis edisserit, ineptire non solet. Nempe idem dixit quod unusquisque paulo modestior de iis quae ipse recte honesteque fecerit in tali re dicere consuevit. »*Nemini quidquam mali fecimus*, *et*, *si quid fecimus boni*, *non nostrum est id praedicare*, aliorum *ea cura erit.*" Restituamus igitur locum in hunc modum: *χρηστὸν δ' εἴ τι γέγονεν ἢ βεβούλευται κοινῇ παρ' ἡμῶν τοῦτο ἄλλοις εἰπεῖν μελήσει.* Satis est perspicuum *ἄλλοις* pro *ἀλλήλοις* verum esse: praeterea *δή* in *δ'* refingi postulante sententia oportuit et importunum *τι* ex praecedente H natum expungi. Redeo nunc ad locum unde huc digressus sum, nam duo in eo scripturae vitia supersunt. Primum *μέν* transponendum est *οἱ μὲν παρ' ἡμῖν ποιηταί*, ut quibus opponuntur: *οἱ δὲ τῶν Ἰουδαίων προφῆται.* Si quid Iuliano credimus, Graecorum poëtae qui Diis humana vitia odium, livorem, invidiam, bella

intestina tribuebant contemnebantur, sed in magna admiratione erant Iudaeorum prophetae eadem διατεταγμένως συγκατασκευάζοντες. Vehementer mihi de mendo suspectum est adverbium διατεταγμένως. Petavius colorem aliquem his callide magis quam perite quaesivit. Exime unam litterulam et manum Iuliani habebis: διατεταμένως *enixe*, *summo studio.* Solemne est librariis τέταμαι, praesertim in compositis, refingere in τέταγμαι, et διατεταγμένως praeterquam quod ab huius loci ratione abhorret omnino non videtur Graecis fuisse in usu.

Admonet Iulianus sacrorum antistites ut historiam rerum gestarum diligenter legant sed abstineant a fabulis et commentis ad historiae speciem fictis et libellis amatorii argumenti et si quid est eiusdemmodi. Ea omnia veluti in haec tempora scripta sunt. Sed mendosa oratio est: nullo autem negotio deprensum vitium sanabis. Πρέποι δ' ἂν ἡμῖν ἱϛορίαις ἐντυγχάνειν ὁπόσαι συνεγράφησαν ἐπὶ πεποιημένοις τοῖς ἔργοις· ὅσα δέ ἐϛιν ἐν ἱϛορίαις ἤδη παρὰ τοῖς ἔμπροσθεν ἀπηγγελμένα πλάσματα παραιτητέον ἐρωτικὰς ὑποθέσεις καὶ πάντα ἁπλῶς τὰ τοιαῦτα. Memorabilis locus est de scriptoribus Eroticis *apud antiquiores* (παρὰ τοῖς ἔμπροσθεν): qui hodie circumferuntur Iuliano recentiores sunt omnes. Memorabile est etiam quod de iis addidit: ἐγγίνεται γάρ τις τῇ ψυχῇ διάθεσις ὑπὸ τῶν λόγων καὶ κατ' ὀλίγον ἐγείρει τὰς ἐπιθυμίας, εἶτα ἐξαίφνης ἀνάπτει δεινὴν φλόγα, πρὸς ἣν οἶμαι χρὴ πόρρωθεν παρατετάχθαι, quae et ipsa veluti in haec tempora prudentissime scripta sunt. Sed mendum me dixi esse patefacturum. Latet in verbis ἐν ἱϛορίαις ἤδη, tu emenda ἐν ἱϛορίας εἴδει, vel potius a Petavio emendationem hanc accipe, qui non poterat »*historiae specie*" vertere nisi prius vulgatam sic correxisset.

Remove barbarismum p. 301. C. μήτε Ἐπικούρειος εἰσιέτω λόγος, faex Graeculorum ita loquebatur, quos duriter increpat Phrynichus. Iulianus εἰσίτω dederat. Recte scribitur p. 304, C. ἐξίτω et προσίτω, et similia his alibi. Notandum est quod refert Iulianus in sqq. *Deorum beneficio* iam tum plerosque libros Epicureorum et Scepticorum intercidisse: ἤδη γὰρ καλῶς ποιοῦντες οἱ θεοὶ καὶ ἀνῃρήκασιν ὥϛε ἐπιλείπειν καὶ τὰ

πλεῖςα τῶν βιβλίων. Fanatici homines omnium temporum inter se sunt simillimi.

In vicinia scribae antiquam loquendi formam, quia non satis eius rationem intelligebant, impudenter interpolarunt. Legitur p. 301. C: *οὐδὲν κωλύει τύπου χάριν ἐπιμνησθῆναι μὲν καὶ τούτων ὁποίων χρὴ μάλιςα τοὺς ἱερέας ἀπέχεσθαι λόγων.* Qui recte cogitat in *τούτων* haerebit. Iulianus enim non sic scripserat, sed Platonem et Atticos imitatus *καὶ τοῦ ὁποίων χρὴ — ἀπέχεσθαι λόγων.* Saepius scribae eadem chorda oberrant articulis *τοῦ*, *τῶν* cet. pronomina *τοῦτο*, *τούτων* et sim. substituentes. Supra vidimus p. 452. B. sine sensu edi *καὶ τοῦτο αὐτὸς ἔφης* pro *καὶ τοῦ αὐτὸς ἔφα.* Eadem medicina et alium Iuliani locum sanabis, qui legitur p. 248. C: *ἐγὼ δὲ γεγονὼς ἐκ τούτων οἷοι νῦν βροτοί εἰσιν ἀνθρωπικωτέροις ἐμαυτὸν θέλγω καὶ παράγω λόγοις*, nam Iulianus Veterum more recte scripserat *ἐκ τῶν οἷοι νῦν βροτοί εἰσιν*, cui formae apud Iulianum et alibi pepercerunt et pag. 103. C: *οὔτε τοῖς ὑπὲρ ὧν γέγονεν οὔτε αὖ τοῖς ἄλλοις.*

Iterum pronomine in articulum reficto lux obscuris verbis clara affulgebit p. 302. B. *τὰ ἐν τοῖς ἱεροῖς ὅσα πάτριος διαγορεύει νόμος φυλάττειν πρέπει. καὶ οὔτε πλέον οὔτε ἔλαττόν τι ποιητέον αὐτόν. ἀΐδια γάρ ἐςι ταῦτα τῶν θεῶν. ὥςε καὶ ἡμᾶς χρὴ μιμεῖσθαι τὴν οὐσίαν αὐτῶν ἵν' αὐτοὺς ἱλασκώμεθα διὰ (τοῦτο) πλέον.* Inserui *τοῦτο* e Cod. incuria, ut videtur, Editoris omissum. Sed quid est: *ἀΐδια γάρ ἐςι ταῦτα τῶν θεῶν?* Infeliciter Petavius *ἴδια* coniecit et vertit: »*haec enim Deorum* propria *sunt.*" Quid multa? Corrige *οὔτε πλέον οὔτε ἔλαττόν τι ποιητέον αὐτῶν. ἀΐδια γάρ ἐςι τὰ τῶν θεῶν.* quae ad Deorum cultum pertinent sempiterna esse scribit, quibus nihil addi nihil demi oportere.

Absurda vulgata scriptura p. 303. A. *βαδίζειν εἰς οἰκίαν φίλων* Editoris cuiusdam errore nata videtur, quasi vero *amicorum* domus *una* fuisset. Sine mendo Codex *εἰς οἰκίαν φίλου.* Deinde lege: *πρέπει δέ, οἶμαι*, pro *πρέποι*, et expunge *ἢ* in his: *ἀφεκτέον ἡμῖν ἐσθῆτος πολυτελεςέρας ἐν ἀγορᾷ καὶ κόμπου [ἢ] καὶ πάσης ἁπλῶς ἀλαζονείας.*

Miror quomodo doctos homines vera scriptura fugere potuerit p. 303. D: *πάντων γοῦν τῶν ἐπιςρατευσάντων ταῖς Θήβαις ἐπὶ*

τῶν ἀσπίδων — σύμπαντα γραφόντων — ὁ τῶν θεῶν ὁμιλητὴς ἄσημα ἐπεστράτευεν ἔχων ὅπλα. Adumbrata haec sunt ex Euripidis verbis Phoeniss. vs. 1118.

ὁ μάντις Ἀμφιάραος οὐ σημεῖ' ἔχων
ὑβρισμέν', ἀλλὰ σωφρόνως ἄσημ' ὅπλα.

quae apponens Wyttenbachius in *Epist. Crit.* p. 24. pro *σύμπαντα* substituebat *σύμβολα* vel *σημεῖα*. Neutrum horum Iulianus dederat, sed id quod ex *ἄσημα* (id est *σῆμα οὐκ ἔχοντα*) intelligitur *σήματα γραφόντων*. Clypeorum insignia Attici *τὰ τῶν ἀσπίδων ἐπίσημα* appellare solent, sed Tragici nonnumquam *τὰ σήματα*, quos Iulianus, ut saepe alibi, secutus est.

Lacunis hiat oratio quamquam in Codice dissimulatis p. 303. D. sqq. Apertissima omnium est prima: *διόπερ οἶμαι χρὴ καὶ τοὺς ἱερέας ἵνα τυγχάνωμεν εὐμενῶν τῶν θεῶν.* Sic uno tenore sine ullo lacunae indicio locus in Codice scribitur. Manifestum est tamen post *τοὺς ἱερέας* complura excidisse, quorum summa huc fere redierat: *χρὴ καὶ τοὺς ἱερέας (ἡμᾶς τὰ περὶ τὰς ἐσθῆτας σωφρονεῖν) ἵνα τυγχάνωμεν εὐμενῶν τῶν θεῶν.* Certum est enim Iulianum sacerdotibus modestiam in cultu ornatuque corporis commendavisse, quamquam verba ipsa quis praestiterit?

Mutata una vocali caligo premit haec Iuliani verba p. 304. A: *τὸ δὲ ἡμᾶς αὐτοὺς οὐχ ἱερατικῶς ζῶντας ἱερέων ἐσθῆτα περικεῖσθαι πάσης ἐστὶ παρανομίας καὶ καταφρονήσεως εἰς τοὺς θεούς.* Ferri nullo modo potest neque intelligi *πάσης ἐστὶ παρανομίας*. Quomodo quaeso *πᾶσα παρανομία* dici potuit? Sed salva res est. Genuinum est *πόσης ἐστὶ παρανομίας*, quod et analogia loquendi et multorum usus confirmant. Quemadmodum enim *ἡ ἐσχάτη παρανομία*, *τηλικαύτη παρανομία* et *παρανομία τοσαύτη*, et similiter in caeteris nominibus vitiorum et flagitiorum et rectissime et saepissime dicitur, sic *πόσης ἐστὶ παρανομίας* optime sese habet et ab ipso Iuliano profectum est.

Quae continuo sequuntur male divisa sunt et excidit aliquid, quod sic sarciendum esse censeo: *Εἰρήσεται μὲν οὖν ἡμῖν καὶ περὶ τούτων δι' ἀκριβείας (ἐν ἑτέροις), νῦν δὲ ὡς τύπῳ πρὸς σὲ γράφω περὶ αὐτῶν. Τοῖς (δ') ἀσελγέσι τούτοις θεάτροις ἱερέων μηδεὶς μηδαμοῦ παραβαλλέτω.* Vulgo *ἐν ἑτέροις* et *δ'* omissa

sunt, et a verbis νῦν δὲ ὡς τύπῳ novae sententiae initium constituitur, ut sit haec arena sine calce et plane ἀσύγκλωςα.

In iis quae sequuntur οὔτε in εἴτε depravatum orationis sensum plane conturbavit. vide modo: νυνὶ δὲ οἰόμενος τοῦτο οὔτε δυνατὸν εἴτε ἄλλως, εἰ καὶ δυνατὸν φανείη, συμφέρον αὐτὸ γενέσθαι ταύτης ἀπεσχόμην παντάπασι τῆς φιλοτιμίας. Nihil omnino supererit molestiarum ubi pro εἴτε ἄλλως restitueris οὔτε ἄλλως — συμφέρον αὐτὸ γενέσθαι. Verba εἰ καὶ δυνατὸν φανείη glossam sapiunt. Id ipsum iam inest in ἄλλως. Εἴτε et οὔτε saepius confusa vidi et apud alios: unum exemplum ex ipso Iuliano depromtum adiiciam. Editur in *Misopogone* p. 338. B: τὸ γὰρ εἰς ἑαυτὸν γράφειν ἐπαίνους ἢ ψόγους εἴργει νόμος οὐδείς. Codices Vossianus et Marcianus exhibent: οὔτε ἐπαίνους οὔτε ψόγους, quod ipsum probari non potest, sed servat intus hanc verissimam lectionem: εἴτε ἐπαίνους εἴτε ψόγους.

Quemadmodum supra vidimus vitiosam formam ἐπειράσθην e Codice emendari, sic et p. 304. B. Vossianus recte exhibet πάντως ἂν ἐπειράθην pro ἐπειράσθην.

Maculato Codice non amplius comparet vetus lectio p. 304. C. μηδεὶς οὖν ἱερεὺς εἰς θέατρον ** τω μὴ δὲ * * * * φίλον θυμελικὸν μὴ δὲ ἁρματηλάτην. Editur εἰς θέατρον ἐξίτω, quod risum movet: repone εἰσίτω et lacunam cum Petavio sic sarci: μηδὲ (ἐχέτω) φίλον θυμελικόν, quae literae hians spatium accurate explent. Deinde scribe αὐτοῦ τῇ θύρᾳ προσίτω pro αὐτῶν. Codicis scriptura in μῖμος αὐτῶν oculis cerni non potest.

Mendosum est p. 305. A. διάκρισις ἔςω πρὸς τοῦτο μηδέτις οὖν, sed in promtu est vera scriptura μηδ' ἡτισοῦν. Etiam alibi μηδ' ὁςισοῦν labem vitiumque concepit. Pag. 187. D: αὕτη γὰρ ἡ φιλοσοφία κοινή πως ἔοικεν εἶναι καὶ δεῖσθαι οὐθ' ἧς τινος οὖν πραγματείας, imo vero οὐδ' ἡστινοσοῦν. Post pauca insere articulum ἔχων ἐν ἑαυτῷ (τὰ) δύο ταῦτα τό τε φιλόθεον καὶ τὸ φιλάνθρωπον, et ᾖ pro ἦν repone in sqq. εὖ ποιεῖν ἐπιχειρῶν ὅσους ἂν οἷός τε ᾖ.

Sensu vacuum est quod legitur p. 305. C. διὰ τοῦ δοκοῦντος τῶν ἐπιτηδευμάτων, non prorsus mihi satisfacit διὰ τοῦ

εὐδοκιμοῦντος τῶν ἐπιτηδευμάτων, requiritur tamen aliquid eiusmodi.

Scribarum error, quo non est alius frequentior, obsidet hunc locum p. 305. C: *ὥσπερ οἱ τὰ παιδία διὰ τοῦ πλακοῦντος ἐξαπατῶντες — πείθουσιν ἀκολουθεῖν ἑαυτοῖς. εἶθ' ὅταν ἀποστήσωσι πόρρω τῶν οἰκιῶν ἐμβάλλοντες εἰς ναῦν ἀπέδοντο.* Si Iulianus dicere voluisset *procul ab aedibus* abductos esse pueros *πόρρω τῆς οἰκίας* scripsisset, sed scripserat *procul ab suis πόρρω τῶν οἰκείων.* Incredibile dictu est quam saepe ΕΙ a scribis in Ι vel contra depravatum sit idque iam in vetustissimis Codicibus. *Παιδεία* et *παιδιά*, ut hoc utar, in omnibus libris pueriliter confunduntur. Platonicum *παιδιὰ οὐκ ἄμουσος* solet passim in *παιδεία οὐκ ἄμουσος* abire, quasi vero aliud genus doctrinae alienum a Musis apud Graecos cogitari potuerit. Legitur in Iuliani Codicibus p. 124. D. *παιδείαν οὐκ ἄμουσον ἐν αὐτοῖς ποιοῦμαι*, cui *παιδιάν* reddidit Wyttenbachius in *Epist. Crit.* p. 13. Cyrillus contra Iulian. p. 272. A. e Platone affert: *σπουδῇ τε ἅμα μὴ ἀμούσῳ καὶ τῆς σπουδῆς ἀδελφῇ παιδείᾳ*, quod aliud agentes vertunt: »*ac studii sorore doctrina.* Quid opus est dicere verum esse *τῇ σπουδῆς ἀδελφῇ παιδιᾷ.* Longe omnium ineptissimus error te ludificatur p. 79. C. *δέος οὐ φαῦλόν με ἔχει περὶ τῶν ἔμπροσθεν λόγων καὶ ἐμαυτοῦ· μήποτε ἄρα τοὺς μὲν παῖδας ἀποφήνητε, σοφιστὴν δὲ ἐμὲ γελοῖον καὶ ἀμαθῆ.* Pro *παῖδας ἀποφήνητε* in Codice Vossiano est *παιδείας ἀποφήνηται.* Spanhemius *ἀποφήνηται*, quod nihili est, ex Codice attulit: *παιδείας* non attulit, in quo latet ipsa Iuliani manus *παιδιὰς ἀποφήνητε.* Omnino dici potest in omni genere verborum scribas contemta et turpiter ignorata linguae Graecae ratione et usu et pessumdata locorum sententia ubique ΕΙ et Ι permiscere. *Scies*, *εἴσει*, mutant in *sunt εἰσί*, ut supra vidimus, permutantur ubique inter se *στρατιά* et *στρατεία*, *λίαν* et *λείαν*, *ἀφίη* et *ἀφείη*, *χρυσία* et *χρύσεια* et similia alia sexcenta, quae non tantum ex Codicibus constitui non possunt, sed non debent amplius ista omnia ex Codicibus in discrepantium scripturarum farraginem recipi. Quid attinet scire si quis se omnia *in praedam* minatur daturum, ut legitur p. 57. A. *καὶ λείαν ἅπαντα προθήσειν ἠπείλει*, in aliis *λίαν* scribi? Tantundem, ut opinor, attinet, ac si pro *μηδὲ*

λίαν ἀγανάκτει ex aliis *λείαν* afferretur. Constat enim EI et I ubique stulte misceri: constat Graece *praedam λείαν* dici, *nimis λίαν*, quae si forte inter se permutata fuerit (vid. Wyttenb. *Epist. Crit.* p. 64.) ecquis tam demens erit ut librorum fidem appellet? Ubi Iulianus Callimachi verba affert p. 403. D: *οὐ μάχην ἀείδοντας τὴν Βουπάλιον* dubitabisne recipere:

οὐ μάχην ἀείδοντας | *τὴν Βουπάλειον*?

Quis enim est qui non fateatur in his omnibus liberam Graece scientibus optionem ubique dari et satis esse semel diligenter vitiosam scribarum consuetudinem notavisse? Scribae eadem perseverantia IEI depravare solent saepissime in EI, *ὑγεία* scribentes et *ταμεῖον* et sim., sat saepe in I, ut in *Ὀλύμπιον* pro *Ὀλυμπίειον*, quod passim recurrit. Sunt qui ista menda *ob fidem veterum membranarum* exosculentur. Sunt qui pro *πιεῖν*, quoniam in Codd. vetustissimis nonnumquam ΠΙΝ comparet, serio credant *πῖν* esse recipiendum. Illi fruantur quod ament: nos contra librorum fidem quidquid vitiosum esse constabit audacter emendabimus, *ἀφιείς* reponentes p. 57. A. pro *ἀφεὶς ἐλεύθερον* et p. 156. C: *τοῖς Κρονίοις — εὐθὺς συνάπτει τὰ Ἡλίεια* pro *τὰ Ἥλια*. *Solis* enim *feriae* non possunt alio nomine quam *τὰ Ἡλίεια* appellari, et in insula Rhodo *τὰ Ἁλίεια τὰ μεγάλα* dicebantur, ut apud Comicum est Rhodios deridentem:

τὰ γὰρ Ἁλίεια τὰ μεγάλ' εἰς χολὴν μ' ἄγει.

Quod autem supra diximus *αὐτίκα μάλα εἰσί* non cum Wyttenbachio in *εἴσῃ*, sed in *εἴσει*, refingi oportere, huius rei rationes nunc reddere placet. Iulianus enim, ut reliqui omnes *οἱ Ἀττικῶς γράφοντες*, verborum in — *ομαι* secundam personam in — *ει* (non in — *ῃ*) terminabat. Demonstravi hoc in Alciphrone, in Luciano, in Philostrato, in Charitone, nunc etiam in Iuliano demonstrabo, si forte tandem secus sentientes in meam sententiam pertrahere possim. Demonstrabo autem sic, (quia nonnulli *coniecturas*, quas contemtim appellant, oderunt ac reformidant, quasi vero ullo alio modo quam *recte coniiciendo* amissa veritas in vitam revocari posset) ut nunc quidem coniecturis plane abstineam et utar sola librorum Mss. auctoritate, quam illi rationi suae ac iudicio anteponunt. Qui tandem id facere poteris, inquis? Dicam. Quia

olim in melioribus libris secundae personae, de quibus agimus, omnes in — EI exibant, factum est ut uno alteroque loco antiqua et emendata lectio elaberetur et ad nos intacta perveniret, cuius rei haec exempla apud Iulianum habe: p. 377. D: εἰ δή τι καὶ παρ' ἡμῶν τοῦ κατὰ σὲ φιλικοῦ καπνοῦ δέει φθόνος οὐδείς, diserte δέει et in Editt. et in Codice scriptum est. Similiter p. 200. B. evasit δεήσει pro δεήσῃ. In aliis Codex solus servat veterem lectionem, ut p. 432. B. ἐμοὶ σὺ] διηγῇ τοὐμὸν ὄναρ, Codex διήγει τοὐμὸν, volebat διηγεῖ, et in eadem forma p. 25. B. ἴσως τὸ μηδέποτε τῶν πολεμίων ἧττον ἔχοντα ἀπελθεῖν εὐτυχὲς καὶ εὔδαιμον ἡγῇ τὸ δὲ ἀντιστῆναι τῇ τύχῃ ῥωμαλεώτερον, in utroque Codice V. et Ma legitur ἡγεῖτο δὲ: scriba ΗΓΕΙΤΟ male coniunxit, Iulianus ἡγεῖ, τὸ δέ voluerat. In *Misopogone* p. 345. C: οὐ γὰρ διενοήθης ὅπως ἁρμόσεις τῶν ἀνδρῶν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν, manifestum est pro ἁρμόσεις passivum requiri: Marcianus ἁρμόσῃ servat, Vossianus ἁρμόσει, quod verum est. Tanta est in his negligentia ut etiam βούλῃ legatur p. 377. A. εἰ δὲ βούλῃ, sed βούλει est in Vossiano. Fieri potest ut aliquis nunc quidem fidem librorum contemnendam esse putet et casu dicat esse factum ut in locis paucissimis — EI legatur ubi — HI genuinum sit. Negare non poteris, inquiet, quum HI, H et EI sexcenties inter se permutari saepe contendis, fieri potuisse ut in illis quoque EI pro HI vitio nasceretur. Non nego fieri potuisse, sed factum esse nego. Caeterum etiam hoc pertinaciter repugnantibus concedo: superest mihi aliud indicium ex libris. Factum est nonnumquam ut Graeculi formis antiquis in — EI parcerent quia *secundam* personam hanc esse non intelligebant et *tertiam* esse inepti putabant. Vide mihi huius rei luculentum exemplum apud Iulianum p. 52. D. ἀφέντας χρὴ τὰ τοιαῦτα — ἐπὶ τὰ τούτων ἐγγυτέρω πρὸς ἀρετὴν καὶ ὧν μείζονα ποιεῖ προμήθειαν σώματος ῥώμης — θαρρούντως ἰέναι. Miror quo pacto Petavius verba: ὧν μείζονα ποιεῖ προμήθειαν vertere potuerit: »*quae* apud illum *maiori in pretio sunt.*" quid? ποιεῖν προμήθειάν τινος Graecum esse putabimus? Quis nescit pro προμηθεῖσθαι dici posse ποιεῖσθαι προμήθειαν, et solere ita dici, sed προμήθειαν ποιεῖν non posse. Praeterea Iulianus ad ipsum Constantium orationem perpetuo convertit.

Praecedit: μή ποτε ἄρα ἔλασσον ἔχειν δοκῇς, sequitur: σὲ δῆτα ἐθεασάμην, ὦ φίλε βασιλεῦ, κτἑ. Quid pluribus opus est? ΠΟΙΕΙ *secundam* personam esse perspicuum est: »ad ea transeo, inquit, quae *apud te* maiori in pretio sunt quam divitiae." Quae res Petavio imposuit quanto facilius minimi pretii Graeculum potuit in fraudem erroremque impellere, et sic secundae personae forma antiqua ποιεῖ intacta ad nos pervenit.

Haec igitur causa est cur in εἰσὶ putem ΕΙΣΕΙ latere, et ubicumque nunc apud Iulianum secundae personae indicativi in -ῃ exeant, antiquam formam Atticam restitui oportere.

Quemadmodum ΕΙ et Ι tam saepe imperite confunduntur, ut non sit operae pretium scire utrum ΕΙ an Ι in Codicibus legatur, sic Η et ΕΙ, sic ΑΙ et Ε tam frequenter inter se locum mutant ut nihil attineat in unoquoque loco quaerere utra scriptura in libris Mss. circumferatur. Ridiculum est ex libris constituere velle utrum ἤδη an εἴδη an εἴδει sit scribendum, utrum πλήν an πλεῖν, παριείς an παρῄεις et alia eiusdemmodi quam plurima. Inepte et ridicule librarii dare se solent in confundendis ἑταίρα et ἑτέρα, καινὸς et κενός, ἐπὶ κέρως et ἐπικαίρως, κε et καί, οἶμαι et οἴ με, οἷόν τε et οἴονται aliisque de genere hoc sexcentis. Expromam ex Iuliano paucula. Recte Wyttenbachius in *Biblioth. Crit.* p. X. I. pag. 39. emendavit locum in Orat. I. p. 31. B. ubi vitiose editur παριεὶς ἐπὶ τὸ βῆμα, pro παρῄεις *prodiisti ad dicendum*. Recte nunc quidem in tali re Iulianus locutus est, nam dicebant Veteres ἐπὶ τὸ βῆμα παριέναι et ποιεῖσθαι πάροδον: praeterea ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ βῆμα et ἀπὸ τοῦ βήματος καταβαίνειν. Peccavit Iulianus alibi ubi pro ἀναβαίνειν et καταβαίνειν substituit ἀνιέναι et κατιέναι et ἀπιέναι. Locus est p. 76. D: ἀνῄει τε ἐπ' αὐτὸ (τὸ βῆμα) βασιλεύς, et p. 77. C: ἀπὸ τοῦ βήματος κατῆλθεν. Eadem negligentia dictum est p. 32. C: ἀπῄεσαν ἀπὸ τοῦ βήματος pro κατέβησαν. Notum est κατάβα, quo populus malos oratores solebat καταθορυβεῖν. Nunc igitur recte παρῄεις dixerat, quod in παριείς abiit, ut p. 253. B. προσῄει depravatum est in προσείη. Felix est Wyttenbachii emendatio p. 190. D. ubi in libris est: εἷς μὲν ἢ δύο ἐπῄνει τότε. πλὴν γοῦν ἢ δέκα μυριάδες ὑπὸ τῆς ναυτίας διεςράφησαν

τὸν ϛόμαχον. Perspexit enim in πλὴν latere veterem formam Atticam πλεῖν, quam alibi diligenter demonstravimus in Atticorum scriptis tantum non ubique scribarum fraude obliteratam esse. Apud Iulianum in antiqua corruptela ΠΛΗΝ tuto delituit. Ubi semel hoc indicio compertum est Iulianum Attica forma πλεῖν ἢ usum esse consequitur eandem formam reponendam esse ubi nunc πλέον ἢ legatur, veluti p. 321. A: πλεῖν ἢ τριακοσίας ὑπαγαγόμενος πόλεις pro lectione Cod. et Editt. πλέον ἤ. Caeterum nondum est persanatus locus ubi Wyttenbachius πλεῖν restituit, nam εἷς ἢ δύο ἐπῄνει non est Graeca oratio. Emenda εἷς ἢ δεύτερος ἐπῄνει, quod usitatissimum est Graecis loquendi genus. Numerorum notae saepe turbas dederunt: Ā ponebatur pro εἷς et πρῶτος, B̄ pro δύο et δεύτερος et sic deinceps, unde factum est ut ea inter se facillime confunderentur. Praeterea illae notae a scribis alias res agentibus saepius omitti prorsus solent cum insigni sententiae detrimento, sed si quis hoc agit facile sarcitur damnum. Vidimus supra ἀποφήναντι pro ἀποφήναντι I (δέκα), nunc duos alios errores eiusdemmodi e Iuliano eluemus. Alter latet p. 13. B. in verbis: πυνθάνομαι δὲ Ἀλκιβιάδην μόνον ἐξ ἁπάντων Ἑλλήνων οὕτως εὐφυῶς μεταβολὰς ἐνεγκεῖν ὡς καὶ μιμήσασθαι μὲν τὴν Λακεδαιμονίων ἐγκράτειαν — εἶτα Θηβαίους καὶ Θρᾷκας ὕϛερον καὶ ἐπὶ τέλει τὴν τῶν Περσῶν τρυφήν. Excidit manifesto post μιμήσασθαι nota α′ et legendum est: μιμήσασθαι (πρῶτον) μέν — εἶτα κτέ. Alter error commissus est p. 19. B: εἴ τις τὴν πατρῴαν οὐσίαν πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς νεμόμενος ἑκατὸν ταλάντων — εἶτα ἔχων μνᾶς ἔλαττον ἠγάπησεν. Excidit post ἔχων nota numeralis N̄ et reponendum est: εἶτα ἔχων πεντήκοντα μναῖς ἔλαττον ἠγάπησεν. Graecitatis ratio requirebat dativum, (ut apud Theophrastum ὁ βδελυρός in Charactt. cap. XI. χρέος ἀποδιδοὺς τριάκοντα μνῶν ἔλαττον τετράσι δραχμαῖς ἀποδιδόναι dicitur) itaque μνᾷ ἔλαττον utique scribendum fuerat ut esset »*unica mina minus caeteris acceperit*," sed dabis mihi tenuius hoc esse quam pro iis quae adduntur: ἐπαίνων ἂν ἐδόκει καὶ τιμῆς ἄξιος ὡς χρημάτων κρείττων. Tanta laus, ut opinor, apud Iulianum minime avarum hominem non tam vili pretio erat parabilis. Sed redeo ad illos locos ubi EI et H inter se permutata ver-

horum sententiam obscuraverunt. Luculentum huius rei exemplum reperi p. 197. A. ubi Diogenis Cynici dictum legitur, non, qualia sunt alia sexcenta quae eius nomine circumferuntur, scurrile et philosopho indignum, sed magnum ac sapientem virum arguens. Ἐπειδή τις τῶν νέων ἐν ὄχλῳ παρόντος καὶ τοῦ Διογένους ἀπέπαρδεν ἐπάταξεν ἐκεῖνος τῇ βακτηρίᾳ φάς· Εἶτα, ὦ κάθαρμα, μηδὲν ἄξιον τοῦ δημοσίᾳ τὰ τοιαῦτα θάρσει πράξας· ἐντεῦθεν ἡμῖν ἀρχὴ δόξης καταφρονεῖν. Philosophus dixerat sic: Εἶτα, ὦ κάθαρμα, μηδὲν ἄξιον τοῦ δημοσίᾳ ταῦτα θαρσεῖν πράξας ἐντεῦθεν ἡμῖν ἄρχει δόξης καταφρονεῖν; Vetus lectio ΑΡΧΕΙ de more in ΑΡΧΗΙ abierat, deinde, quum I adscriptum coeptum esset omitti, quod supererat ΑΡΧΗ scriptum est ἀρχή iugulata dicti sententia, ut vides. Egregium illud Diogenis dictum nusquam alibi me legere memini, quum tot eiusdem insulsi ac pueriles ioci ubique circumferantur. Dicam unde illud sumsisse Iulianum suspicer. Nempe ex illo Plutarchi libro, quem in eadem oratione laudat p. 200. B. Adscribam locum ut obiter emendem: ἐντυχὼν δὲ τῷ Χαιρωνείῳ Πλουτάρχῳ τὸν Κράτητος ἀναγράψαντι βίον οὐδὲν ἐκ παρέργου τοῦ μανθάνειν δεήσει τὸν ἄνδρα. Turpissimum mendum est Χαιρωνείῳ pro Χαιρωνεῖ, deinde expunge τοῦ post παρέργου. In vicinia eiusdem loci ΕΙ in Η depravatum agnosces in his p. 200. C: ἐξετάζειν αὐτὸν ἀκριβῶς — εἰ τοῦτο ζηλοῖ τὸ περιβλέπεσθαι καὶ εἰ κενὸν εἴη τίμιον ὅμως νομίζει, μηδὲ εἰς συμπεριφορὰν ὄχλων καθήσθω. Adumbrat in his notissimum ex Phoenissis versiculum:

περιβλέπεσθαι τίμιον. κενὸν μὲν οὖν.

et vocula apud Iulianum sic supplenda est: εἰ (καὶ) κενὸν εἴη »*tametsi vanum sit*" ut recte Interpres. Sed quid est: καθῆσθαι εἰς συμπεριφορὰν ὄχλων? Duo vitia pro uno tolle et sic emenda: εἰς συμπεριφορὰν ὄχλῳ καθείσθω.

Est et alia quaedam ratio palaeographica cur, ubi -ειν scriptum sit, describentibus -η scriptum esse videatur. Scilicet notum compendium syllabae -ειν, duo acuti, nonnunquam oculos fallunt properantes et litterae η speciem et figuram mentiuntur. Sic δή ex δεῖν nascitur, λαβή ex λαβεῖν, γραφή ex γράφειν, ὁρμῇ ex ὁρμεῖν et alia similia apud alios: nunc solis Iuliani locis utar. Primum omnium vide p. 100. A.

σφόδρα ἐπίστευεν ἀσφαλῶς μέν οἱ τὰ τοῦ παιδὸς βεβαίως δ' ὁρμῇ τὰ τῶν φίλων, nulla omnino est dubitatio quin verissime emendatum sit ὁρμεῖν pro ὁρμῇ: natum est autem η ex duplici acuto ειν significante. Eadem est evidentia in altero loco p. 213. C: in Cratetis παιγνίοις, ubi in libris est:

Ἀλλὰ δικαιοσύνης μετέχειν καὶ πλοῦτον ἀσινῆ
εὔφορον εὔκτητον τίμιον εἰς ἀρετήν.

mendosum est ἀσινῆ, sed verior lectio exstat in Orat. VI. p. 200. A. καὶ πλοῦτον ἀγινεῖν, quae quomodo labem conceperit patet. Ἀγινεῖν pro ἀσινῆ *veriorem* esse dico lectionem, sed nondum est vera et ipsa Iuliani manus. Quid enim est πλοῦτον ἀγινεῖν? Ἀγινέω vetus forma Ionica pro ἄγω, κομίζω, προσφέρω *afferre*, *advehere* (praesertim *navibus*) quomodo cum πλοῦτον iunctum significabit: *divitias colligere?* Ἀγινεῖν quia secundam producit ἀγεινεῖν olim scribebatur. Egregie in Hippocrātis Epistola 27. pro γυναῖκας δὲ καὶ παῖδας ἄγειν ἐόντες Wesseling emendavit ἀγινέοντες indicante Schaefero ad Steph. Thes. In πλοῦτον ΑΓΕΙΝΕΙΝ facile agnoscitur id quod Crates dixerat, nempe πλοῦτον ἀγείρειν. Hoc vero est *divitias colligere*, ut βίον ἀγείρειν, ἀγείρειν χρήματα et sim. Sed redeo illuc unde digressus sum alio exemplo demonstraturus -ειν in η abiisse. Eadem enim observatione usus certa medicina emendabis locum p. 402. B: τούτων ἕκαστον ὅπως ἐπράχθη καὶ τίνες ἐφ' ἑκάστῳ γεγόνασι λόγοι πόσου μήκους ἐστὶ συγγραφῇ ἐννοεῖς: in his συγγραφή intelligi nullo modo potest. Dixerat Iulianus: »*quam longum sit ea omnia* scribere *intelligis.*" πόσου μήκους ἐστὶ συγγράφειν ἐννοεῖς.

Dabo nunc locos complures ubi ΑΙ et Ε stulte confusa sunt. Scita est Wyttenbachii correctio duorum locorum eadem labe affectorum in *Epist. Crit.* p. 7. Alter legitur p. 36. A: ἐτάττοντο μὲν ἐπικαίρως ἱππεῖς ἑκατέρου πεζοί τε ἐν μέσῳ, alter p. 57. B. τότε δὴ βασιλεὺς τούς τε ἱππεῖς ἐπικαίρως τάττει χωρὶς ἑκατέρους. Certa emendatione utrobique ἐπὶ κέρως restituit, sed fallitur quod in priore loco emendate scripto ex altero corrupto reponit ἱππεῖς ἑκάτεροι. Utrobique legendum est *in utroque cornu* ἐπὶ κέρως — ἑκατέρου. Est haec igitur elegans et certa correctio, sed eadem perfacilis, nam solet ἐπὶ κέρως passim in libris stolidissime in ἐπικαίρως depra-

vari, cuius rei multa exempla indicavit Wyttenbachius, quibus complura alia aliunde addi possent. Ex his unum, quia lepidum est, proferam. In Athenaei Codice Marciano p. 568. F. et 569. A. idem senarius apud Eubulum et Xenarchum occurrit sic scriptus:

γυμνὰς ἐφεξῆς ἐ π ι κ α ι ρ ω ς τεταγμένας,

ubi Musurus ἐπὶ κέρως emendavit.

Verissima est eiusdemmodi emendatio item a Wyttenbachio reperta loci qui legitur p. 197. B. τοῦτο γὰρ πολλοὶ τοῦ Διογένους ζηλώσαντες ἐγένοντο π α ν τ ο ρ α ῖ κ τ α ι καὶ μιαροὶ καὶ τῶν θηρίων οὐδὲ ἑνὸς κρείττους. Optime demonstravit in *Epist. Crit.* p. 17. unice veram lectionem esse παντορέκται, quod novicium nomen est παρὰ τὸ πάντα ῥέζειν, id est δρᾶν, formatum et in Cynicos pro maledicto coniici solitum. Itaque nihil causae est cur Wyttenbachio credamus Iulianum quum Cynicos παντορέκτας appellaret *respexisse* ad Porphyrium *de Abstin.* I. 42: τοῦτο καὶ τῶν Κυνικῶν τινας παντορέκτας ἐποίησεν. Porphyrius non primus hoc nomen finxit sed usitato apud omnes usus est. Sequiores ut ex ῥέζειν ipsi ῥέκτης et ῥεκτήριος formarunt pro δραςήριος, sic et παντορέκτης composuerunt, quod est et in Anacreonteis X. 11:

ἀλλ' οὐ θέλω συνεύδειν
Ἔρωτι παντορέκτᾳ.

Addam nunc ipse locos quosdam ubi AI et E confusa caliginem offuderunt. Vide primum p. 116. A: τοσούτων δὲ ἔργων μηδὲν παρασχέσθαι — τεκμήριον κ α ι ν ό ν πως εἶναι δοκεῖ καὶ εἰς ἀπιςίαν ἄγειν τὸν ἔπαινον. Quomodo tandem »*novum prorsus et inusitatum*" videri potest id quod multi saepe fecerunt? Non *novum* hoc est sed *vanum*, quamobrem κενόν πως rescribe, et mox εἰς ἀπιςίαν ἄ γ ε ι, non ἄγειν, nam non *videtur* id minuere fidem, sed sine ulla controversia minuit.

Sequatur locus multiplici labe contaminatus p. 210. C: τὰς ἀναφερομένας δὲ εἰς τὸν Διογένη τραγῳδίας οὔσας μὲν καὶ ὁμολογουμένας, Κυνικοῦ τινος συγγράμματα· ἀμφισβητουμένας δὲ κατὰ τοῦτο μόνον εἴτε τοῦ διδασκάλου τοῦ Διογένους εἰσὶν εἴτε τοῦ μαθητοῦ Φιλίςου, τίς ἐπελθὼν βδελύξαιτο καὶ νομίσαιτο ὑπερβολὴν ἀρρητουργίας οὐδὲ ταῖς ἑτέραις ἀπολελεῖφθαι. In his emenda primum οὔσας μὲν ὁ μ ο λ ο γ ο υ μ έ ν ω ς Κυνικοῦ τινος

συγγράμματα, ἀμφισβητουμένας δέ κτέ. tum scribe *Φιλίσκου* pro *Φιλίϛου*, deinde corrige et supple: *τίς (οὐκ ἂν) ἐπελθὼν βδελύξαιτο καὶ νομίσαι ὑπερβολήν κτέ.* Ultima sic vertunt: »*nec ullum execrandorum flagitiorum* ullis aliis *relictum arbitretur.*" Bellum est et facetum illud *ullis aliis* pro *ταῖς ἑτέραις*. Tu scribe *ταῖς ἑταίραις*, et quid Iulianus dixerit perspicies. *Ne scorta quidem* spurciora hisce ac magis flagitiosa perpetrare posse Iuliano videbantur. *Ἑταῖραι* ab illo eodem contemtu et fastidio appellantur quo Veteres *πόρνας* dicebant. Simillimum est quod dixit in *Caesaribus* p. 322. D. de bello servili: *τὸν δουλικὸν δὲ ἐκεῖνον πόλεμον οὐδὲ πρὸς ἄνδρας γενόμενον ἀλλὰ πρὸς τοὺς χειρίϛους τῶν οἰκετῶν*, ubi debuerat dicere *τὰ χείριϛα τῶν ἀνδραπόδων*, nam *οἰκέτης* apud Veteres benigne et amanter servus appellatur. Sed in permultis aliis et caeteri omnes *ἀττικίζοντες* et Iulianus in antiquam dicendi proprietatem vehementer peccant, de qua re alias dabitur dicendi locus, nunc ad propositum redeo.

Κε et καὶ confusa sunt p. 432. A.

ἄνδρας, οἳ καὶ θεοῖσιν ἀπέχθωντ' ἀθανάτοισιν.

nihil isti sentiunt, ut vides.

Simile mendum exime p. 33. A: *τίς δὲ ἡ πειθὼ τοῖς χείλεσιν ἐπικαθημένη — τὸ κέντρον ἐναπολιπεῖν ἰσχύσαι ταῖς ψυχαῖς.* Ludit in Eupolidis versiculis decantatis de Pericle:

πειθώ τις ἐπεκάθητο τοῖσι χείλεσιν.
οὕτως ἐκήλει καὶ μόνος τῶν ῥητόρων
τὸ κέντρον ἐγκατέλειπε τοῖς ἀκροωμένοις.

Palam est *ἴσχυσε* pro *ἰσχύσαι* emendari oportere.

Soloeca forma ex eadem observatione removebitur p. 216. A: *εἰ τὰς ἡμέρας λογίσεσθε.* Faex Graeculorum dicebat *λογίσομαι, ψηφίσομαι, χαρίσομαι, ἀγωνίσομαι*, et *νομίσω, χρονίσω, ἀφανίσω*, et sim. omnia, quae vitia ex plebis *συνηθείᾳ* saepiuscule in Veterum Atticorum et Atticistarum orationem irrepserunt. Iuliano redde *λογίσαισθε*. Futurum *βαδιεῖ* pro *βαδιῇ* restituendum est p. 382. A. et *ἀγωνιουμένους* p. 24. B. et *ἀφανιεῖ* p. 88. C. et *χρονιῶν* p. 374. C, ubi exstant formae vitiosae *ἀγωνισομένους* et *ἀφανίσει* et *χρονίσων*.

Factum est in nonnullis ut ΑΙ in Ε depravato vel contra error errorem novum pareret, cuius rei luculentum exemplum

habes p. 78. C. ubi Iulianus dixerat: *εἰσὶ γὰρ αἱ τούτων ὑπολήψεις ἀγαθῶν πέρι καὶ φαύλων ταῖς ὑμετέραις ξυγγενεῖς*, sed peccavit scriba in ΚΑΙΦΑΥΛΩΝ substituens ΚΕ pro ΚΑΙ, unde nata est portentosa Codicum omnium scriptura: *ἀγαθῶν περὶ κεφαλῶν.* Substituunt enim homunciones nihili *vocabulum bene Graecum*, sententiam loci nihil curant. Ex huius rei animadversione emendari poterit locus p. 278. B: *αὐτὸς ξὺν ὀλίγοις ἀποκεκλεισμένος εἶτα παρὰ τῶν πλησίον πόλεων ἐπιθεὶς ἐπικουρίαν ὧν εἶχον τὸ πλεῖστον ἐκείνοις δοὺς αὐτὸς ἀπελείφθην μόνος.* In his manifesto mendosum est *ἐπιθείς*, sed res est tam perspicua ut manifesta emendatione locus in integrum restitui possit. Scribe ΑΙ pro Ε et nullo negotio ex ΑΙΠΙΘΕΙΣ erues Iuliani manum. Petavius reddidit: »*vicinis urbibus auxilium petentibus*" et luce clarius est huiuscemodi sententiam depravatae scripturae subesse. Ecce emicat vera lectio: *παρὰ τῶν πλησίον πόλεων αἰτηθεὶς ἐπικουρίαν.* Notum est passivum *αἰτεῖσθαι, αἰτηθῆναί τι ὑπό τινος*, ut ex Plutarcho affertur in Themist. cap. 5: *αἰτηθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεμιστοκλέους πῶλον*, et saepius iam ostendimus Iulianum *παρά τινος* pro *ὑπό τινος* lubentissime usurpare. De sexcentis locis paucos adscribam: p. 102. A: *ὅ τι ἂν τύχοι τις παρὰ τοῦ πέλας εὖ παθών*, p. 118. A. *τὴν οἰκίαν καταληφθεῖσαν παρά του τῶν δυναστῶν*, p. 228. C: *ἀποσυληθέντα τῶν ἀναθημάτων ἃ τέθειτο παρὰ πολλῶν*, vitiose admodum pro *ἃ ἀνέκειτο ὑπὸ πολλῶν*, et paulo ante p. 228. B: *πατρῷα μὲν ἱερὰ κατεσκάπτετο παρὰ τῶν παίδων*, pag. 233. A: *παρὰ μὲν τῶν ἐπιεικῶν μὴ φιλεῖσθαι, παρὰ δὲ τῶν νομιζομένων φίλων εἰς τὰ μέγιστα ἀδικεῖσθαι*, quibus similia in Iuliani scriptis omnibus frequenter occurrunt.

Percurram nunc Iuliani *Epistolam ad Senatum Populumque Atheniensem* datam et non uno nomine lectu utilissimam. Huius quoque Epistolae emendata scriptura e solo Codice Vossiano aut constituta est aut constituenda: itaque totam ordine recognoscam.

Ubi Vossiani libri lectiones a Spanhemio recte et diligenter enotatae sunt nihil admonere opus est. Admonebo omnibus locis ubi quid ab eo peccatum esse videro.

In Codice est p. 268. B. *ἵνα μὴ μεμνημένος ἔπειτα ἀντι-*

παραβάλλων ἢ προτιμᾶν ἑτέρας ἑτέραν ἐν αἷς διαμφισβητοῦσι νομισθείην, recte omnia et meliora vulgatis *ἀντιπαραβάλλειν* et *ἑτέρας ἑτέραις* et *ἀμφισβητοῦσι*. Spanhemius supersedit enotare *ἑτέρας ἑτέραν*, quae unice vera lectio est, pro *ἑτέρας ἑτέραις*. Scriptum est perspicue *ἑτέρ* cum compendio syllabae *αν*.

Conspirat Vossianus in mendo vulgatae p. 268. C: *τοῦτο ἐθέλω φράσαι μόνον ὑπὲρ ὑμῶν ὃ μὴ δὲ ἀντίπαλον ἔχομεν ἐξευρεῖν παρὰ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν*, ubi emenda: *ᾧ μηδὲν ἀντίπαλον*. Omnino utrum *οὐδὲ* an *οὐδέν*, *μηδέ* (libri fere semper *μὴ δὲ*) an *μηδέν* legendum sit nostri est ubique iudicii. Codices omnes in talibus perpetuo fluctuant.

Pag. 269. A. Codex *ἐν ὑπερβοραίοις*, in quo latet *Ὑπερβορέοις*, quae est genuina huius nominis forma. Post pauca pro *οὐ ῥᾴδιον εἰπεῖν* requiro id quod in tali re solemne est *οὐ ῥᾴδιον εὑρεῖν*. Loquitur enim non de ea re quae vulgo ignoretur, sed de ea quae *rara* sit *admodum* et singularis.

Repone p. 269 C. in verbis *προὐβάλλετο μὲν ὁ δῆμος τὸν Ἀριστείδην*, aoristum *προὐβάλετο*. Caeterum notabis quam negligenter *populus ipse* dicatur *προβαλέσθαι τινά*, quasi id verbum *ἑλέσθαι* significaret. Sed non est Iulianus in talibus diligentior et rerum atque verborum antiquorum peritior quam reliqui sequiores. Ostendimus in *Variis Lectt.* quanta sit Plutarchi, quanta Luciani in huiusmodi rebus ac verbis incuria et *ἀκυρολογία*. In eo quoque Iulianus fallitur quod scribit Themistoclem volvisse in animo *λάθρᾳ καταφλέξαι τὰ νεώρια τῶν Ἑλλήνων*. Nihil ille minus cogitabat quam »*in navalia Graecorum ignes coniicere.*" ipsas *navales copias* sociorum flammis delere parabat, ut nemo nescit. Fefellit Iulianum sententia verborum Plutarchi, quem in talibus auctorem habere solet, in vita Aristid. cap. 22.

Reddet nobis Iuliani manum liber Vossianus p. 270. A. ubi editur: *οὐδὲν γὰρ οὕτως ἐστὶν ὡς τὸ δίκαιον ἀδελφὸν ἀγαθὸν φρονήσει*. Codex exhibet *τὸ δίκαιον ἀγαθὸν φρονήσει*, sed scriba *ἀγαθὸν* punctis circumdedit, (*περιέγραψεν*) et sic expungendum esse ostendit ac supra scripsit *ἀδελφὸν*. Scribae apographorum fecerunt quod assolent, utramque lectionem stolide con-

iunxerunt. Nos nunc dittographia manifesto deprehensa *ἀγαθὸν* delebimus.

Indignabundus scripserat Iulianus p. 270. C. non quod editur: *ὁ φιλανθρωπότατος οὗτος βασιλεὺς ἃ εἰργάσατο*, sed *οἷα εἰργάσατο*.

Impeditissimus locus est p. 270. D. ubi de Constantio ita dicit: »*patrem meum occidit*, inquit, *et fratrem meum natu maximum: me quoque et alterum fratrem meum occidere constituerat, sed tandem relegavit: τέλος δὲ ἐπέβαλε φυγήν· ἀφ' ἧς ἐμὲ μὲν ἀφῆκεν, ἐκεῖνον δὲ ὀλίγῳ πρότερον τῆς σφαγῆς ἐρρύσατο τὸ τοῦ Καίσαρος ὄνομα.* Haec quidem perspicua admodum verba sunt sed id significant quod historiae apertissime repugnat et plane contrarium quam id quod Iulianum dixisse apparet. »*Servavit eum a caede nomen Caesaris*" inquit: sed constat inter omnes eum postquam esset Caesar appellatus crudeliter esse interfectum. Audi modo ipsum Iulianum de illa caede flebiliter eiulantem p. 272. D: (Constantius) *τὸν ἀνεψιόν, τὸν Καίσαρα, τὸν τῆς ἀδελφῆς ἄνδρα γενόμενον, τὸν τῆς ἀδελφιδῆς πατέρα — κτεῖναι παρέδωκε τοῖς ἐχθίστοις.* Quid igitur faciemus? Inseramus censeo negationem sic: *ἐρρύσατο (οὐδὲ) τὸ τοῦ Καίσαρος ὄνομα.* Videbimus etiam alibi non raro apud Iulianum *οὐ* et *μή* cum sententiae exitio a scribis alias res agentibus omissa esse.

Legitur in Codice ad p. 271. B. compendium scripturae quod expedire non possum. Scriptum est: *τὸν μὲν. ἀπὸ τρα* (supra λ) (et supra *α* acutus) *φυγῆς ἀνακαλεσάμενοι.* Quaerant acutiores. Deinde scribe: *πῶς ἂν ἐνταῦθα φράσαιμι περὶ τῶν ἓξ ἐνιαυτῶν, οὓς ἐν ἀλλοτρίῳ κτήματι διαγαγόντες ὥσπερ οἱ παρὰ τοῖς Πέρσαις ἐν τοῖς φρουρίοις τηρούμενοι — διεζῶμεν*: Codex et Editt. *ὡς ἐν ἀλλοτρίῳ* et *ὥσπερ ὂν παρὰ τοῖς πέρσαις* exhibent sine sensu.

Adverbium in adiectivi locum surrepsit p. 271. D: *δικαίως οὖν οἶμαι καὶ ταύτην ἔχειν τὴν αἰτίαν ὁ ταύτης ἡμῖν πρὸς βίαν μεταδοὺς τῆς τροφῆς.* Ecquid potest esse certius quam sic legendum esse: *δίκαιος οὖν — ταύτην ἔχειν τὴν αἰτίαν ὁ μεταδοὺς κτέ.* quomodo et Veteres omnes et ipse Iulianus saepissime loqui solent. Adscribam unum tantum locum Demo-

sthenis ex oratione *περὶ τοῦ ϛεφάνου* p. 227, 2: *τούτου τὴν αἰτίαν οὗτός ἐϛι δίκαιος ἔχειν ὁ τοιοῦτον ἀγῶνα ἐνϛησάμενος*. Utiliter notabis quam saepe apud Iulianum, ut apud reliquos quoque, librarii soleant adiectivis adverbia substituere, cuius rei lubet exempla complura sub uno conspectu ponere. Primum omnium inspice mihi locum ex *Misopogone* p. 338. D: *ὑμεῖς δέ φατε δεῖν καὶ σχοινία πλέκειν ἐνθένδε (ἐκ τοῦ πώγωνος) καὶ ἑτοίμως παρέχειν ἔχω ἣν μόνον ἕλκειν δυνηθείητε*. In Vossiano est: *καὶ ἑτοίμως παρέχειν* (omisso verbo *ἔχω*) *ἣν μοῦνον*, in quibus haec latet genuina scriptura: *καὶ ἕτοιμος παρέχειν ἣν μόνον*. Imitatus manifesto est Iulianus Atticos, qui lubenter *ἕτοιμος* pro *ἕτοιμός εἰμι* dicebant noto et frequenti usu, de quo diligenter annotarunt Heindorf. ad Platonis Phaedr. p. 252. A. et Valckenaer. ad Euripidis Phoenissas vs. 976. Postquam igitur *ἕτοιμος* in *ἑτοίμως* abierat sciolus nescio quis de suo *ἔχω* addidit idque alieno loco.

Pag. 38. C: *πάλιν ἐφειϛήκεις δεινῶς τῷ τυράννῳ*, quis admonitus dubitabit *δεινός* substituere? idque ipsum in Vossiano Codice exstare video.

Pag. 197. A: *ἔχουσι γὰρ ἄνθρωποι φύσει πρὸς ἀλήθειαν οἰκεῖον*, imo vero *οἰκείως*. Si quis forte non meminit Graece dici *πρός τινα* vel *πρός τι οἰκείως ἔχειν* hos mihi Iuliani locos inspicito: p. 183. A: *ἅπαντα ταῦτα φαίνεται πρὸς ἄλληλα καὶ μάλα οἰκείως ἔχοντα*, et p. 230. B: *καὶ γὰρ εἶχεν οἰκείως πρὸς αὐτόν*, et p. 300. A: *ἡ τῶν ἀνθρώπων ψυχὴ οἰκειότερον ἔχει πρὸς τοὺς θεούς*.

Pag. 239. B: *τούτοις μὲν οἷς ἀξίως τοῦ μνηθῆναι βεβίωται καὶ μὴ μνηθεῖσιν οἱ θεοὶ τὰς ἀμοιβὰς ἀκεραίως φυλάττουσι*, non sic, sed *ἀκεραίους* Iulianum scripsisse certus loquendi usus demonstrat, et diserte in Vossiano *ἀκεραίους* (*ους* noto compendio) scriptum est.

Rescribe p. 241. C: *πάντων γὰρ ἀθρόως εἰσῄει με μνήμη*, pro librorum lectione *πάντως*.

Tralaticium scribarum mendum obsidet locum p. 272. B: *τοὺς ἀφαιρεθέντας τιμὰς — ἀκρίτως φησὶ δεῖν ἀναιρεῖσθαι*, unice verum est *ἀκρίτους*. Ubicumque legitur *ἀκρίτως ἀποθανεῖν* vel *ἀποκτεῖναι* vel simile quid, scito eiusdemmodi mendum subesse, quod saepius sustulimus etiam ex scriptoribus

Atticis. Emendate legitur apud Iulianum in eadem oratione p. 270. C: *πατέρα δὲ ἐμὸν — ἀδελφόν τε πρεσβύτατον ἀκρίτους κτείνας.*

Recte emendarunt viri docti p. 306. B. *λέγοις ἂν καὶ μάλα ἀσμένῳ* pro *ἀσμένως*, quod sententiam loci corrumpit.

Egregiam opem tulit Codex Vossianus loco, qui legitur p. 327. D: *οὐ γὰρ ἀποθνήσκειν ἀλλὰ μετοικίζεσθαι νομίζοντες ἑτοιμοτέρους αὐτοὺς ποιοῦσιν ἢ τὰς ἀποδημίας ὑπομένουσιν*, rectissime enim Codex exhibet: *ἑτοιμότερον αὐτὸ ποιοῦσιν*, unde vides etiam contrario errore peccari et adverbia perperam in adiectiva refingi: quod iterum factum est p. 222. A: *ἴσως μὲν καὶ ζῶντες, πάντες δὲ καὶ ἀπαλλαγέντες τοῦ σώματος*, imo vero: *πάντως δὲ καὶ κτέ.* quod Codex Vossianus confirmat. et tertium p. 248. C: *μεγαλόφρων ἀνὴρ καὶ τραφεὶς ἐλεύθερος ἐν ἐλευθέρᾳ τῇ πόλει*, nam facile dabis mihi *τραφεὶς ἐλευθέρως* reponi oportere.

Affine mendum est p. 309. C: *σεμνὸς τὰ πρόσωπα καὶ βλοσυρὸς σώφρων τε ἅμα καὶ πολεμικὸν βλέπων*, nam *σῶφρόν τε ἅμα καὶ πολεμικόν* verum esse quis admonitus negabit?

Turpiter adiectivum in adverbium depravatum est p. 329. C: *τῷ δὲ ἣν οὗτος προεκτήσατο χώραν ἀναλαβεῖν ἴσως οὐκ ἂν ἀπεικότως νομιζοίμην.* Recte Petavius: »*haud abs re* par *iudicarer*" et quantocyus *ἴσος* pro *ἴσως* revoca. Praeterea emenda *προσεκτήσατο* pro vulgata *προεκτήσατο.* Certam in talibus sedem habent *προσκτᾶσθαι* et *ἐπικτᾶσθαι*: itaque verbum *προκτᾶσθαι* ex hoc solo loco vitiato notum obiter e Lexicis exime. Utrum *προ* — an *προσ* — in verbis compositis scribendum sit ex libris Mss. sciri non posse neminem nunc esse suspicor qui nesciat.

Addo unum locum quia iocularis admodum in eo commissus error est p. 373, C: *οἶμαι δέ σε καὶ νυμφῆς ἐρωτικῆς περιέχεσθαι καὶ πειρᾶσθαι μόλις ὁπόσα δύναται πόθος.* Mirifice Petavius: »*credo te* a Nympha quapiam amica *detineri*." Nihil in talibus vident monachi etiam acutiores. Fortasse credidit homo *νύμφην ἐρωτικήν scortum* esse. Sponsus erat is cui Iulianus scribebat et iamiam uxorem ducturus, quamobrem Princeps iocans addidit: *καί σε θᾶττον προσείποιμι καὶ παίδων πατέρα.* Emendemus igitur: *οἶμαι δέ σε καὶ νύμφης ἐρωτι-*

κῶς περιέχεσθαι. Nunc illuc unde digressus sum redeo.

Foedum soloecismum Editores invexerunt p. 272. A. ἐπειδὰν πρῶτον αὐτῷ περιέθηκεν ἁλουργὲς ἱμάτιον, recte Codex ἐπειδή.

Post pauca inserta copula legendum: ἀκρατέςερον μὲν (καὶ) ἥκιςα βασιλικῶς ἐφῆκε τῷ θυμῷ, et in sqq. sic distinguendum: πῶς γάρ; οὐχ οὗτός ἐςιν κτέ.

Quod addit Iulianus p. 272. C: τὸν γὰρ ἐχθρὸν ὑπ' ὀργῆς εἰκός τι καὶ ποιεῖν, εἴρηται καὶ πρόσθεν, intelliges ubi memineris Demosthenis eam sententiam esse in *Midiana*.

Vitiosa verborum compositio scioli cuiusdam emblema arguit p. 273. A: εἰ μὴ θεῶν τις ἐθελήσας με σωθῆναι τὴν καλὴν καὶ ἀγαθὴν (scrib. κἀγαθὴν) τηνικαῦτά (Codex recte τοτηνικαῦτα, ut Iulianus solet) μοι παρέσχεν εὐμενῆ [τὴν τούτου γαμετὴν] Εὐσεβίαν οὐδ' ἂν ἐγὼ τὰς χεῖρας αὐτοῦ διέφυγον. Interposita τὴν τούτου γαμετήν inepte verborum compositionem perturbant. Perspicuum est Iulianum τὴν καλὴν κἀγαθὴν Εὐσεβίαν coniunxisse. Scilicet opus erat Athenienses admonere illam Eusebiam fuisse Constantii uxorem! Graeculis fortasse erat opus: habeant igitur sibi serventque sepulchro: nos his ineptiis non utimur.

Litterae unciales male lectae monstrum lectionis pepererunt p. 273. B: πατρῷον γὰρ οὐδὲν ὑπῆρχέ μοι οὐδ' ἐκεκτήμην ἐκ τοσούτων θεῶν εἰκὸς ἦν πατέρα κεκτῆσθαι τὸν ἐμὸν οὐκ ἐλαχίςην βῶλον. Aestimari potest quantum sit in scribis inscitiae atque stuporis, qui pro ΟCΩΝ dare potuerunt ΘΕΩΝ. Emenda enim ἐκ τοσούτων ὅσων εἰκὸς ἦν. Etiam alibi ΟCΟC et ΘΕΟC confusa vidi, nusquam autem absurdius quam in fragmento Timoclis apud Athen. p. 570. F:

θεὸν τὸ μεταξὺ μετὰ κορίσκης ἢ μετὰ
χαμαιτύπης τὴν νύκτα κοιμᾶσθαι.

ubi tandem intellectum est: ὅσον τὸ μεταξύ a Comico profectum esse. Sunt apud Iulianum etiam alii foedissimi errores eodem modo nati confusis inter se litterarum uncialium formis propemodum iisdem, cuius rei unum luculentum exemplum statim expromere iuvat. Absurde legitur pag. 39. B. ἔμελλε δὲ βραχείας ἀνακωχῆς τυχὼν οὐδέν τι μεῖον τῶν ἔμπροσθεν δράσειν. οὕτως οὐδὲν πρὸς πονηρίαν ψυχῆς ἄνθρωπος, ἀλλ'

ὁ θεὸς ἐξεῦρε καθάρσιον διὰ τοῦ σώματος. Manifesto mendosum est ἀλλ' ὁ θεός, sed non memini me videre infeliciorem correctiunculam, quam quae in ora libri apponitur: ἀλλ' οὐ θεός. Tu vero emenda: ἄνθρωπος ΑΝΟCΙΟC: hoc ipsum Iulianus dicere debebat: οὐδὲν πρὸς πονηρίαν ψυχῆς ἄνθρωπος ἀνόσιος ἐξεῦρε καθάρσιον διὰ τοῦ σώματος. Praeterea redde Iuliano Atticam formam ἀνοκωχῆς, quae cum reliquis compositis διοκωχή, κατοκωχή, συνοκωχή, παροκωχή, μετοκωχή caett. perpetuo a Graeculis sic solet vitiari. Obiter redde Hesychio: Περιοκωχή: περιοχή, pro περιωπή.

Pergit Iulianus sic p. 273. B: »*mihi praeclarus ille Constantius patrimonium omne eripuit* ἐμοί τε, ὅπερ ἔφην, οὔτε γρῦ μετέδωκεν αὐτῆς. Emenda: οὐδὲ γρῦ et animadverte Iuliani errorem, qui iocosam locutionem Atticam ad ea transtulit quibus per naturam suam accommodari non potest. οὐδὲ γρῦ λέγειν, dicitur ut οὐδὲ γρύζειν, et οὐδὲ γρῦ ἀποκρίνεσθαι et sim. in quibus *multiendi* significatio servatur. Sed quam improprie quis τῆς πατρῴας οὐσίας dicatur οὐδὲ γρῦ μεταλαμβάνειν vel μεταδιδόναι quid attinet multis ostendere? Licuit Antiphani semel in comica scurrilitate ὄψου μηδὲ γρῦ dicere apud Athenaeum p. 342. F. non licebat Iuliano in gravi ac seria oratione idem ponere. In animo est alio loco complura exempla colligere similis ἀκυρολογίας, quam si hoc ages frequenter in Iuliani scriptis deprehendes. Deinde scribe καὶ τἀδελφῷ τὠμῷ τῶν πατρῴων μετέδωκεν ὀλίγα, pro τῷ ἀδελφῷ τῷμῷ: de crasi Attica a scribis apud Iulianum saepe obliterata alio loco dicam.

Triplex vitium inquinat vicina p. 273. C: ὅσα μὲν οὖν ἔπραξε πρός με πρὶν ὀνόματος μεταδοῦναί μοι τοῦ σεμνοτάτου, ἔργῳ δὲ εἰς πικροτάτην καὶ χαλεπωτάτην ἐμβαλὼν δουλείαν εἰ καὶ μὴ πάντα τὰ πλεῖςα γοῦν ὅμως ἀκούσατε. Restitues simul et sententiam loci et veteris compositionis nitorem sic scribendo: πρὶν ὀνόματος (μὲν) μεταδοῦναί μοι τοῦ σεμνοτάτου, ἔργῳ δὲ εἰς πικροτάτην καὶ χαλεπωτάτην ἐμβαλεῖν δουλείαν. In tam acri oppositione inter ὄνομα et ἔργον vocula μέν omitti nullo modo potest. Iuvabit comparasse locum in *Misopogone* p. 343. D: ὦ τὰ μὲν ὄμματα πρᾳότατε, πικρότατε δὲ τὰ ἔργα, ubi res ipsa hanc esse veram lectionem indicat: ὦ τὰ μὲν ὀνό-

μ α τ α πρᾳότατε. Ubi semel in ὀνόματος μέν et ἔργῳ δέ oppositio clare apparet, continuo sequitur μεταδοῦναι et ἐμβαλεῖν esse exaequanda. Sed tertium superest vitium ridiculum prorsus ac ioculare: ἠκούσατε Iulianus dederat, scribae ἀκούσατε substituerunt. Relege modo locum et non dubitabis. Pergit enim ea narrare Iulianus quae *postquam est Caesar appellatus* acciderunt. Itaque ineptissime nunc de quibus dicendi finem fecerat, de iis se dicit *dicturum*.

Post pauca pessime mulcatus locus conspicitur p. 273. C: συκοφάντης τις ἀνεφάνη περὶ τὸ Σίρμιον, ὃς τοῖς ἐκεῖ π ρ ά γ μ α σ ι ν ἔρραψεν ὡς νεώτερα δ ι α ν ο ο ύ μ ε ν ο ς. Emendandum esse censeo: ὃς τοῖς ἐκεῖ π ρ ά γ μ α τ α ἔ ρ ρ α ψ ε ν ὡς νεώτερα διαν ο ο υ μ έ ν ο ι ς. Dixit Iulianus πράγματα ῥάπτειν, ut alii olim δόλον ῥάπτειν, φόνον ῥάπτειν et sim. Eodem modo Iulianus locutus est p. 285. A: ἐπιβουλήν μοι ῥ ά π τ ο υ σ ι ν αὐτίκα. Scribae, ut solent, vicina vicinis accommodarunt et τοῖς ἐκεῖ π ρ ά γ μ α τ α in πράγμασιν stolide converterünt, quo facto nihil aliud supererat quam ut διανοουμένοις in διανοούμενος depravarent: itaque sic fecerunt.

Frustra quaesivi quid lateat p. 273. D. in his: ἤγγειλεν ὅσον οὔπω τ ο ῦ Ν ε ί λ ο υ κἂν ἐν α ὐ τ ῷ πόλεμον ἀναφανεῖσθαι, sed neque sensum ullum probabilem nedum verba Iuliani indagare potui praeter hoc unum πολέμιον pro πόλεμον esse corrigendum. Bellum enim non ἀναφαίνεται, sed quem quis amicum fidum ac certum esse credidisset is saepe necopinato πολέμιος ἀναφαίνεται. Sic legitur p. 274. B: ὤκνει γὰρ μὴ — πιςὸς ἀ ν α φ α ν ε ὶ ς ἐπιτραπείην τι, nam Iulianus adhuc Constantio erat suspectus.

Pag. 274. A. recipe ex Codice: ο ὔ π ω πρότερον τεθεαμένος pro οὐ πρότερον, et invito Codice rescribe: ὑπέσχετό με θ ε ά σ ε σ θ α ι pro θεάσασθαι. Bis in ea re verbo θεᾶσθαι Iulianus abusus est, quasi in se conspiciendo Constantius *oculos pascere* potuisset. Nihil minus cogitavit, sed ἑορακώς et ὄψεσθαι volebat dicere. Praeterea Codex servat: τὴν αὐτὴν αὐτῷ πόλιν ἐξ ᾤκησα μ η ν ῶ ν (pro μῆνας), quod quamquam est vitiose dictum tamen recipiendum est, quoniam Iulianus et sequiores in ea re saepissime ita peccant. Multis id exemplis in Philostrato declaravimus: Iuliani vel hoc unum inspice ex hac

ipsa Epistola sumtum p. 272. D: ἐμὲ δὲ ἑπτὰ μηνῶν ὅλων ἑλκύσας τῇδε κἀκεῖσε.

Fallitur Spanhemius p. 274. B. in verbis τὸ κεφάλαιον ἐκεῖνος ἦν, pro ἐκεῖνος tamquam e Vossiano afferens ἐκεῖνο. In Codice est ἐκεῖν͂, et ο superscriptum ubique pro -ος ponitur, unde multi errores suscepti. Sic natum vitium est p. 120. A: ἅτε αὐτὸ οἶμαι ξὺν τέχνῃ τοῦτο δρῶν, nam αὐτὸς οἶμαι necessarium esse vides.

In sqq. Codex dedit: τὰ περὶ σιλουανὸν ἐπέπρακτο λοιπὸν, non τὸ λοιπὸν, et οὐδὲν γάρ μοι — ἥρμοζεν pro οὐδὲ. Recte.

Recte etiam οὖν interponit p. 274. D: τότε μὲν (οὖν) αὐτοῖς παρέσχον γέλωτα.

Alia vocula in vicinia videtur excidisse ubi editur: ὑπώπτευον δὲ οὐκ εἰς μακρὰν ἐπιβουλεύσοντας καὶ ἐμοί. Ne enim soloece coniungantur ὑπώπτευον ἐπιβουλεύσοντας emenda: ὑπώπτευον δὲ (ὡς) — ἐπιβουλεύσοντας.

Inepte scribae pro ἱκέτης nescio quomodo οἰκέτης dare solent. Hinc legitur p. 275. A. in Codice et Editt. σώζειν τὸν οἰκέτην et οὐ προὔδωκεν ἡ θεὸς τὸν οἰκέτην. Petavius nil suspicatur mali et vertit: »*ut me* famulum *servaret suum*" et »servum *illa suum non dereliquit.*" Tu bis ἱκέτην emenda ac scito saepissime idem mendum in libris Mss. occurrere.

Difficile est non subridere ad ea quae addidit homo superstitiosus et fanaticus: »*non destituit me supplicem Minerva nec prodidit, namque se ducem mihi ubique praebuit* καὶ παρέστηκεν ἁπανταχόθεν τοὺς φύλακας ἐξ Ἡλίου καὶ Σελήνης ἀγγέλους λαβοῦσα. Dixerit aliquis: si ipsa Dea *praesens adfuit* (παρέστηκεν), ut olim Ulyssi ἐν πάντεσσι πόνοισι παρίστατο, quid erat aliis custodibus opus? Removebit hanc difficultatem Codex, in quo diserte παρέστησεν est scriptum, rectissime, ut vides.

Vocabula quaedam transposita obscurant et vitiant loci sententiam p. 275. B: »*degebam*, inquit, *Mediolani in suburbano quodam:* ἐνταῦθα ἔπεμπεν Εὐσεβία πολλάκις πρός με φιλοφρονουμένη καὶ γράφειν κελεύουσα καὶ θαρρεῖν ὑπὲρ ὅτου ἂν δέωμαι. Res ipsa hunc verborum ordinem verum esse docet: καὶ θαρρεῖν κελεύουσα καὶ γράφειν ὑπὲρ ὅτου ἂν δέωμαι. Saepissime

in libris Mss. verborum ordo mutatur, in poëtis ruente metro. Saepe scribae perturbatum ordinem supra scriptis notis numeralibus α, β, γ, restituunt ipsi. Dabo luculentum exemplum verborum disiectorum, quoniam evidenti emendatione verus ordo ibi potest revocari. Legitur in *Caesaribus* p. 328. D: ἔδοξε δὴ οὖν ὁ Μάρκος — σοφὸς διαφερόντως ἅτε οἶμαι διαγινώσκων λέγειν θ' ὅπη χρὴ καὶ σιγᾶν ὅπου καλόν. In his igitur λέγειν et σιγᾶν sedem inter se debent permutare, ut legatur: σιγᾶν θ' ὅπου χρὴ καὶ λέγειν ὅπου καλόν. *Cur?* inquies: *quasi vero non plane eodem redeat hoc an illo modo ea verba constituantur.* Rediret plane eodem si Iuliani haec esset oratio et metro soluta, sed Euripidea oratio est versu senario ligata:

Σιγᾶν θ' ὅπου χρὴ καὶ λέγειν ὅπου καλόν.

itaque vides non esse perinde utrum constent an non numeri, nam σιγᾶν priorem producit, ut opinor. Notissimus locus est ex Euripidis Inone apud Stob. Floril. 89, 9:

Ἐπίςαμαι δὲ πάνθ' ὅσ' εὐγενῆ χρεὼν
σιγᾶν θ' ὅπου δεῖ καὶ λέγειν ἵν' ἀσφαλές.

Iulianus locum memoriter afferens in exitu verba poëtae nonnihil mutavit. In iis, quae apud Iulianum continuo sequuntur p. 275. B. inserta vocula οὖν et coniunctis quae male diremta sunt sic legendum: γράψας (οὖν) ἐγὼ πρὸς αὐτὴν ἐπιςολὴν — ἐκεῖνο ὑπειδόμην ὡς οὐκ ἀσφαλὲς κτέ. Deinde pro πέμπειν — τὸ γραμμάτιον, quae inepta scriptura est, *mittere litterulas*, rescribe τὸ γραμματεῖον, *tabellas.* Tum δέ pro δή repone in verbis: ὡς δ' ἀληθῆ ταῦτα γράφω καλῶ τοὺς θεοὺς ἅπαντας μάρτυρας, quae adumbrata sunt ex Oratorum Atticorum locis apud quos saepe legitur: ὡς δ' ἀληθῆ ταῦτα λέγω κάλει μοι τοὺς μάρτυρας.

Pag. 276. C. pro ἕτοιμος οὖν εἰ καὶ θωπεῦσαι καὶ κολακεῦσαι, repone γοῦν pro οὖν ex Codice et scribe εἶ pro εἰ.

Contra sententiam p. 277. C. Cod. et Editt. exhibent καὶ μάλα ἑκών, repone καὶ μάλ' ἄκων ἐκώλυον. Misere cupiebat Iulianus amicos ad se admittere, sed malum iis metuens convenire se volentes invitissimo animo prohibebat.

Mirum est fugisse Criticos vitium quo obscuratur locus p. 278. C: οὐ γὰρ ᾤμην δεῖν ζυγομαχεῖν οὐδὲ παραςρατηγεῖν εἰ

μή πού τι τῶν λίαν ἐπικινδύνων ἑώρων ἢ δέον γενέσθαι παρορώμενον ἢ καὶ τὴν ἀρχὴν μηδὲ γενέσθαι γιγνόμενον. In Codice est *μὴ δέ* (cum accentu gravi) *γενέσθαι*, id est *μὴ δέον γενέσθαι*, quod etiam absque Codicis auxilio facile reperiri ac restitui potuisset. Compendium syllabae *ον* accentus gravis est, unde sexcenties factum est ut *ον* vel oscitanter omitteretur vel stolide pro gravi adderetur: sic *δέ* et *δέον* et alia permulta confundi solent. Sic apud Suidam v. Περίθετος legitur: *ἥδιον μὲν οὖν* pro *ἡδὶ μὲν οὖν*, et apud Dionem Chrysost. II. p. 113. *ἐναντίον πάντων* pro *ἐν ἀντὶ πάντων*, et in Bekkeri Anecdot. p. 476, 11. *ἀώριον* pro *ἀωρὶ*. Ridicule apud Hesychium legitur *Αἴγαρον*: *εἴθε γάρ*, pro *Αἶ γὰρ* ex Homero, et in v. Ἐξεσίην non minus inepte *ἐκπομπήνον* pro *ἐκπομπήν*. Similia passim colligas. Contra in Euripidis Rheso vs. 327. libri dant *τοὐπὶ θυσέλας* pro *τοὐπιὸν θεοῦ σέλας*. Pro *πατρὶ* recte *πάτριον* reponit Theod. Canterus in Var. Lectt. I. 10. Hic quoque pervulgatus scribarum error est.

Post pauca lege *τούτων — κύριος* pro *τούτῳ*.

Pap. 279. C. pro *ἐπὶ τάδε δὲ τοῦ Ῥήνου* in Codice est *ἐπίταδε τοῦ ῥήνου*, verum est: *ἐπὶ τάδε τοῦ Ῥήνου*: mox invito Codice emenda *καὶ τεῖχος Ἀργεντόρατον πλησίον* pro vulgata *Ἀγέντορα*, et quod sequitur: *πρὸς ταῖς ὑπωρείαις αὐτοῦ τοῦ Βαρσέγου* item manifesto mendosum est, nam requiritur id quod Petavius dedit »*ad* Vosegi *radices*" *τοῦ Βοσέγου.*

Pag. 279. C. expunge scioli emblema *οὐδεὶς ἐκώλυε*, nam quae praecedunt *διὰ πάσης αὐτὸν ἄγων τῆς Κελτίδος ταῖς πόλεσιν ἐπιδεικνύειν* pendere a *κύριος ἦν* demonstrat nominativus *ἄγων*. Si *οὐδεὶς ἐκώλυεν* addidisset, *ἄγοντα* legeretur. Sciolus qui loci compositionem non perspexerat dum vult subvenire ac fulcire, compositionem prorsus pervertit. In fine paginae lege *ἀπὸ τῆς Βρεττανίδος*, pro *γῆς*.

Frequens error commissus est p. 281. A. ubi scribe *ἐγκαλεῖ μοι* et *ἀναπλάττει* pro *ἐγκαλεῖν μοι* et *ἀναπλάττειν*, deinde e Codice recipe *κατέσχες* pro *κατέσχεν*.

Exciderunt p. 281. D. quinque verba, quae ex Codice revoca: *ὁ μὲν εἷς ὁ πονηρότατος καὶ μάλα ἀσμένως ὑπήκουσεν (οὐδεὶς δὲ ἠξίου τῶν ἄλλων) ἄνδρα δίδωσιν ἄκων ἐμοί κτέ.* Verba quae supplevimus in Codice et expalluerunt et detrita sunt,

ut admodum difficulter legantur. Itaque qui apographa confecerunt ea omiserunt nec Spanhemius animum vel oculos intendit. Habebat igitur Iulianus duos viros in consilio Pentadium et Sallustium, quorum hunc faciebat maximi, illum pessime oderat. Constantius (ut poterat exspectari) plane contra. Audi nunc quid scribat Iulianus p. 281. D: καὶ βλέπων τῷ μὲν (Pentadio) ἄγειν αὐτὸν (Constantium) πιςεύοντα τῷ δὲ (Sallustio) οὐδ' ὅλως προσέχοντα, in his quid sibi vult, quaeso, ἄγειν? Ridicule Petavius: »*illum quidem* a quo regeretur *fidentem.*" Quin tu emendas: τῷ μὲν ἄγαν· αὐτὸν πιςεύοντα: in utroque Constantius excedebat modum: illi *nimium* tribuebat, huic nihil.

His scriptis iterum Codicem inspicio ac video non ἄγειν sed ἄγαν in eo scriptum esse. Nisi diligenter hoc ages videberis tibi videre ἄγ cum duobus acutis, quae est pervulgata nota syllabae ειν. Sed in ἀγ non additur accentus et quos putaveris duos acutos esse eorum alter est compendium *l* αν significans. Itaque recte Codex ἄγαν servavit, quod etiam invito Codice reponi debuerat.

Vitiose abundat praepositio p. 282. A: οὐ μὴν δίκαιον ἐν τούτοις ἐπιτετράφθαι τὰ ἐμὰ ἢ τὰ τούτων ἡμῖν συγκινδυνεῦσαι. Emendaverim: οὐ μὴν δίκαιον ἢ τούτοις κτέ.

Post pauca lege μηδένα ἀπειθήσειν pro μηδέν. Causa in aprico est.

Pro Λουκιανὸν p. 282. C. Codex habet. Λουκιλιανὸν, quod recipiendum. Idem liber mox διὰ τὰς πλεονεξίας ἃς ἐναντιούμην pro αἷς. Legerim: (πρὸς) ἃς ἠναντιούμην, ut mox recte editur: ὡς ἂν πρὸς μηδὲν ἐναντιωθείην. In fine paginae Codex exhibet εἴποιμ' ἂν pro εἴποιμι ἄν, recte.

Scribere non potuit Iulianus ut editur p. 283. C: ἔλεγον πάντες τοὐναντίον ὃ δεῖ ποιεῖν: dederat, credo, τοὐναντίον δεῖν ποιεῖν. Tum scribe: οὐ σοὶ τοῦτο ἀλλ' ἐκείνοις λογιεῖται, pro οὔ σοι. Multo gravius mendum latet in vicinia p. 283. D. ἐσκόπουν μὲν ἐνταῦθα ποίαν ὁδὸν αὐτοὺς χρὴ βαδίζειν διττῆς οὔσης. Sensus postulat: ἐσκοποῦμεν ἐνταῦθα, vide modo quae sequuntur: ἐγὼ μὲν ἠξίουν ἑτέραν τραπῆναι, οἱ δὲ αὖθις ἀναγκάζουσιν ἐκείνην ἰέναι. Deinde corrige μὴ — ταράξωσιν pro ταράξουσιν, et insere articulum in his: αὐτίκα (τὰ) βασίλεια κατείληπτο. In

sqq. pag. 284. B. incpte ἐπί legitur pro ἔτι in verbis: ἔτυχον γὰρ ἐπὶ τῆς γαμετῆς ζώσης μοι ἀναπαυόμενος ἰδίᾳ. Recte Petavius: „*vivente* adhuc *coniuge*" ἔτι τῆς γαμετῆς ζώσης μοι.

Diligenter considera lectionem Codicis p. 284. C. ubi editur: ᾐτεόμην τὸν θεὸν δοῦναι τέρας αὐτὰρ ὅ γ ε ἡμῖν ἔ δ ε ι ξ ε καὶ ἠνώγει πεισθῆναι καὶ μὴ προσεναντιοῦσθαι, sed in Codice est: αὐτὰρ ὅγ' ἡμῖν δεῖξε. Leve esse dices ac vix memorabile. Minime esse contemnendum docebit Homerus Odyss. Γ. 173:

> ᾐτέομεν δὲ θεὸν φῆναι τέρας· αὐτὰρ ὅγ' ἡμῖν
> δεῖξε καὶ ἠνώγει πέλαγος μέσον εἰς Εὔβοιαν
> τέμνειν.

vides enim Iulianum, ut alibi sexcenties, prisca verba Poëtae suis admiscere. Reddiderim Iuliano ex Homero φ ῆ ν α ι τέρας pro δοῦναι, quod egregie confirmatur verbis Iuliani huc respicientis p. 285. A: χρῆν δήπουθεν πισεύοντα τῷ φ ή ν α ν τ ι θεῷ τὸ τ έ ρ α ς θαρρεῖν.

Etiam ᾐτέομεν ex Homero reddendum Iuliano est pro ᾐτεόμην, nam ἡ μ ῖ ν δεῖξε requirit praecedentem pluralem ᾐτέομεν, non ᾐτεόμην, et si quid Iulianus mutasset non esset forma Ionica et Homerica ᾐτεόμην usus. Quod scribit Wyttenbachius in *Epist. Crit.* p. 29. »*Homericas etiam allusiones Doctissimos viros latere posse.*" compluribus aliis Iuliani locis comprobari possit. Duos nunc expromam. Quod legitur p. 59. A: οὐ γὰρ δὴ ἴσμεν ὅ τι ποτὲ παθὼν ἢ δράσας ᾤ χ ε τ ο ἄ ϊ ς ο ς ἄ φ α ν τ ο ς, sumtum est manifesto ex Odysseae Α. 242:

> ο ἴ χ ε τ' ἄ ϊ ς ο ς ἄ π υ ς ο ς, ἐμοὶ δ' ὀδύνας τε γόους τε
> κάλλιπεν.

ubi haud scio an ἄφαντος melior scriptura sit quam ἄπυςος, quod praeter hunc locum bis apud Homerum legitur pro μὴ πεπυσμένος Odyss. Δ. 675. et Ε. 127. Ἄφαντος cum exitii mentione coniungitur Iliad. Ζ. 60:

> Ἰλίου ἐξαπολοίατ' ἀκήδεςοι καὶ ἄ φ α ν τ ο ι,

et Υ. 303:

> ὄφρα μὴ ἄσπερμος γενεὴ καὶ ἄ φ α ν τ ο ς ὄληται.

Alter Iuliani locus, ubi allusio Homerica viros doctissimos latuit, legitur in *Caesaribus* p. 335. B: ἀλλ' ἦ τραπεζίτης θέλων εἶναι ἐλελήθεις σεαυτὸν ὀψοποιοῦ καὶ κομμωτρίας βίον ἔχων. ᾐνίττετο δὲ αὐτὰ πάλαι μὲν ἥ τε κόμη καὶ τὸ ε ἶ δ ο ς ἀτὰρ

νῦν καὶ ἡ γνώμη σου κατηγορεῖ. Petavius vertit: »*olim tua coma et* vultus *satis indicabant*," sed quis non mirabitur *τὸ εἶδος* eo sensu positum? Vossianus fert opem exhibens: *ἥ τε κόμη τό τε εἶδος*, nam Homeri haec sunt ex notissimo loco Iliad. Γ. 55:

οὐκ ἄν τοι χραίσμῃ κίθαρις τά τε δῶρ' Ἀφροδίτης
ἥ τε κόμη τό τε εἶδος ὅτ' ἐν κονίῃσι μιγείης.

Praeter hos locos alii sunt plurimi, ubi Iulianus versibus Homericis scite et eleganter utitur ac ludit, cuiusmodi est quod scribit p. 227. C. fabellam narrans: *πλουσίῳ ἀνδρὶ πρόβατα ἦν πολλὰ καὶ ἀγέλαι βοῶν καὶ αἰπόλια πλατέ' αἰγῶν, ἵπποι δὲ αὐτῷ πολλάκις μυρίαι ἕλος κατεβουκολέοντο.* Agnoscisne Homerica *αἰπόλια πλατέ' αἰγῶν* Iliad. B. 474, Λ. 678. et Odyss. Ξ. 101, 103. et locum Iliad. Υ. 221:

τοῦ τρισχίλιαι ἵπποι ἕλος κάτα βουκολέοντο.

Plura daturus alias nunc ad reliqua pergo.

Duae vocales transponendae sunt p. 284. D: *οὐκ εἶξα ἑτοίμως ἀλλ' ἀντέσχον εἰς ὅσον ἠδυνάμην καὶ οὔτε τὴν πρόσρησιν οὔτε τὸν στέφανον προσιέμην.* Pro *imperfecto aoristus* requiritur *προσείμην*.

Ut saepe alibi *οὐδέ* et *οὔτε* confusa sunt p. 284. D. *ἐπεὶ δὲ οὐδὲ εἷς τῶν πολλῶν ἠδυνάμην κρατεῖν οἵ τε τοῦτο βουλόμενοι γενέσθαι θεοὶ τοὺς μὲν παρώξυνον ἐμοὶ δὲ ἔθελγον τὴν γνώμην*, nam certum est dedisse Iulianum: *ἐπεὶ δὲ οὔτε εἷς — οἵ τε κτέ.* ut solent omnes Graeci et Romani orationem bipartito divisam, in qua alterum negatur, affirmatur alterum, per *οὔτε — τε* vel *οὔτε — καί*, *neque — et* connectere. Scriba qui *οὔτε εἷς* coniuncta esse ineptus putavit communem formam *οὐδὲ εἷς* de suo substituit.

Soloecismus inquinat orationem p. 285. B: *βοᾷν ἤρξατο κατὰ τὴν ἀγοράν· Ἄνδρες στρατιῶται καὶ ξένοι καὶ πολῖται, μὴ πρόδοτε τὸν Αὐτοκράτορα.* Graecum et genuinum est: *μὴ προδῶτε.* Saepe Graecis in ore est *μὴ προδῷς.* Idem mendum exime ex Demosthenis Orat. XXV. p. 786. fin. *μὴ τοίνυν μηδὲ τούτῳ δότε νῦν*, imo vero *δῶτε.* Recte editur in Midiana p. 566. *ὑβρίζειν δὲ μὴ δῶτε.* Soloece in oratione *de Fals. Legat.* p. 365: *μὴ δότω δίκην*, ubi *μὴ διδότω* emendandum.

Insere consonantem p. 285. C: *ἄλλος ἄλλοθεν περιέβαλον*

καὶ περιέπλεκον καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων ἔφερον. Satin certum est *περιέβαλλον* a Iuliano scriptum esse? Quod continuo sequitur *καὶ ἦν ἴσως τὸ πρᾶγμα θέας ἄξιον, ἐνθουσιασμῷ γὰρ ἐῴκει.* Nil vidi magis importunum quam est in hoc loco vocula *ἴσως*, *fortasse.* Sedulo cavit Petavius ne eam retineret, nam si vertisset: »*Erat* fortasse *digna spectaculo res et divini cuiusdam afflatus ac furoris similis.*" quis risum tenere potuisset? Nunc Graeca oratio est tam inepta, cui subveniendum. Confundi solent in libris Mss. antiquioribus ΙСΩС, ΤЄΩС et ΠΩС, idque nunc quoque factum esse suspicor et emendandum: *καὶ ἦν π ω ς τὸ πρᾶγμα θέας ἄξιον*, quae oratio colorem quemdam habet Platonicum, id quod Iulianus sedulo venatur. Vidimus ΠΩС in ΙСΩС depravatum in Xenophontis Memorabilibus I. IV. 13, de quo loco diximus in *Nov. Lectt.* p. 651. *Τέως* et *ἴσως* confusa sunt apud Lucianum XLI. 10. Similiter ΙСΩС et ΤЄΩС confusa sunt apud Iulianum p. 45. B: *ὅσην εὔνοιαν τοῖς ὑπηκόοις ἐνειργάσω βραχέα διελθεῖν τ έ ω ς οὐκ ἄτοπον.* Nihil enim significat *τέως* sic positum; contra *ἴσως* in tali re prope solemnem sedem habet, ut p. 76. B: *ἑνὸς δὲ ἴ σ ω ς ἐπακούειν οὐ χαλεπόν*, p. 110. A: *τοσοῦτον δὲ ἴσ ω ς οὔτ' εἰπεῖν οὔτε ἐπακοῦσαι πολὺ καὶ ἐργῶδες*, p. 205. C: *μικρὰ δὲ ὑπὲρ τοῦ μύθου — ἴ σ ω ς οὐκ ἀνάρμοστον ἐμοί τε φάναι ὑμῖν τε ἀκοῦσαι*, et multis aliis locis.

Male composita oratio est p. 285. D: *πέπεικα τοὺς στρατιώτας ὀμόσαι μοι μηδενὸς ἐπιθυμήσειν εἴπερ ἡμῖν ἐπιτρέψειεν ἀδεῶς οἰκεῖν τὰς Γαλλίας τοῖς πεπραγμένοις σ υ ν α ι ν έ σ α ι.* Petavius copulam inseruit de suo: »*et* rata quae gesta erant haberet." Tu scribe: *τοῖς πεπραγμένοις σ υ ν α ι ν έ σ α ς.*

Praepositiones quae assolent inter se permutatae sunt pag. 286. B: *καὶ γὰρ ἃς γέγραφεν ἐπιστολὰς ὑ π ὲ ρ τῶν βαρβάρων κομισθείσας ἐδεξάμην*, emendandum esse apparet: *ὑπὸ τῶν βαρβάρων κομισθείσας.*

Emblema nos ludificatur p. 286. C: *ἐγὼ δὲ τοὺς μὲν ὅρκους αὐτοῦ τὸ τῆς παροιμίας οἶμαι δεῖν εἰς τέφραν γράφειν.* [*οὕτως εἰσὶ πιστοί*]. Multum delectati sunt Graeci senario quodam Comici poëtae, qui cum plurimis aliis in proverbium abiit:

ὅρκους ἐγὼ γυναικὸς εἰς ὕδωρ γράφω.

quod alius iocans sic extulit:

ὅρκους ἐγὼ γυναικὸς εἰς οἶνον γράφω.

alius:

ὅρκους δὲ μοιχῶν εἰς τέφραν ἐγὼ γράφω,

vide quae de ea re scripsit Photius in Biblioth. p. 530, 15. sed nemo umquam illo proverbio usus frigide addidit quidquam ut diceret huiusmodi iurisiurandi fidem *levem* sibi ac *sublestam* videri. Satis superque id ipsum iam in iocosis proverbii verbis inerat. Sciolus aliquis addidit de suo οὕτως εἰσὶ πιςοί, quod eum sibi habere iubemus. Caeterum non admodum facete Iulianus Constantii fidem elevans illius iuraiuranda dixit εἰς τέφραν γράφειν oportere, quod in *moechos* salse dicitur (vide Aristophanem in *Nubibus* vs. 1083), in *perfidos* non item.

Articulus in pronomen relativum depravatus mirifice perturbavit locum p. 287. A: ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ Κελτῶν ἔθνους, ὃ δὶς ἤδη τοῖς πολεμίοις ἐξέδωκεν, οὔτε τῶν προγονικῶν φεισάμενος τάφων, ὃς τοὺς ἀλλοτρίους πάνυ θεραπεύων. Emenda: ὃ δὶς ἤδη τοῖς πολεμίοις ἐξέδωκεν οὐδὲ τῶν προγονικῶν φεισάμενος τάφων ὁ τοὺς ἀλλοτρίους πάνυ θεραπεύων: in quibus quanta sit acrimonia latet neminem. Gallias bis hostibus prodidit, inquit, in qua re ne maiorum quidem suorum monumentis pepercit *is qui aliena sepulchra studiose colit ac veneratur.* Aculeus est in Christianum. Vulgata nullo modo ferri potest.

Pecuniam se collegisse scribit Iulianus p. 287. A. ἐξ ἀργυρίων καὶ χρυσίων. Auri argentique metalla appellantur Graece ἔργα ἀργύρεια καὶ χρύσεια. Saepe ἔργα omittitur: librarii autem de more — ΕΙΑ in -ια depravant. Redde igitur Iuliano: ἐξ ἀργυρείων καὶ χρυσείων.

Perineptus librariorum error imposuit et caeteris et Petavio p. 287. B: ᾠήθην δεῖν — ὅ τι ἂν ᾖ τοῖς θεοῖς φίλον παρασχεῖν ἢ πράττειν ὡς αἰσχρὸν ἀνανδρίᾳ ψυχῆς καὶ διανοίας ἀμαθίᾳ ἢ πλήθει δυνάμεως ἀσθενέςερον αὐτοῦ φανῆναι. Miror quomodo Petavius acuto vir ingenio vertere potuerit: »statui — id omne *agere* vel praestare quod Diis libitum fuerit." Sed παρασχεῖν non est *agere*, et nihil interest in tali re inter *agere* et *praestare*, et male copulantur aoristus et praesens παρασχεῖν ἢ πράττειν, et oppositio quaedam requiritur. Quid multa? Iulianus dederat: πάσχειν ἢ πράττειν, quae in tali

re perpetuo inter se opponi solere quis tandem est qui nesciat? Ostendimus iam alibi πάσχειν et παρασχεῖν in libris confundi. Sed res est manifesta nec pluribus verbis opus. Etiam in vicinis manifestum mendum tenemus in αἰσχρόν, nam clamat sententia αἴσχιον esse verum, quod nisi restitueris numquam te expedies. Hoc quoque est solemne in libris vitium ut AICXION in αἰσχρόν abeat.

Novum statim mendum in vicinia diligenter legentem advertet in verbis: εἰ δὲ ἐν ταῖς Γαλλίαις περιμένοντά με καὶ τὸ ζῆν ἀγαπῶντα καὶ διακυλίοντα τὸν κίνδυνον ἀπανταχόθεν περικόψας κατέλαβε κτέ. ubi caetera omnia expedita et plana sunt, sed quid est tandem διακυλίοντα τὸν κίνδυνον? Nihil est, mihi crede, aliud quam dormitantis Graeculi hallucinatio, et nihil minus rei convenit quam διακυλίνδω, sive sequiorum forma διακυλίω. Quid igitur scripsit Iulianus? Nempe id quod significat periculo *se subducere*, periculum *evitare*, διακλίνοντα τὸν κίνδυνον. Dabo duos Plutarchi locos, qui dubitationem omnem ac scrupulum evellant. Plutarchus in Antonio cap. 12. postquam narraverat Antonium in Lupercalibus Caesaris capiti diadema imposuisse addit: ἐκείνου δὲ θρυπτομένου καὶ διακλίνοντος ἡσθεὶς ὁ δῆμος ἀνεκρότησεν, et in vita Pauli Aemilii cap. 10: ὁ δὲ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐθρύπτετο πρὸς τοὺς πολλοὺς καὶ διέκλινε τὴν σπουδὴν ὡς μὴ δεόμενος τοῦ ἄρχειν. Viden simillima esse διακλίνων τὸν ςέφανον, τὴν σπουδήν, τὸν κίνδυνον? Διακλίνειν in his est ἐκκλίνειν, φεύγειν, *subducere se* alicui rei, eamque *recusare* vel *evitare*. Hoc igitur Iuliano reddamus censeo. Pro διακλίνειν et alii omnes et Iulianus saepissime utitur verbo ἐκκλίνειν. Pauca haec ex Iuliano exempla vide: p. 25. C: ἐκκλῖναι τὸν χειμῶνα, p. 239. A: εἰ μὴ ἐξέκλινε τὸ ὑποθεῖναι νόμοις ἑαυτόν, p. 416. C: τὴν μέμψιν ἐκκλίνειν.

Eleganter admodum et ingeniose ad Athenienses scribit Iulianus p. 287. C: τὸ παθεῖν τε οἶμαι τὰ ἔσχατα προσῆν καὶ ἔτι ἡ τῶν πραγμάτων αἰσχύνη οὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημίας τοῖς γε σώφροσι. Nemo enim etiamtum, credo, vivebat Athenis paullo humanior et eruditior, qui non statim veteris civis nobilissimam et generosi animi sententiam agnosceret depromptam ex prima Olynthiaca pag. 17, 5: καὶ πρόσεσθ' ἡ ὕβρις καὶ ἔτι ἡ

τῶν πραγμάτων αἰσχύνη οὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημία τοῖς γε σώφροσι, unde Iuliano redde *ζημία* pro *ζημίας*. Non poterat Iulianus venustius et ingeniosius quam sic verba Demosthenis suis intexere, neque erat olim quisquam elegantiorum, quem allusiones et imitationes huiusmodi fugerent. Scatet talibus Iulianus, quem nemo nescit ex optimo quoque scriptore antiquo sic flosculos decerpere, quibus suam orationem exornet. Multi multa de genere hoc indicaverunt et appositis locis, quos Iulianus sic expresserit, clara luce eius scripta illustrarunt. Supersunt etiamnunc multa, quibus tamquam gemmulis quidquid scripsit distinxit, et lumina sunt illa orationis, quae sic optime splendent, ubi commode memineris unde quodque sit sumtum et a Iuliano praesenti rei accommodatum. Ut quisque plurima legit ac meminit ita frequentissime has imitationes deprehendet, sed est in ea re scopulus quidam multorum naufragiis infamis, cui multi praesertim mei populares, eruditissimi viri, adhaeserunt, qui quidquid simile et affine aut sententia aut verbis apud duos scriptores legatur continuo de industria factum esse clamant ut alter alterum fuerit imitatus. Itaque quandoquidem, ut ille ait,

nihil est iam dictum quod non sit dictum prius,

fieri non potest quin quidquid attigeris imitatio esse videatur. Nemo nescit qui sint, quos in ea re modum excessisse dicam. Meros Litterarum principes dico, quos etiamnunc me Dius fidius

μωμήσεταί τις μᾶλλον ἢ μιμήσεται.

Satis etiam notum est in quam invidiam et contemtum illi modum omnem excedendo et veras imitationes falsis permiscendo illud observationum genus adduxerint Et hercle difficile est nonnumquam risum continere, ubi Iulianum nescio quos locos Libanii aut Themistii imitatum esse asseverant. *Iulianus solos antiquos scriptores imitatur:* scatet locis Tragicorum, Lyricorum, Comicorum: innumerabiles sunt loci Homerici, quos in suam rem converterit: passim Platonis vestigia clara cernuntur, multa habet Isocratis, plura etiam Demosthenis, compluscula Xenophontis. Nonnumquam Herodoteae imitationes pellucent et complures Thucydideae. Ex minus antiquis Callimachum et Theocritum saepiuscule in rem suam lepide con-

vertit. Haec omnia sic comparata sunt ut ab erudito lectore statim animadvertantur ac sentiantur. Loci sunt noti ac nobiles, insunt sententiarum lumina et verborum, quae saepius antea admiratus fueris, namque omnino quicumque luculentum antiqui scriptoris locum imitatur *hoc agit, hoc cupit, ut ea res aliqua pelluceat.* Ne intelligi quidem possunt loci nonnulli nisi ab eo qui meminerit quorsum tandem respiciatur: in aliis multis non satis senties quantum insit leporis ac venustatis nisi cognoveris quae verba cuius antiqui scriptoris vel poëtae a Iuliano scite suis intexta sint. Nobilis est et notus omnibus locus Demosthenis *περὶ ϛεφάνου* p. 269, 26: *Σοὶ δὲ ἀρετῆς, ὦ κάθαρμα, ἢ τοῖς σοῖς τίς μετουσία; ἢ καλῶν ἢ μὴ τοιούτων τίς διάγνωσις; κτέ.* cuius loci qui non recordatur intelligere non potest verba Iuliani p. 235. D: *Σοὶ δὲ ἀρετῆς ἢ τοῖς σοῖς ἀδελφοῖς ... ἀφελὼν δὲ τὸ δύσφημον* (id est *ὦ κάθαρμα*) *τὸ λειπόμενον* (id est *τίς μετουσία*;) *αὐτὸς ἀναπλήρωσον.* Vides Iulianum verba Demosthenis ut omnibus nota ac statim unicuique occurrentia adhibere. Et norant haec omnia et in promtu habebant eruditiores, quemadmodum hodieque haec facile agnoscimus qui in Veterum scriptis diu multumque versati sumus. Iuvabit inter se componere veram imitationem et fictam ab iis qui ubique imitationes somniant. Ubi Iulianus scribit p. 246. C: *τὸν ἄριϛον τῶν ἑταίρων οὐκ ὀψόμεθα δι' ὃν ἠχθόμην μὲν τῇ νυκτὶ ὅτι μοι τὸν φίλον οὐκ ἐδείκνυεν, ἡμέρᾳ δὲ καὶ ἡλίῳ χάριν ἠπιϛάμην ὅτι μοι παρεῖχον ὁρᾶν οὗ μάλιϛα ἤρων*, agnoscet unusquisque flosculum e Xenophontis Symposio IV. 12: *ἄχθομαι δὲ καὶ νυκτὶ καὶ ὕπνῳ ὅτι ἐκεῖνον οὐχ ὁρῶ, ἡμέρᾳ δὲ καὶ ἡλίῳ τὴν μεγίϛην χάριν οἶδα ὅτι μοι Κλεινίαν ἀναφαίνουσιν.* Res est manifesta, sententia minime vulgaris verbis iisdem e Xenophonte translata est; fortasse paullo ineptius Iulianus adolescentuli amore insanientis inflammata verba ad Periclem et Periclis erga Anaxagoram caritatem transtulit, sed transtulit. Haec igitur est vera imitatio, rectissime a Wyttenbachio indicata in *Epist. Crit.* p. 22. sed vide quid addat: »*Ceterum idem imitatus est Longus* Pastor. II. p. 50: *ἐπιθυμοῦμεν ἀλλήλους ὁρᾶν καὶ διὰ τοῦτο θᾶττον εὐχόμεθα γενέσθαι τὴν ἡμέραν.*" Si hoc est Xenophontem imitari, omnes qui ubique sunt Xenophontis imitatores erunt, etiam qui

Xenophontem ne natum quidem esse norunt. Non satis reputarunt docti homines, qui in his modum omnem excesserunt, alia esse in verbis sententiisque singularia, alia omnibus communia. Qui ita dicit: »*nemo natus mortem effugere potest*" aut »*hominibus omnibus moriendum est*" aut quidquid est eiusmodi ut id omnes perinde et sciamus et sentiamus, stulte videbitur id ex alterius imitatione dixisse, nisi quid addiderit quod novum sit ac singulare et noto loco a nobili scriptore dictum, veluti *κἂν ἐν οἰκίσκῳ τις αὑτὸν καθείρξας τηρῇ*, quae verba Demosthenis in ea re multorum imitatione celebrata sunt. Tenendum in genere hoc omnino id est quod paulo ante diximus, *eum qui sic aliena verba admisceat suis et cupere et dare operam ut ea imitatio aliqua appareat et pelluceat et agnoscatur;* haud secus atque is qui poëtae versiculum *παρῳδεῖ* perdit operam apud eum qui *τὸν παρῳδούμενον ςίχον* aut ignorat aut non meminit. Quantum igitur venustatis et leporis (ut redeam illuc unde digressus sum) peribit ei, qui non commode meminerit Demosthenis esse verba: *καὶ ἔτι ἡ τῶν πραγμάτων αἰσχύνη οὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημία τοῖς γε σώφροσιν*, quibus nil ingeniosius et elegantius Iulianus in illa praesertim fortuna sua, in tanto discrimine, ad Athenienses scribens excogitare potuit.

Caeterum non est illud novum ac recens eruditorum vitium. Unum ex antiquioribus *γεύματος χάριν* apponere iuvat. Archinus dixerat: *Πᾶσι μὲν ἀνθρώποις ὀφείλεται ἀποθανεῖν ἢ πρότερον ἢ εἰς ὕςερον.* Arguitur furti a Clemente Alexandrino Stromat. VI. p. 749. Potter. quia Homerus dixerat prior:

Μοῖραν δ' οὔτινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν.

In idem crimen rapitur ab eodem Demosthenes, qui ab Homero *furatus est*, si Musis placet, hanc sententiam: *Πᾶσι μὲν γὰρ ἀνθρώποις τέλος τοῦ βίου θάνατος.* I nunc et quidquid dixeris cave ne id, ut caeteris placet, *imitatus*, ut Clementi videtur, *furatus* esse videaris.

In fine Epistolae unus locus superest qui labem concepisse videtur p. 287 D: *ταῦτα τοῖς τε ςρατιώταις τοῖς ἐμοῦ διῆλθον καὶ πρὸς κοινοὺς τῶν πάντων Ἑλλήνων πολίτας γράφω.* Nihil esset quod reprehenderes in hac scriptura: *καὶ πρὸς (ὑμᾶς ὡς πρὸς) κοινοὺς τῶν πάντων Ἑλλήνων πολίτας γράφω*, vel: *καὶ*

πρὸς κοινοὺς — πολίτας (ὑμᾶς) γράφω, sed *ὑμᾶς* omitti nullo modo potest: »*et* apud milites meos *disserui et* ad vos *scribo*, *qui communes Graecorum omnium cives estis.*" Quod eodem sensu dictum est atque id quod ab initio scripserat p. 270. B: Βούλομαι ὑμῖν τὰ κατ' ἐμαυτὸν ἀπαγγεῖλαι, ὅπως ὑμῖν τε καὶ δι' ὑμῶν τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι γένοιτο γνώριμα.

Transeo ad alium Iuliani librum, quem et ipsum soli Codici Vossiano debemus. Est in Editis Oratio VII, quae in Codice pag. 205. sic inscribitur:

Ἰουλιανοῦ αὐγούςου πρὸς ἡράκλειον κυνικὸν περὶ τοῦ πῶς κυνιςέον καὶ εἰ πρέπει τῷ κυνὶ μύθους πλάττειν: —

Gravi mendo laborat locus p. 204, B: τῶν συνειλεγμένων χάριν ὑπέμεινα· μᾶλλον δὲ ἡμῶν αὐτῶν ἕνεκα καὶ τοῦ δοκεῖν ὑπὸ δεισιδαιμονίας μᾶλλον ἢ διανοίας ἀσεβοῦς καὶ λελογισμένης ὥσπερ αἱ πελειάδες ὑπὸ τῶν ῥηματίων σοβηθεὶς ἀναπτῆναι. In Codice est διανοίας εὐσεβοῦς, non ἀσεβοῦς, sed ευ scriptum noto nexu, nisi hoc agis, α esse videtur, ut visum est illis qui apographa confecerunt et Codicem conferenti Spanhemio. Saepissime ita peccatum est et apud alios et in ipso Iuliano. Nihil est tam absurdum quod scribae non concoquant, veluti p. 17. D. ubi Iulianus clades commemorat quas Romani in bellis Parthicis acceperunt: postquam Antonium et Crassum nominasset ita pergit: τί δὲ χρὴ τῶν δευτέρων ἀτυχημάτων μεμνῆσθαι καὶ τῶν ἐπ' αὐτοῖς τοῦ καιροῦ (egregie Petavius τοῦ Κάρου) πράξεων, ὥσπερ (leg. ὅσπερ) μετὰ τὰς συμφορὰς ᾑρέθη ςρατηγός. Quid igitur eo facias qui illo loco pro ἀτυχημάτων dare potuerit εὐτυχημάτων, quod Spanhemius affert? Omnino ubi ἀ et εὐ confunduntur ubique necessario sententia fit absurda et in contrarium vertitur praeter scriptoris mentem. Itaque confidenter ubicumque sententia ευ pro α requirit contemnes librorum testimonia. Sed residet in iisdem verbis alterum mendum: iterum Iulianus contrarium quam quod dixerat a scribis coactus est dicere. Emenda enim: ἡμῶν αὐτῶν ἕνεκα τοῦ (μὴ) δοκεῖν — ὑπὸ τῶν ῥηματίων σοβηθεὶς ἀναπτῆναι, deleta vocula καὶ post ἕνεκα et inserta negatione μή, quam et alibi saepius intercidisse sententia clamat. Bis in versione verum restituit Petavius, »nostra potius causa — ac *ne* superstitione magis quam *pia* et cogitata ratione commotus viderer — evo-

lasse." qui tamen vitiosum καὶ in ἕνεκα καὶ retinuit, quasi non *una* causa sed *duae* redderentur. Continuo sequitur in Edilt.: ἔμελλον δὲ ἐκεῖνο πρὸς ἐμαυτὸν εἰπεῖν, ridicule. Vera lectio in Codice est: ἔμενον — εἰπών. Spanhemius εἰπὼν vidit, ἔμενον pro ἔμελλον non vidit. Deinde e Codice recipe: ἀνάσχου (καὶ) κυνὸς ληροῦντος, sed nil iuvat liber in verbis mendosis: οὔ πρῶτον ἀκούεις τῶν θεῶν βλασφημουμένων. Repone: οὐ νῦν πρῶτον ἀκούεις.

Pag. 205. B. editur ὁποίας καὶ τίνας χρὴ ποιεῖσθαι τὰς ὑποθέσεις τῶν μύθων, sed in Codice est τὰς διασκευὰς τῶν μύθων, sed prope evanida scriptura est, quam quum non expediret is, qui olim Codicem descripsit, ὑποθέσεις de suo supposuit. Tum corrige: εἴ τι ἄρα καὶ φιλοσοφία προσδεῖται τῆς μυθογραφίας, pro εἴ τις, quod in Codice liquido scriptum est. Trita sunt προσδεῖσθαί τι et προσδεῖσθαι οὐδέν.

Lepide excogitavit Iulianus quod legitur p. 205. C: οὐ μᾶλλον εὕροι τις ἂν ἢ εἴ τις ἐπιχειρήσειε τὸν πρῶτον σπαρέντα ἢ χρεμψάμενον ἀναζητεῖν. Quam multa eruditi sedulo indagant quae non minus frustra quaeruntur. Manifesto mendosum est σπαρέντα, et ridiculus est Spanhemius qui sanum esse credens ita vertit: »quis primus *sementem fecerit*" pueriliter confundens ὁ σπαρείς et ὁ σπείρας. Wyttenbachius in *Epist. Crit.* p. 17. πτάραντα apud Suidam repertum *veriorem* lectionem esse scribit. Est certe aliquanto verae lectioni propior sed non vera, quia πτάρας barbarum est pro πταρών, quod repone: τὸν πρῶτον πταρόντα ἢ χρεμψάμενον. Graeca sunt πτάρνυμαι et ἔπταρον et ἐπιπτάρνυμαι, ἐπέπταρον, sed multae sunt formae vitiosae a Graeculis et semidoctis formatae πταίρω, πτάρομαι, πτάρνομαι, πτάρνυμι et sim. quae omnia non sunt unius assis. Saepissime peccatur in participio. Solum Graecum est πταρών, sed depravatur in παρών, πταρέντος, πτάραντος et σπαρέντος, quae merae sunt scribarum hallucinationes aut Graeculorum antiquam formam ignorantium παραδιορθώσεις. Lepidum est Diogenis dictum qui superstitioso homini minitanti: μιᾷ πληγῇ τὴν κεφαλήν σου διαρρήξω, respondit: ἐγὼ δέ γε πταρὼν ἐξ ἀριστερῶν τρέμειν σε ποιήσω, apud Diog. Laërt. VI. 48. ubi libri tantum non omnes παρὼν habent sine sensu.

Ineptam lectionem p. 205. D: ἡμεῖς ἐν Θρᾴκῃ pro ἱππεῖς docti homines castigarunt. Quam nihil cogitat qui pro ἱππεῖς in tali loco ἡμεῖς dare potest. Post pauca Codex τό γε ἐξ ἀρχῆς servat pro τότε. Recte. Deinde εὕρημα dederat Iulianus, non εὕρεμα. Graeculi sic grassantur, ut in Bekkeri Anecdot. p. 58, 5. dederunt Παλαμηδικὸν τοὐξεύρεμα, sed Eupolis, unde haec sumta sunt, recte dederat:

Παλαμηδικόν γε τοῦτο τοὐξεύρημα καὶ σοφόν σοι,

apud Athenaeum p. 17. D.

Nondum explere possum lacunas loci p. 206. C. quoniam nunc Chemicorum venenis oblita verba nullo modo dispici possunt: sed ὁ τρώσας καὶ ἰάσεται et futurum esse spero ut eadem arte vetus scriptura in lucem revocetur. Hoc solum video ἀντὶ τῆς θεοῦ pro ἀντὶ τοῦ θεοῦ liquido scriptum esse, praeterea τὰ ὑπ(ηνέμια) quodammodo pellucet.

Quum haec scriberem cum paucis libris rusticans Suidae inspiciendi non erat copia. Suidas huius orationis locos complusculos servavit integriores, in his hunc quoque in v. Ὑπηνέμια. Recte vidi ὑπηνέμια in Codice Vossiano latere: reliqua sic supplenda sunt: γίγνεται γὰρ ἐντεῦθεν αὐτῷ τὰ ὑπ(ηνέμια καὶ τερατώδη) ταυτὶ τῆς ἀληθοῦς ἐπιςήμης οἷον εἴδωλα ἄττα καὶ σκιαί. (πράττουσι γοῦν) πρὸ τῆς τῶν ἀληθῶν ἐπιςήμης τὰ ψευδῆ. Reliqua ex ipso Codice aliquando resarcientur.

Expunge praepositionem praepostere insertam p. 207. A: τῷ μὴ πρὸς παῖδας ἀλλὰ πρὸς ἄνδρας πεποιῆσθαι καὶ μὴ [πρὸς] ψυχαγωγίαν μόνον ἀλλὰ καὶ παραίνεσιν ἔχειν τινά.

Appellatur Aesopus p. 207. C: δοῦλος οὐ τὴν τύχην μᾶλλον ἢ τὴν προαίρεσιν. Nil mali suspicatus Petavius vertit: »*non fortunae conditione magis quam ingenio servus.*" Res ipsa tantum non clamat Iulianum *plane contrarium* debuisse dicere. Quis fuit umquam minus *ingenio servus* quam Aesopus? Exime quantocyus absurdam negationem et sic locum refinge: δοῦλος τὴν τύχην μᾶλλον ἢ τὴν προαίρεσιν. Deinde lacunas duas ex Codice sic exple: οὐκ ἄφρων μὲν οὐδὲ κατ' αὐτὸ (τοῦτο) ἀνήρ. ᾧ γὰρ ὁ νόμος οὐ μετεδίδου παρρησίας τούτῳ προσῆκον ἦν (ἐσκιαγραφημένας) τὰς συμβουλὰς καὶ πεποικιλμένας ἡδονῇ καὶ χάριτι παραφέρειν. Scriptura Codicis olim sic expalluerat ut

ἐσκιαγραφημένας vix appareret et a describentibus omissum etiam a Spanhemio negligeretur.

Hic quoque locus apud Suidam v. *Αἴσωπος* servatus est integer. *Σάμιος δοῦλος οὐ τὴν τύχην μᾶλλον ἢ τὴν προαίρεσιν* usque ad *κολακεύειν ἅμα καὶ θεραπεύειν τὸν δεσπότην ἀναγκαζόμενος.* Suidae lectiones omnes ad amussim cum Codice Vossiano conveniunt.

Novum socordiae specimen videbis p. 208. A. in verbis *τοῦ προσλαβεῖν τι παρὰ τοῦ ὠνησαμένου κακόν.* Petavius *τὸν ὠνησάμενον* *herum* esse putavit, qui suis sibi nummis servum emisset, namque apud sequiores *ὠνήσασθαι* ponitur pro *πρίασθαι, ἀγοράσαι.* Non cogitavit sic perfectum requiri *ὁ ἐωνημένος*, ut *hera* appellatur *ἡ κεκτημένη.* Aristophanes Pluti initio:

τοῦ σώματος γὰρ οὐκ ἐᾷ τὸν κύριον
κρατεῖν ὁ δαίμων ἀλλὰ τὸν ἐωνημένον.

In Vossiano est *παρὰ τοῦ ὀνηναμένου*, quod stulte nescio quis in *ὠνησαμένου* depravavit. Emenda *παρὰ τοῦ ὀνιναμένου*, id est *παρὰ τοῦ ὠφελουμένου*, *ab eo cui prosit.* Infelix in libris verbum est *ὀνίνημι* et *ὀνίναμαι* et multis corruptelis obnoxium.

Dele articulum p. 208. C: *ἴσως ὁ μὲν λόγος οὔ φησι δεῖν — [ἡ] συνήθεια δὲ αὐτῷ* (lege *αὐτῶν*) *γέγονεν.* Et ratio et usus loquendi articulum respuunt.

Supple lacunam p. 209. A: *Εἰ δ' Ἀντισθένης — ἔνια διὰ τῶν μύθων ἀπήγγελλε (μή τοι) τοῦτό σε ἐξαπατάτω.* Vix apparet in Codice *μήτοι*: lege *μή τι.*

Pessima scriptura est p. 209. D: *ἄρ' οὐ τοὺς ταῦτα ἐπαινοῦντας — ἐχρῆν οὐ θύσθλοις πολεμουμένους — λίθοις δὲ βαλλομένους ἀπολωλέναι*; Quis in tali re ferre potest *πολεμεῖσθαι*? Unum tantum est verbum Graecum huic rei appositum, quod sic reposuerim: *οὐ θύσθλοις παιομένους — λίθοις δὲ βαλλομένους.*

Novum et inauditum est quod legitur p. 210. B: *οἱ δ' ἀναπατοῦσιν ἐν τῷ μέσῳ.* Credisne *ἀναπατεῖν* pro *περιπατεῖν, περινοστεῖν* poni posse? Mira et portentosa narrant Grammatici: *ἀναπατεῖν* esse *ἄνω που οἰκήματος ἀργοῦντα κεῖσθαι*, itaque nihil minus quam *ambulare*: alii *ἀναπατεῖν* idem quod

καταπατεῖν narrant significare. Vid. Dindorf. ad Steph. Thes. in v. Merae hae nugae sunt. Apud Iulianum excidisse quaedam suspicor in hunc modum supplenda: *οἱ δ' ἀνα(στρέφονται καὶ περι)πατοῦσιν ἐν τῷ μέσῳ.*

Locum vicinum pessime mulcatum tractavimus supra p. 381.

Quod Spanhem. p. 211. A. e Vossiano affert *ἐπ' ἐκείνοις* fallitur: conspirat cum vulgata sed *ἐν ἐκείναις*, nempe *ταῖς τραγῳδίαις*, verum est.

Intelligi non possunt verba p. 211. C: *καὶ τρόπον εἰρῆσθαι τὸ π α ρ α χ ά ρ α ξ ο ν τὸ νόμισμα διὰ τῆς τοῦ γνῶθι σαυτὸν ἀποφάνσεως.* Intelligam locum sic scriptum: *τρόπον εἰρῆσθαι τοῦ π α ρ α χ α ρ ά ξ α ι τὸ νόμισμα* et (deleto *τοῦ*) *διὰ τῆς γνῶθι σαυτὸν ἀποφάνσεως* i. e. *ὁ θεὸς ἀποφηνάμενος Γ ν ῶ θ ι σ ε α υ τ ὸ ν εἴρηκε τίνα τρόπον δέοι παραχαράξαι τὸ νόμισμα.*

Post pauca p. 211. D. scribe: *ὅς γε αὐτῷ πεισθείς*, pro *ὅστε.*

Pro *ἐρρέθη* p. 212. C. in Codice etiam peius *ἐρέθη* scriptum est. Unice verum et Graecum est *ἐρρήθη*. Faex Graeculorum *ἐρρέθην* coepit dicere. Decepit istos, credo, fallax quaedam analogiae species in *ἠρέθην* et *εὑρέθην*. Post pauca pro: *Ἀλέξανδρον δὲ καὶ ἥκειν κέλευε παρ' ἑαυτὸν εἰ οὕτω ὁ Δίων*, in Codice scriptum est: *ἀλέξανδρον δὲ ἥκειν ἐκέλευε παρ' ἑαυτὸν ε ἴ τ ῳ π ι σ ὸ ς ὁ Δίων*, sed verba *εἴ τῳ πιστὸς* vix amplius apparent: deinde pro: *ἃ δὲ πρὸς Ἀλέξανδρον γέγραφεν* in Codice perspicue scriptum esse video: *ἃ δὲ πρὸς Ἀ ρ χ ί δ α μ ο ν γέγραφεν.* Tum expunge *γάρ* in verbis: *ἀλλὰ [γὰρ] καὶ ἐν τοῖς ἔργοις.*

Manifesto mendosum locum infeliciter homines docti tentarunt p. 213. D: *π ᾶ σ α ι γὰρ ἑκατόμβαι τῆς ὁσίας εἰσὶν ἀντάξιαι, ἣν καὶ ὁ δαιμόνιος Εὐριπίδης ὀρθῶς ὕμνησεν εἰπών·*

Ὁσία ποτνία θεῶν, ὁσία.

quid enim prodest scribere: (*οὐκ*) *εἰσὶν ἀντάξιαι*, quum non sit illa Graeca oratio: *πᾶσαι ἑκατόμβαι τῆς ὁσίας οὐκ εἰσὶν ἀντάξιαι* pro »*nullae* hecatombae cum sanctitate comparandae sunt" ut vertit Petavius. Correcta una litterula lege: *π ό σ α ι γὰρ ἑκατόμβαι*, quemadmodum et supra vidimus *πόσης* in *πάσης* depravatum. Euripidis locus exstat in Bacch. 370:

Ὁσία πότνα θεῶν, Ὁσία δ' ἃ κατὰ γᾶν
χρυσέαν πτέρυγα φέρεις κτέ.

Lineola omissa turpe vitium peperit p. 214. A: *τοιούτω δὲ τὼ ἄνδρε τώδε γενομένω τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς οὐκ ἀκροατήρια συνεκροτεῖτο οὐδὲ — δι' εἰκόνων — τοῖς φίλοις συνεγίγνεσθον.* Vera lectio est ΣΥΝΕΚΡΟΤΕΙΤŌ, id est *συνεκροτεῖτον*, ut statim *συνεγίγνεσθον.* Ne dubites memento *συγκροτεῖσθαι* pro *συγκροτεῖν* non minus esse barbarum quam *τὼ ἄνδρε τώδε συγκροτεῖ* pro *συγκροτεῖτον.* Restituta iam Iuliani manu gravis error notandus est quem adversus antiquae linguae Atticae usum Iulianus commisit. Videtur sibi Iulianus quum frequentissime *dualibus* utitur purus putus Atticus. Dualium usus olim apud Atticos frequentissimus, apud reliquos Graecos praeterquam in paucissimis formis plane ignotus, lapsu temporis prorsus erat intermissus. Nemo de populo has formas usurpabat aut noverat. Eruditi ex scriptis Veterum dualium usum *recoquebant*, et Iulianus ubi dicit: *τὼ ἄνδρε τώδε γενομένω τοιούτω* utitur oratione dudum intermortua *καὶ ὡς ἐπὶ Περικλέους διαλέγεται.* Istiusmodi lingua artificialis et ex antiquorum sedula lectione conflata non semper sibi cavet ab erroribus quibusdam nonnumquam perineptis, ubi seri imitatores priscae linguae, quam referre satagebant, usum ac rationem non satis perspexissent. Ostendimus istiusmodi errores saepe apud alios, ostendemus alio tempore complures apud Iulianum, nunc hunc ipsum errorem animadverte. Dicebant Attici in praesenti tempore *φατόν*, *φατόν*: *συγκροτεῖτον*, *συγκροτεῖτον*: *λέγετον*, *λέγετον*, et similiter in futuris et perfectis: *ὀλεῖτον*, *ὀλεῖτον*: *ἴστον*, *ἴστον*: *τέθνατον*, *τέθνατον.* Utriusque personae *una et eadem forma est* in — *τον* exiens. Eodem modo in imperfectis, aoristis et plusquamperfectis *una est atque eadem* utriusque personae *forma* exiens in -*την*, *ἐλεγέτην*, *ἐλεγέτην*: *εἰχέτην*, *εἰχέτην*: *εἰπέτην*, *εἰπέτην*: *ἤστην*, *ἤστην* et sim. Huius rei notio et observatio per multa saecula intermissa perierat, et nata erat opinio perversa, quam pueri omnes imbibimus, secundas personas in imperfectis, aoristis et plusquamperfectis in — *τον* exire, tertias in — *την.* Antiquior etiam est opinionis error eorum qui utrique personae terminationem utramque — *τον* et — *την* communem esse putabant, in quem errorem Iulianus ipse est implicitus, quum scriberet: *τὼ ἄνδρε τώδε* — *συνεκροτεῖτον καὶ συνεγίγνε-*

σθον, quae formae sunt (quod cum Iuliani pace dictum esto) prorsus barbarae et a Graecorum usu alienae. Athenienses dicebant *συνεκροτείτην* et *συνεγιγνέσθην*, non tantum in *tertia* persona sed etiam in *secunda*, ut primus omnium acutissime animadvertit et luculenter demonstravit Petrus Elmsleius ad Aristophanis *Acharnenses* vs. 733.

Ne quid tamen dissimulem, est aliquid rationis cur credamus non semel sed bis Iuliani scripturam depravatam esse et olim ΣΥΝΕΚΡΟΤΕΙΤΗΝ et ΣΥΝΕΓΙΓΝΕΣΘΗΝ fuisse in libris, deinde invectum — ΕΙΤΟΝ et — ΕΣΘΟΝ, et sic demum neglecta lineola *συνεκροτεῖτο* esse natum. Nam primum caeteris omnibus locis apud Iulianum occurrit terminatio *tertiae* personae in — *την* et — *σθην*, veluti p. 229. B: *ἀλλὰ τούτου μὲν εἰπέτην* (ἡ 'Οσιότης ξὺν τῇ Δίκῃ), ὦ πάτερ, αὐτὸς εἶ κύριος, et p. 253. C: *ἐν ᾗ πρότερον 'Ηρακλῆς καὶ Διόνυσος ἐγενέσθην*, et p. 318. C: *τοῦ ὑμετέρου πόματος ἐραςαὶ τὼ ἄνδρε ἐγενέσθην*, ubi emenda *πώματος* et *ἐραςά*. Simili- p. 107. A: *Φίλιππος καὶ ὁ τούτου παῖς ἀρετῇ διηνεγκάτην πάντων*, et p. 335. D: *τὸν Καίσαρα ὁ μέγας Ἄρης ἥ τε Ἀφροδίτη παρ' ἑαυτοὺς ἐκαλεσάτην*. Praeterea et in *Caesaribus* p. 308. A. ubi editur *χρυσοθρόνω δὲ παρ' ἑκάτερον ἐκαθιζέτην*, in Vossiano est, non quod Spanhemius narrat *ἐκάθεζον*, sed *ἐκαθέζετον*. Itaque probabile esse iure dixeris etiam illo loco sic esse erratum et Iulianum dedisse *τὼ ἄνδρε — συνεκροτείτην καὶ συνεγιγνέσθην*.

Emenda p. 214. B: *αὐτοὶ πρῶτοι ἐφαίνοντο* pro *πρῶτον*. Sine vitio legitur statim: *πρῶτοι τὴν εὐτέλειαν ἤσκουν*, et: *ᾤκουν αὐτοὶ πρῶτοι τὰς ἀγοράς*, et omnino in talibus quamquam necessario requiritur adiectivum, librarii *πρῶτον* supponere assolent.

Non est in Codice p. 215. B. *τῇ προαιρέσει τὸ συνεχές*, ut Spanhem. refert, nam scriba suprascriptis notis numeralibus *β*, *α* correxit errorem.

In iis quae continuo sequuntur duplex vitium inest. Editur: *περὶ τοῦ ποδαποὺς εἶναι χρὴ τοὺς πλαττομένους τὸν μῦθον ἐφεξῆς σκοπῶμεν*. Nil suboluit Petavio quum verteret: »considerenus cuiusmodi *illos* esse deceat *qui fabulam comminiscuntur*.” Ne dicam non esse hoc considerandum, sed *quales*

esse *fabulas* oporteat *quae fingantur*, duplex gravis error contra dicendi usum ea verba obsidet. Non enim πλάττεσθαι μύθους sed πλάττειν Graece dicitur, et *fabulam fingere* Graece sonat πλάττειν μῦθον, non τὸν μῦθον. Lenissima medicina utrique malo medebitur: emenda τοὺς πλαττομένους τῶν μύθων, *fabulas quae fingantur*, id ipsum enim postulat loci sententia. Praeterea ποδαπούς non est sanum. Sequiores pro ποῖος dicebant ποταπός, quod passim scribae in veterem formam ποδαπός refingere consuerunt. Ποδαπός summa constantia dicitur ubi de patria quaeritur unde quis sit oriundus, *cuias?* Ποταπός est plane idem quod ποῖος, sed non est illud vocabulum antiquum et apud solos sequiores frequentissime occurrit. Pauca ex Iuliano exempla haec inspice: p. 59. C: ποταπὴν γνώμην εἶχεν ὑπὲρ τῶν παρόντων; p. 96. A: ποταπὸν δὲ χρῆμα λοιδορία; p. 232. A: ποταπὸς οὖν τίς σοι ὁ κληρονόμος φαίνεται; ποταποὶ δ' αὖ οἱ ποιμένες τε καὶ βουκόλοι; p. 240. C: ποταποὺς εἶναι χρὴ τοὺς λόγους οἳ τὰς ἀλγηδόνας ἀφαιρήσουσι τῶν ψυχῶν; p. 262. C: ποταπόν ἐστι τἀδίκημα τεθεαμένος. p. 291. B: φοιτᾷ πρὸς τὸν νεών. μετὰ ποταποῦ συνειδότος; Idem in ποδαπός depravatum est p. 236. D: ποδαπὸς δ' ἦν ἐν τούτοις 'Αριστοτέλης; et in *Caesaribus* p. 306. C: τίς δὲ καὶ ποδαπὸς ὁ μῦθος; et in Iuliani fragmento apud Cyrillum p. 86. A: ποδαπῇ τινι φήσομεν χρῆσθαι διαλέκτῳ; ἆρα ἀνθρωπείᾳ; et ibid. p. 57. E: τίνα καὶ ποδαπὴν ποιεῖται δημιουργίαν ὁ θεός. Caeterum vide Phrynichum verissima praecipientem p. 56. Lob., ex cuius reprehensione apparet in vitiosam Graeculorum συνήθειαν irrepsisse ποδαπός pro ποῖος; id quod ex Codicum vitiis confirmatur. Cavendum est autem diligentissime ne Graeculorum errores affricentur antiquioribus, quorum scripta isti ad suum loquendi genus refingebant. Parum cavisse videri Lobeckium lecta eius annotatione non dubitabis pronuntiare.

Scio esse qui nuper demonstrare sategerint ποδαπός pro ποῖός τις recte dici et etiam apud Veteres eo sensu positum occurrere. Quando Latine *cuias* pro *qualis* dici potuisse demonstratum erit, Graece quoque ποδαπὸς εἶ; pro ποῖός τις εἶ; credam a sano scriptore esse dictum. Non cogitarunt qui hanc perversam opinionem exemplis quibusdam munire conati sunt in

nonnullis genus et indolem ex patria cognosci, veluti in *vinis* quaeri solet: ποδαπὸς ὁ Βρόμιος; Χῖος ἢ Λέσβιος; cuius rei exemplum est apud Alexidem Athenaei p. 431. A.

ἡδύ γε τὸ πῶμα. ποδαπὸς ὁ Βρόμιος; Τρύφη.
— Θάσιος.

Nemo umquam esset abusus loco ex oratione I. κατ' Ἀριστογείτονος (quae mihi semper Hyperidis oratio esse visa est) p. 782, 8, si huius rei memor fuisset. Verba Oratoris haec sunt: τί οὖν οὗτός ἐστι; κύων νὴ Δία, φασί τινες, τοῦ δήμου. ποδαπός; οἷος οὓς μὲν αἰτιᾶται λύκους εἶναι μὴ δάκνειν, ἃ δέ φησι φυλάττειν πρόβατα αὐτὸς κατεσθίειν. Scilicet ut in *vinis* sic in *canibus* quoque apud Graecos indoles e patria cognoscebatur. Luculenter hoc intelligitur e ioco Diogenis, qui interrogatus: ποδαπὸς εἶ κύων; respondisse fertur: πεινῶν Μελιταῖος, χορτασθεὶς δὲ Μολοττικός, apud Diogenem Laërtium VI. 55. Praeterea quis tam hospes est in Graecorum litteris ut nesciat certos mores, certa vitia certis regionibus, oppidis et in Attica certis δήμοις popularibus iocis attribui solere, et quia quisque patriam resipere creditur ποδαπὸς εἶ; vel ποδαπὸς οὑτοσὶ ἄνθρωπος; et similia passim ita quaeruntur ut ex patria mores et ingenium colligantur. Scatent exemplis Comici, sed satius est haec verba Dicaearchi apponere ex *Descriptione Graeciae* (Tom. I. p. 104. in Mulleri Geogr. Minor.) ἱστοροῦσι δ' οἱ Βοιωτοὶ — τὴν μὲν αἰσχροκέρδειαν κατοικεῖν ἐν Ὠρωπῷ, τὸν δὲ φθόνον ἐν Τανάγρᾳ, τὴν φιλονικίαν ἐν Θεσπιαῖς, τὴν ὕβριν ἐν Θήβαις, τὴν πλεονεξίαν ἐν Ἀνθηδόνι, τὴν περιεργίαν ἐν Κορωνείᾳ, ἐν Πλαταιαῖς τὴν ἀλαζονείαν, τὸν πυρετὸν ἐν Ὀγχηστῷ, τὴν ἀναισθησίαν ἐν Ἁλιάρτῳ. Hinc igitur tam saepe ποδαπὸς τὸ γένος; vel ποδαπὸς εἶ; cum irrisione quadam quaeritur. Audi modi Alexidem apud Athen. pag. 386. A:

τί λέγεις σύ; ποδαπὸς οὑτοσὶ
ἄνθρωπος; οὐκ ἐπίστασαι ζῆν.

quibus similia apud Aristophanem occurrunt. Perspicuum est in his omnibus ποδαπός naturam suam non exuere sed ubique primitivam significandi potestatem retinere.

Post pauca p. 215. B. scribe ὁποίᾳ τινὶ φιλοσοφίᾳ προσήκει ἡ μυθογραφία pro προσῆκεν.

Editorum incuria excidit negatio p. 215. B. *ὀλίγοι δὲ καὶ τῶν μετ' ἐκεῖνον*, Codex *οὐκ ὀλίγοι δὲ καὶ*. Expalluit *οὐκ*, sed nullo negotio tamen cernitur.

Excidit *προσήκει* p. 216. D: *φανεροῦ δὲ ἤδη γενομένου τίνι καὶ ποίῳ φιλοσοφίας εἴδει καὶ μυθογραφεῖν ἔσθ' ὅτε * *. πρὸς γὰρ τῷ λόγῳ μαρτυρεῖ κτέ.* Nullum est in Codice lacunae indicium, sed facile senties ad sententiae integritatem *προσήκει* addi oportere.

Recipe ex Codice p. 217. A. *μετά τινος ἐμμελείας* pro *ἐπιμελείας* et *ἐχρῆν* pro *ἔχρην*. Vitiose, ut passim alibi, in Cod. et Edilt. scribitur *ἡρακλέος* pro *ἡρακλέους*.

Flosculus ex Homero periit p. 217. B. *ὃν ἐγὼ μετὰ τοὺς θεοὺς ἐξίσης Ἀριστοτέλει καὶ Πλάτωνι ἄγαμαι τέθηπά τε.* Ex Odyss. Z. 168:

ὥς σε, γύναι, ἄγαμαί τε τέθηπά τε δείδιά τ' αἰνῶς.

emenda: *ἄγαμαί (τε) τέθηπά τε.*

In explicandis fabulis oportere scribit Iulianus p. 217. C: *μὴ τοῖς αὐτόθεν γενομένοις πιστεύειν ἀλλὰ τὰ λεληθότα περιεργάζεσθαι.* Non dices facile quae sint in fabulis *τὰ γενόμενα*, quibus non sit credendum. Si non statim reperis quid corrigendum sit facile id expiscaberis ex p. 219. A: *ὑπὸ τῶν ἐν αὐτῷ λεγομένων τῷ μύθῳ διδασκόμενοι κτέ.* nempe *τοῖς αὐτόθεν λεγομένοις πιστεύειν.*

Revoca ex Codice particulam p. 218. A. *ἀλλά μοι θεοὶ μὲν ἐκείνων καὶ ὑμῶν (δὲ) τοῖς πολλοῖς κτέ.*

Eximia lectio a Spanhemio neglecta est p. 219. A: *ὡς ἂν — ὑπὸ τῶν ἐν αὐτῷ λεγομένων τῷ μύθῳ διδασκόμενοι τὸ λανθάνον μυοῦσθαι καὶ πολυπραγμονεῖν — προθυμηθεῖεν.* Nihili est *μυοῦσθαι*. Liquido in Codice scriptum est *μῶσθαι*, quod verbum priscum et cascum pro *ζητεῖν* et aliunde satis notum est et e Platonis Cratylo p. 406. A. Vera lectio exstat apud Suidam v. Μῶσθαι.

Ut saepius alibi reponendum est p. 219. B: *ὥσπερ — οὕτω δή* pro *οὕτω δέ*. Eadem medicina utendum p. 225. C. et p. 237. C.

Pag. 220. A. recipe ex Cod. *ἐμοί τε καὶ ὑμῖν ἵλεως Ἡρακλῆς εἴη*, pro *ἔμοιγε — Ἡρακλῆς ἵλεως.*

Pag. 220. B. Codex *τεμὼν τὸν αὐτοῦ μηρὸν * * ῥάπτει*, in

qua lacuna latet *ἐρράπτει*, *insuit*. Deinde ita scriptum est: *τὸ λιθύραμμα* (sic) *δὲ αὗται προσεπᾴδουσαι τὸν διθύραμβον ἡμῖν εἰς φῶς προήγαγον*. Tum: *εἵποντο γοῦν οὐ ναῦς αὐτῷ καθάπερ ἡρακλεῖ οὐδὲ ἰλεὸς οὐδ' ὁ τελαμὼν οὐδ' ὕλλας οὐδ' ἄβδηρος ἀλλὰ σάτυροι κτέ*. quae sic leviter emendanda sunt: *οὐδὲ Ἰόλεως — οὐδ' Ὕλας*. Nihil vidit in his Spanheimius, qui pro *προσεπά | δουσαι* sibi visus est *προσκυε | δουσαι* videre, nec reliqua expedire potuit.

Nonnihil video pellucere p. 221. C: nempe *τὴν κύησιν* pro *τὴν κύουσαν*, et: *τὸ ἀκριβὲς τυχὸν δὲ καὶ οὐκ ἐθέλοντα τὸν κρύφιον ἅμα καὶ φανερὸν θεὸν ὥσπερ ἐν θεάτρῳ προβάλλειν ἀκοαῖς ἀνεξετάστοις καὶ διανοίαις κτέ*. Deinde p. 221. D: *τάς τε ἐμὰς καὶ* (*τὰς*) *ὑμετέρας ἐκβακχεῦσαι φρένας*. Vix apparet *τὰς* in extremo versu. Necessarium esse evincit loquendi usus.

Conspirat Codex cum vulgatae vitio p. 222. C: *ἀλλά με πάλιν οὐκ οἶδ' ὅστις θεῶν ἐπὶ ταῦτ' ἐβάκχευσεν οὐ προειδόμενον*. Vera lectio est *οὐ προελόμενον*.

Pag. 223. A. in Codice apparet: *τὴν τελεστικὴν καὶ μυσταγωγὸν φιλοσοφίαν τὰ * * * * παντὸς μᾶλλον κτέ*. nullo negotio expleri lacuna potest *τὰ* (*μὲν ῥήματα*) *παντὸς μᾶλλον κτέ*. Recte etiam servat Codex p. 223. D: *οἱ δι' ὑμᾶς* pro *οἱ δ' ὑμᾶς*.

Emenda p. 224. A. *νυνὶ δὲ αὐτὸ ἔοικα καὶ γράψειν* pro *γράφειν*. In *ἀποτακτιστὰς* macula obscurat quatuor ultimas litterulas: *ἀποτακτ* tantum liquido legitur.

Errore perridiculo scribitur p. 224. C: *τί χρηστὸν ἐκ τούτων ὑμῖν ἐγένετο, μᾶλλον δὲ καὶ ἡμῖν τοῖς ἀνθρώποις*; quod ita dicitur quasi isti non essent et ipsi *homines*. Emenda: *καὶ ἡμῖν τοῖς ἄλλοις*; Facile *ἄλλοις* in *ἀνοις* id est *ἀνθρώποις* abire alibi non semel ostendimus.

Misere laborat interpunctio et egregia Codicis lectio a Spanhemio est praetermissa p. 225. B. ubi sic lege: *Πῶς δὲ καὶ γέγονεν ὑφ' ὑμῶν εὐκαταφρόνητος ἡ φιλοσοφία; Τῶν ῥητορικῶν οἱ δυσμαθέστατοι καὶ οὐδ' ὑπ' αὐτοῦ τοῦ βασιλέως Ἑρμοῦ τὴν γλῶτταν ἐκκαθαρθῆναι δυνάμενοι, φρενωθῆναι δὲ οὐδὲ πρὸς αὐτῆς τῆς Ἀθηνᾶς σὺν τῷ Ἑρμῇ*. Pro *φρενωθῆναι* editur nullo sensu *φανερωθῆναι*. Diserte et liquido scriptum est in Codice *φρενω* supra *θν* cum circumflexo.

Pag. 225. B. pellucet *θράσος * * της * * ἁπλῶς τὰ τοιαῦτα*,

deinde *ἐπὶ τὴν ἀρετὴν * * ὄφελον καὶ ὑμεῖς*. Quod editur *ἐπὶ τὴν ἀρετὴν* (*εἰσιοῦσιν*) de nihilo fictum est. Deinde apparet: *ῥᾷον ἂν δι' ἐκείνης ἢ * * * * ἤλθετε*, excidisse patet *διὰ ταύτης*.

Pag. 226. B: *ἐπιβλέπει τοὺς ἄλλους*

Ἄτης ἐν λειμῶνι κατὰ σκότον ἠ λ ά σ κ ο ν τ α ι.

nil mutat Codex, sed manifesto requiritur: *ἠλάσκοντας*, id est *πλανωμένους*. Versus est Empedocleus apud Karstenium p. 88.

Pag. 226. C. pellucet *καὶ νομίζειν αὐτὸ κατὰ τὸν ἡράκλειτον * * * ἐκβλητότερον*, nihil aliud excidit quam *κοπρίων*. Notum est omnibus Heracliti dictum: *νέκυες κοπρίων ἐκβλητότεροι*, quod Iulianum in suam rem convertisse ex reliquiis scripturae manifestum est. In sqq. haec tantum elicio: *ἀποπληροῦν ἕ ω ς ἂ ν * * * * ὥσπερ ὀργάνῳ τῷ σώματι κτέ.* Tum liquido scriptum est: *ἐπανάξω* (*δὲ*) *ὅθεν ἐξέβην*, deinde non difficulter elicui: *ἐπειδὴ γὰρ τοὺς μύθους προσήκει πρὸς παῖδας ἤτοι τῷ φρονεῖν κἂν ἄνδρες ὦσιν.*

His demum scriptis Suidam inspicere licuit qui in v. *Ἡράκλειτος* locum Iuliani integriorem attulit: *ὅτι Ἡράκλειτος ἔφη ὀλιγωρεῖν πάντῃ τοῦ σώματος καὶ νομίζειν αὐτὸ κ ο π ρ ί ω ν ἐ κ β λ η τ ό τ ε ρ ο ν, ἐκ τοῦ ῥᾴστου δὲ α ὐ τ ῷ τὰς θεραπείας ἀποπληροῦν ἕ ω ς ἂ ν ὁ θ ε ὸ ς ὀργάνῳ τῷ σώματι χρῆσθαι ἐπιτάττῃ*, unde et reliquam loci labem resarcias.

Pag. 227. D: *ἐγένοντο δὲ αὐτῷ καὶ γυναῖκες πολλαὶ καὶ* [*παῖδες*] *ἐξ αὐτῶν καὶ θυγατέρες*: nullo modo *παῖδες* in Codice cerni potest. Res ipsa loquitur *υ ἱ ο ὶ — καὶ θυγατέρες* veram lectionem esse. Post pauca recte Codex exhibet: *ὅ π ω ς ἂν τις δύναιτο τὰ τοιαῦτα κτᾶσθαι*, sine sensu editur *ὅ π ο υ ἂν τις*.

Verum vidit Wyttenbachius p. 228. A. ubi editur: *π ρ ο σ α π έ λ α β ο ν δὲ καὶ οἱ ξυγγενεῖς — τῆς τῶν παίδων ἀνοίας καὶ ἀμαθίας ἀνέχεσθαι.* Nil iuvat Codex, sed verissimum est quod Wyttenbachius in *Epist. Crit.* p. 20. docuit *προσαπέλαυον* pro *προσαπέλαβον* restitui oportere, quo facto ultro excidit *ἀνέχεσθαι*, quod corrector nihili ad fulciendam sententiam de suo supposuit. Scribitur *β* in Codd. antiquioribus ea forma (*u*) ut *β* et *υ* vix nisi hoc agas distinguere possis, quae res plurimos peperit errores, etiam in Iuliani Codice in quo saepis-

sime β illa forma scribitur, ut in hoc ipso verbo προσαπέλαβον. Deinde in Codice recte legitur ἐπίμπλατο φόνων πάντα pro φόνου, et vitiose θνητῷ σιδήρῳ διελάγχανον pro θηκτῷ, quod sumtum esse ex Euripidis Phoenissis vs. 68:

θηκτῷ σιδήρῳ δῶμα διαλαχεῖν τόδε.

primus monuit Wyttenbachius. In Codicibus paulo antiquioribus η et κ simillimo ductu scribuntur, unde magna errorum multitudo nata est. Ex uno Hesychio vis exemplorum colligi possit. Inspice mihi Valckenaerii *Observationes ad aliquot Hesychii* λέξεις Ὁμηρικάς in *Miscellan. Observatt. Crit.* Tom. VIII. p. 157. sqq. ubi pro Ἐνιῆλαι: ἐμποδίζειν emendavit Ἐνικλᾶν et multa similia collegit. Hesychius in littera H suo loco posuit: Ἤρινε: χώριζε pro κρῖνε. Non miraberis amplius μυρίηαι pro μυρῖκαι et δάηε pro δάκε scribi potuisse, et ἐνίημον pro ἔνικμον v. Ἑρσήεντα, et Κρυερὸν: φριητόν pro φρικτόν, et multa eiusdemmodi menda ab iis commissa qui quae legunt non intelligunt, nam oculis quidem ineruditis η et κ distingui non possunt. Iuvat his unum ex ipso Iuliano addere. Legitur p. 132. B: ποιησόμεθα τῷ θεῷ τὰ ἐγκώμια. ῥητέον δ' ἔνθεν, sed legendum ἀρκτέον δ' ἐνθένδε. Recte Petavius: »*hinc igitur dicendi* sumamus exordium." hoc ipsum nunc Iuliano reddidimus.

Pag. 228. C. legitur quidem in Codice, ut Spanhem. refert μνημάτων δεήσει sed non vidit notas numerales β et α a librario supra scriptas, quibus ea verba transponenda esse monuit. Post pauca emenda: βεβηλουμένων ὁμοῦ τοῖς θείοις τῶν ἀνθρωπίνων, male Codex et Editt. τοῖς θεοῖς exhibent. Deinde corrige: ὅς σε ἀπολιπών pro ἀπολείπων.

Non expedio scripturam Codicis p. 229. A. ubi editur: ἔλαττον εἶναι ταύτης αἴτιον αὐτοῦ τῆς ξυμφορᾶς, sed in Codice est: ἔλαττον εἶναι * * τε αἴτιον κτἑ. duae vel tres litterulae in macula latent, τε liquido apparet.

Saepe in accentuum ratione peccavit scriba in vicinis pag. 229. B. nam ὑπεικάθειν dedit et ὦ πότνια φάτον. Editores ὦ ποτνία, φατόν, correxerunt, sed retinuerunt ὑπεικάθειν, quia nemo ante Elmsleium intellexit ἠμύναθον, ἐδιώκαθον, ὑπείκαθον, παρείκαθον, ἤλκαθον *aoristos* esse. Iulianus ipse id non nesciebat, ut liquido apparet ex p. 234. A: μήτε ἑαυτοῦ μήτε ἐκεί-

νων ταῖς ἐπιθυμίαις δουλεύων ὑπεικάθῃς, quod esset soloecum ni ὑπεικάθῃς esset aoristus, ut vitiosum est μὴ πρίω pro μὴ πρίῃ. Itaque rescribe: ἐκέλευσας ὑπεικαθεῖν, et post pauca: ἐρέσθαι pro ἔρεσθαι.

Exemta litterula scribendum p. 230. D. προῆγεν εἰς τὸ πρόσω, non προσῆγεν. Requiritur enim *progredi*, non *prope accedere*.

Difficile est non subridere p. 231. A. ubi quum Iulianus solemniter Iovem invocasset: ὦ Ζεῦ πάτερ, ἢ ὅ τι σοι φίλον ὄνομα καὶ ὅπως ὀνομάζεσθαι, perridicule additur: τουτὶ γὰρ ἔμοιγε οὐδὲν διαφέρει, sed sunt haec verba huiusmodi ut ab aliquo scurra Christiano addita esse videantur. Quo animo Veteres in Deorum invocationibus solerent verba sic concipere et quae esset eorum εὐλάβεια περὶ τὰ τῶν θεῶν ὀνόματα unus omnium optime docet Platonis locus ex *Philebo*, quo Iulianus ipse utitur in sqq. p. 237. A. similia de Pythagora et Aristotele memorans. Quid igitur potest esse absurdius quam istud: τουτὶ γὰρ ἔμοιγε οὐδὲν διαφέρει, ex ipsius Iuliani persona dictum?

Sequitur in Codice: περιβάλλων δὲ τοῖς γόνασι τοῦ ἡλίου τὰς χεῖρας * * * εἴχετο σώζειν ἑαυτὸν δεόμενος. Atra caligo abscondit veterem scripturam, in qua nihil aliud latere suspicor quam (ἀπρὶξ) εἴχετο. Praeterea scribe περιβαλών. Ἀπρὶξ ἔχεσθαι omnium usu tritum est. Recurrit apud Iulianum p. 417. D: ἀπρὶξ εἰχόμην ὥσπερ δεδιὼς μὴ λάθῃ με ἀποπτάν, et iterum p. 335. D: ἀπρὶξ εἴχετο τοῦ Διός. In sqq. vera lectio ex Codice emersit. Editur: ἐκέλευσε πρῶτον διακρίνειν αὐτόν, sed diu rimatus tandem vidi ἀνακρίνειν scriptum esse, quod unice verum est.

Iterum emergit vera lectio ex Codice p. 233. D: ubi editur: ἡμεῖς γάρ σοι πανταχοῦ συνεσόμεθα — ὡς τά τε πρὸς ἡμᾶς ὅσιος ᾖς, sed recte Codex: ἕως ἂν τά τε πρὸς ἡμᾶς κτέ.

Supra p. 233. B: τὸ λίαν [ἄγαν] εἶναι καταπλῆγα inepte abundans ἄγαν reseca.

Pag. 234. A. in Codice est: μήτε ταῖς ἑαυτοῦ μήτε ἐκείνων ταῖς ἐπιθυμίαις δουλεύων ὑπεικάθῃς. Editur μήτε μὲν ἑαυτοῦ: obscuratum est ταῖς, sed liquido tamen apparet. Post pauca emendandum: ταυτησὶ δὲ Ἀθηνᾶς pro ταύτης.

Consentit Codex p. 235. C. in turpi errore ἀπηλαύσαμεν pro ἀπελαύσαμεν, quod pervulgatum est librorum vitium. Forma ἀπήλασα Graeculos in istum errorem induxit. Deinde Codex vitiose: σὺ δὲ ἀρετῆς ἢ τοῖς σοῖς ἀδελφοῖς pro σοὶ δὲ ἀρετῆς ἢ κτέ. quae ex Demosthene sumta esse supra vidimus. Non minus saepe υ et οι permiscentur in libris atque ει et ι, αι et ε et sim. Hinc apud Iulianum mendose scribuntur δοιοῖν, συνδοιάζειν, alia.

Nil iuvat Codex p. 236. D. in verbis: καὶ γὰρ οὐ τὸ ὄνομα θεῶν ἐν τῇ σφραγῖδι φορεῖν ἐπέτρεπεν οὐδὲ τῷ ὅρκῳ χρῆσθαι προπετῶς τοῖς τῶν θεῶν ὀνόμασιν, sed facile apparet sic esse scribendum: οὔτε τὸ ὀνόματα θεῶν — οὔτε τὸ ὅρκῳ χρῆσθαι κτέ. Graeculi non concoquunt τὸ ὀνόματα et τὸ ὅρκῳ, ita *corrigunt* mortalium ineptissimi τὸ ὄνομα et τῷ ὅρκῳ. Lepidum imprimis est τὸ ὄνομα θεῶν, *nomen Deorum*, ut vides.

Excidit aliquid p. 237. C. inter βούλει et τὸ μετὰ τοῦτο, quod nullo modo expedire possum. Suspicor δῆτα latere. Deinde si legeris (τὸν τῷ ἀπόλλ)ωνι καὶ ταῖς μούσαις φίλον melius hians spatium expleveris quam si cum vulgata omiseris τῷ. Tum liquido scriptum est: εἰ δὲ ἀνεγνώκεις τὸν ἀςατικὸν αὐτοῦ * * * * ὥσπερ τῆς πλάτωνος οὕτω δὲ (lege δὴ) καὶ τῆς ἐκείνου διατριβῆς προὐγέγραπτο. Inter αὐτοῦ et ὥσπερ septem circiter litterulae atra macula absconduntur. Pro ἀςατικόν, quod nihili est, suspicor συςατικόν verum esse et excidisse (λόγον ὃς) ὥσπερ κτέ. Inscribebant olim talia auditoriis suis philosophi, ut impares et imparatos arcerent, cuiusmodi est nota auditorii inscriptio:

Μηδεὶς ἀγεωμέτρητος ἐνθάδ' εἰσίτω.

Idem vitium quod multis aliis locis eluimus obsidere videtur locum p. 237. D: ἔγνως ἂν ὅτι — διὰ πάντων τῶν μαθημάτων ἤχθαι τοῖς εἴσω τοῦ περιπάτου βαδίζουσι προηγορεύετο, nam una litterula exemta προηγόρευτο a Iuliano scriptum esse probabile est.

Et frequens et certum mendum deprehenditur p. 238. A: ὅπως μὴ — προσβαλὼν ὥσπερ τι μορμολύκειον ἐκφοβήσῃς, nam ὅπως et ὅπως μή sic posita futurum postulant, quare ἐκφοβήσεις scribendum. Sexcenties talia in libris confunduntur. Recte editur p. 230. D: ὅπως αὐτὸν ὡς εὐαγέςατα προσ-

κυνήσεις, sed in Codice vitiose *προσκυνήσης* legitur. Diligenter alibi de hoc genere mendorum exposuimus.

In vicinia est vitiorum seges: *οὐ γὰρ ἐμυήθη (ὁ Διογένης) ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν τρεπόμενον ἐκμυηθῆναι· Γελοῖον, εἶπεν, ὦ νεανίσκε, εἰ τοὺς μὲν τελώνας οἴει ταύτης ἕνεκα τῆς τελετῆς κοινώσειν τοῖς θεοῖς τῶν ἐν ᾅδου καλῶν, Ἀγησίλαον δὲ καὶ Ἐπαμεινώνδαν ἐν τῷ βορβόρῳ κεῖσθαι.* In Codice nihil est praesidii: fideliter enim servat vitiosa omnia praeter unum: *κοινωνήσειν* recte dedit pro *κοινώσειν*. Iure offenderunt homines docti in *τρεπόμενον*, cui *προτρεπόμενον* substituerunt. Plane assentior: sed quid est *ἐκμυηθῆναι*? Quis Veterum dixit umquam vel dicere potuit *ἐκμυεῖσθαι* pro *μυεῖσθαι*? Faex Graeculorum, ut docent Lexicorum Conditores, potuit dicere figurate *ῥητορείαν ἐκμυηθῆναι* pro *ἐκδιδαχθῆναι*, sed nihil hoc ad nostrum locum. Nihil aliud superest quam ut expuncta praepositione legamus *πρὸς τὸν προτρεπόμενον μυηθῆναι*. In frequentissimo usu et rei et verbi nemo umquam aliter dixit quam *μυηθῆναι*, et Iulianus passim verbo simplici utitur. Magis etiam absurdum est quod Diogenes ipse dicit: *οἴει τοὺς τελώνας κοινωνήσειν τοῖς θεοῖς τῶν ἐν ᾅδου καλῶν.* Quid? an *Deos* ipsos bonorum quae apud inferos sunt participes fuisse putemus? Petavius callide in versione *τοῖς θεοῖς* omisit. Sed longa dies callidorum hominum commenta refutat et delet: nil durare potest quod non sit verum. Quid igitur hoc loco verum sit quaeramus. Nempe *θεοῖς*, ut saepius alibi apud Iulianum, natum est ex *θείοις*, et in *θείοις* latet ipsa Iuliani manus quae haec est: *κοινωνήσειν τοῖς ὁσίοις τῶν ἐν ᾅδου καλῶν.* Quam facile ΟϹΙΟϹ et ΘЄΙΟϹ confundantur in *Variis Lectt.* plurimis exemplis demonstravimus. Quam bene *οἱ ὅσιοι* hoc loco commemorentur demonstrare nil opus est. *Piorum* animas post mortem aeterna felicitate frui communis omnium hominum semper fuit et erit sententia: *οἱ ὅσιοι* igitur ex Graecorum opinione *τῶν ἐν ᾅδου καλῶν ἀπολαύουσι*, non *οἱ θεοί*, ut opinor. Sed ut in re manifesta verbis et exemplis parco. Unum mendum restat: ut *κοινωνήσειν* sic *κείσεσθαι* Iulianus scripserat, non *κεῖσθαι*. Superstites erant, credo, Agesilaus et Epaminondas, duo Graeciae lumina, quum haec Diogenes dicebat. Compara idem dictum apud Diog. Laërt. VI. 39: *Γελοῖον, ἔφη, εἰ Ἀγησίλαος*

μὲν καὶ Ἐπαμεινώνδας ἐν τῷ βορβόρῳ κείσονται, εὐτελεῖς δέ τινες μεμυημένοι ἐν ταῖς μακάρων νήσοις ἔσονται.

Caeterum frustra Iulianus aculeum dicti Diogenis retundere nititur et comminiscitur rationes quasdam absurdas, quales fanatici homines solent, ne is qui hoc dictum iecerit mysteria Eleusinia contemsisse videretur. Scilicet Diogenes *noluit civis Atticus fieri* quoniam se *mundi civem* esse arbitrabatur. Est in verbis Graecis vitium: *συνεὶς ὅτι τὸν μυούμενον ἐχρῆν πολιτογραφῆναι πρότερον καὶ Ἀθηναῖον — γενέσθαι, τοῦτο ἔφυγεν οὐ τὸ μυηθῆναι, νομίζων αὐτὸν εἶναι τοῦ κόσμου πολίτην.* Barbarum plane est *πολιτογραφῆναι.* Codex Iuliani manum servat *πολιτογραφηθῆναι*, quod scriptum est *πολιτογραφη* supra *θν* cum circumflexo, ut supra *φρενωθῆναι* scriptum esse vidimus, ac passim in iis formis scribi assolet. *Πολιτογραφεῖν* nemo umquam dixit veterum ac probatorum scriptorum, sed sequiores in ea re non alio quam hoc verbo utuntur.

Non Iuliano sed scribis imputaverim formam quae legitur p. 239. B: *ἐπὶ δὲ τῷ μεμυῆσθαι μεγαλοφρονοῦντα*, nam Veterum exemplo Iulianus *μέγα φρονεῖν* et *μεῖζον φρονεῖν* usurpare solet, idque Graeculi, ut etiam in Atticis scriptoribus ostendimus, depravant in *μεγάλα φρονεῖν* et *μείζω φρονεῖν* et *μεγαλοφρονεῖν.* Eadem opera corrige locum p. 409. D. *παραιτησόμεθα μετρίως αὐτοὺς μὴ τῶν πατέρων φρονεῖν μείζονα*, imo vero *μεῖζον.* Sine vitio legitur p. 45. D: *τίς γὰρ ἔγνω μεῖζον ὑπὸ τῆς εὐτυχίας φρονήσαντα*; et aliis locis.

(*Continuabitur*).

C. G. COBET.

MISCELLANEA.

FRAGMENTA COMICORUM APUD ORIGENEM CONTRA CELSUM LATENTIA.

Fugerunt Meinekii diligentiam quum quidquid ubique est fragmentorum Comoediarum Graecarum colligeret hi duo loci apud Origenem contra Celsum: p. 310: *εἰ δ' ἄρα μηδὲν νοήσας Μωυσῆς ἀνέγραψε ταῦτα ἀλλὰ παραπλήσιόν τι ποιῶν οἷς παίζοντες οἱ τῆς ἀρχαίας κωμῳδίας ποιηταὶ ἀνεγράψαντο*: